

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

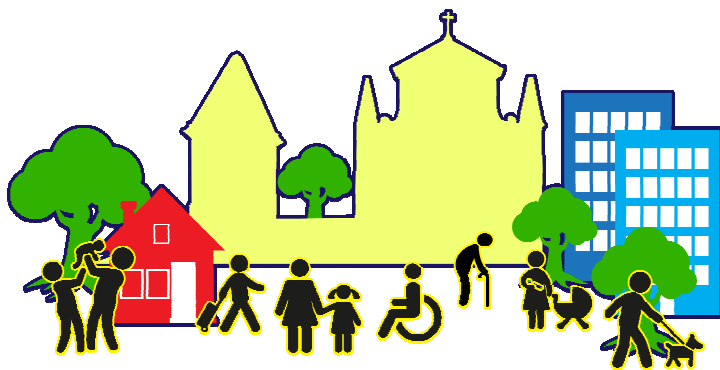
Unia Europejska
Fundusz Spójności

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA WĘGROWA DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2023 ROKU)

dr Aleksandra Jadach-Sepiolo, Tadeusz
Kaźmierak, Anna Kadłubowska, Katarzyna Spadło,
Bogusław Ciastek, Krzysztof Kaszuba,
Aleksandra Marczak, Karolina Musielak

ZAŁĄCZNIK
DO UCHWAŁY NR XXVIII/181/2017
RADY MIEJSKIEJ WĘGROWA
Z DNIA 11 STYCZNIA 2017 ROKU

Spis treści

1	WSTĘP3	
2	ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANI-STYCZNYMI.....	7
2.1	Strategia Rozwoju Miasta Węgrowa do 2020 roku	7
2.2	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego	8
2.3	Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego	9
2.4	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	10
3	DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH ORAZ SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH 12	
3.1	Wstęp do diagnozy Węgrowa - rys historyczny	12
3.2	Metodologia diagnozy	13
3.3	Diagnoza sfery społecznej	15
3.3.1	Liczba ludności.....	15
3.3.2	Suburbanizacja	16
3.3.3	Urodzenia i zgony	17
3.3.4	Migracje międzygminne	19
3.3.5	Struktura wieku	21
3.3.6	Zróżnicowanie struktury wieku w obrębie miasta	24
3.3.7	Bezrobocie	24
3.3.8	Ubóstwo	25
3.3.9	Przestępczość	28
3.3.10	Inne problemy społeczne i dysfunkcje	31
3.3.11	Kapitał społeczny	33
3.3.12	Edukacja.....	34
3.3.13	Życie kulturalne i aktywność społeczna	37
3.3.14	Parafie.....	37
3.3.15	Organizacje pozarządowe	38
3.4	Diagnoza pozostałych sfer	41
3.4.1	Sfera gospodarcza	41
3.4.2	Sfera przestrzenno - funkcjonalna	45
3.4.3	Sfera techniczna	53
3.4.4	Sfera środowiskowa	54
4	Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	55
4.1	Obszar zdegradowany	55
4.2	Obszar rewitalizacji.....	57
5	Diagnoza obszaru rewitalizacji.....	59

5.1	Sfera społeczna.....	59
5.1.1	Migracje poza Węgrów.....	59
5.1.2	Osiedlanie się na peryferiach	60
5.1.3	Spadek liczby mieszkańców w obszarze rewitalizacji.....	60
5.1.4	Starzenie się społeczeństwa w obszarze rewitalizacji.....	61
5.1.5	Potencjały obszaru rewitalizacji	61
5.1.6	Trudności w obszarze rewitalizacji	62
5.2	Sfera gospodarcza, przestrzenno-funkcjon., techniczna i środowiskowa.....	65
5.2.1	Problemy w obszarze rewitalizacji	65
5.2.2	Potencjały obszaru rewitalizacji	66
6	MECHANIZM WŁĄCZENIA INTERESARIUSZY.....	67
6.1	Partycypacja społeczna na etapie tworzenia LPR.....	67
6.2	Partycypacja społeczna na etapie realizacji LPR.....	72
7	WIZJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA.....	73
7.1	Wizja obszaru rewitalizacji	73
7.2	CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁANIA.....	73
8	PROJEKTY REWITALIZACYJNE.....	74
8.1	Kryteria wyboru projektów/zadań rewitalizacyjnych.....	74
8.2	Wykaz głównych przedsięwzięć dopełniających się wzajemnie	78
8.3	Wykaz projektów uzupełniających	111
9	Finansowanie.....	114
9.1	Źródła finansowania	114
9.2	Indykatywne ramy finansowe przedsięwzięć.....	116
10	SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ ORAZ WPROWADZANIA ZMIAN W LOKALNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI MIASTA WĘGROWA DO 2020 ROKU (z perspektywą do 2023 roku).....	118
11	SYSTEM ZARZĄDZANIA.....	120
11.1	Koordinacja procesu rewitalizacji	120
11.2	Ewaluacja	122
11.3	Spójność wewnętrzna Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Węgrowa do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku).....	122
	Spis Tabel.....	124
	Spis Rysunków.....	124

1 WSTĘP

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, opublikowane przez Ministerstwo Rozwoju 2 sierpnia 2016r., definiują rewitalizację jako **kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych** poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Przywołany dokument precyzuje, że rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnętrznie (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych). Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- a. uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- b. pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji oraz analizie dotyczących go problemów; diagnoza obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe;
- c. ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- d. właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;
- e. zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej;
- f. koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji;
- g. realizacja wynikającej z art. 5 ust. 1 rozporządzenia ogólnego zasady partnerstwa polegającej na włączeniu partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego,

otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.¹

Wytyczne definiują **Program Rewitalizacji** jako inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym **wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju**, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.²

Jest to dokument, który zapewnia integrację działań władzy samorządowej, społeczności lokalnej i innych uczestników (w tym: organizacji pozarządowych, przedsiębiorców), mających na celu wyprowadzenie obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej - przygotowany w oparciu o dokładną diagnozę problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych, stworzony we współpracy ze społecznością terenów zdegradowanych oraz z zaangażowaniem wszystkich interesariuszy takich obszarów. Dla jego skutecznego wdrożenia konieczne jest uwzględnienie potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej, nie tylko na etapie identyfikacji obszarów zdegradowanych, ale również na etapie planowania, wdrażania i monitorowania skuteczności środków zaradczych w postaci projektów.

Dokument jasno i precyzyjnie definiuje zakres zadań i odpowiedzialności poszczególnych podmiotów zaangażowanych w jego realizację, posiada realny plan finansowy i realny horyzont czasowy, przejrzysty system monitoringu skuteczności działań i elastyczny system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

Podstawą przy tworzeniu „Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Węgrowa do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku)” były cytowane *Wytyczne*. Zawierają one szczegółowe wymagania co do zawartości dokumentu i warunków prowadzenia procesu rewitalizacji. Uwzględniona została także „Instrukcja dotycząca przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020” oraz zapisy „Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020”. Wzięto także pod uwagę założenia do „Narodowego Planu Rewitalizacji”.

---

¹ Wytyczne Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, str. 5-6.

² Tamże, str. 7-8.

Kompleksowość, koncentracja i komplementarność

Program rewitalizacji ujmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków europejskich, w tym: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego oraz innych publicznych lub prywatnych) tak, aby uwzględnić aspekt społeczny, ekonomiczny, przestrzenny, techniczny i środowiskowy, w kontekście danego obszaru i jego otoczenia.

Zaplanowane w LPR projekty mają prowadzić do trwałej pozytywnej zmiany w obszarze. Program, złożony z wielu różnorodnych projektów, zapewnia osiągnięcie kompleksowości interwencji. Projekty inwestycyjne oraz tzw. "miękkie" są wzajemnie powiązane, pozwalają na osiągnięcie efektu synergii.

Podczas przygotowania dokumentu zastosowano zasadę koncentracji: terytorialnej i tematycznej.

Koncentracja terytorialna – działania rewitalizacyjne skierowane są ku pewnemu, określonymu dzięki diagnozie, obszarowi. LPR został skierowany do obszarów najbardziej potrzebujących pomocy, gdzie koncentracja problemów jest największa.

Koncentracja tematyczna - działania skupiają się na rozwiązaniu problemów, które wg diagnozy najbardziej szkodzą obszarowi problemowemu.

Koncentracja interwencji i potrzeba hierarchizacji potrzeb powoduje, że LPR dotyczy obszarów zdegradowanych w mieście, tj. tych, gdzie skala problemów i zjawisk kryzysowych jest największa.

Działania rewitalizacyjne z definicji skierowane są na określony i zidentyfikowany dzięki diagnozie obszar zdegradowany, przy założeniu zastosowania adekwatnych narzędzi oraz możliwości finansowania rewitalizacji.

Wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach. W szczególności dotyczy to komplementarności: przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania:

Komplementarność przestrzenna – na etapie tworzenia oraz wdrażania dokumentu wzięto pod uwagę wzajemne powiązania pomiędzy projektami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanych na obszarze zdegradowanym, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar zdegradowany. Zapewnienie komplementarności przestrzennej projektów rewitalizacyjnych ma służyć temu, by program rewitalizacji efektywnie oddziaływał na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), poszczególne projekty rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały przestrzennie oraz by zachodził między nimi efekt synergii. Celem zapewnienia komplementarności

przestrzennej interwencji jest także to, by prowadzone działania nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji projektów rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar zdegradowany we wszystkich aspektach (społecznym, ekonomicznym, przestrzennym, środowiskowym, technicznym).

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna dotyczy takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwolił na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu niezbędne jest osadzenie systemu zarządzania programem rewitalizacji w przyjętym przez daną gminę ogólnym systemie zarządzania.

Komplementarność międzyokresowa – samorząd posiadał Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Węgrów do 2015 roku, który został przyjęty uchwałą Nr XXXVII/234/2009 Rady Miejskiej Węgrowsa z dnia 2 czerwca 2009r, który skupiał się na zdefiniowanych w diagnozie obszarach zdegradowanych.

Komplementarność źródeł finansowania, w kontekście polityki spójności 2014-2020 - projekty rewitalizacyjne, wynikające z programu rewitalizacji opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków m.in. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego - z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Silna koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w ramach EFS i EFRR jest konieczna dla uzyskania korzystnych efektów dla obszarów zdegradowanych. Jednocześnie koordynacja środków programów operacyjnych ze środkami polityk i instrumentów krajowych jest konieczna dla realizacji zasady dodatkowości środków UE.

Komplementarność finansowa oznacza zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania, przy założeniu, że stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych ma kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądanых zmian

2 ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

2.1 Strategia Rozwoju Miasta Węgrowa do 2020 roku

W Strategii Miasta³ znalazły się deklaracje świadczące o wadze, jaką miasto przykłada do rewitalizacji oraz o determinacji, aby prowadzić proces odnowy społecznej. „Najważniejszym celem działań władz miasta w latach 2014-2020 będzie także kontynuacja procesu rewitalizacji [...]. Rewitalizacja [...] to proces kompleksowych przemian, mających na celu wyprowadzenie objętych nią terenów z kryzysu i podwyższenie jakości życia mieszkańców. Przeprowadzana jest w porozumieniu z lokalną społecznością i dąży do maksymalnego wykorzystania lokalnego potencjału rewitalizowanych terenów. Wprowadzone w życie programy nie będą jedynie prowizorycznymi zmianami remontowymi czy modernizacyjnymi, lecz będą wprowadzać faktyczną nową wartość kulturową, społeczną czy ekonomiczną do przestrzeni miejskiej.”⁴

W rozdziale 5 Strategii, który poświęcony jest wizji miasta, znalazły się zapisy zbieżne z głównym przesłaniem procesu rewitalizacji, jakim jest odniesienie do sfery społecznej. W Strategii zadeklarowano, że „Miasto skupi się także na rozwiązywaniu problemów społecznych występujących w mieście. Stanie się miejscem przyjaznym zarówno dla osób starszych jak i młodych. Rozwinięty system pomocy społecznej doprowadzi do ograniczenia występowania zjawisk patologicznych. Wspieranie przedsiębiorczości i programy aktywizacji społecznej pozwolą na systematyczne zmniejszanie bezrobocia w mieście.”⁵ Z kolei w rozdziale 6, poświęconym celom strategicznym, znalazły się następujące cele ze sfery społecznej:

- Aktywizacja lokalnej społeczności,
- Wspieranie organizacji pozarządowych,
- Rozwój społeczeństwa informacyjnego,
- Poprawa jakości usług edukacyjnych, kulturalnych i socjalnych,
- Aktywizacja seniorów,
- Ochrona i promocja zdrowia psychicznego i fizycznego mieszkańców,
- Zwiększenie oferty edukacyjnej i zagospodarowanie wolnego czasu dla młodzieży,
- Walka z dysfunkcjami i wyłączeniem społecznym.⁶

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Węgrowa do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku) jest spójny z zapisami Strategii Rozwoju Miasta Węgrowa do 2020 roku. Realizacja

---

³ Strategia Rozwoju Miasta Węgrowa Uchwała Nr VIII/34/2015 RM Węgrowa dnia 29 maja 2015r.

⁴ Tamże, str. 57-58.

⁵ Tamże, str. 71

⁶ tamże, str. 73

przedsięwzięć zgłoszonych do programu może znacząco ograniczyć dalszy postęp zjawisk kryzysowych, wpłynąć na ożywienie gospodarcze, co pozwoli osiągnąć cel długoterminowy strategii. Przedsięwzięcia zgłoszone do LPR są spójne z celami strategii.

2.2 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego

*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Węgrowa*⁷ jest podstawowym dokumentem planistycznym szczebla lokalnego. Opisuje stan zagospodarowania przestrzeni i wytycza kierunki prowadzenia polityki przestrzennej miasta. Obecnie obowiązujący dokument uchwalono w 1999 roku i w drugiej połowie 2016 r. Rada Miasta będzie podejmować decyzję o przystąpieniu do jego aktualizacji. Część zawartych w Studium postulatów została na przestrzeni lat spełniona, inne pozostają aktualne.

Wizja, cele i kierunki działań opracowane w toku konsultacji społecznych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Węgrowa do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku) są skorelowane z kierunkami wyznaczonymi przez Studium. Zaproponowane działania w LPR miasta Węgrowa są spójne z zapisami Studium, gdyż dążą do ograniczenia obszarów problemowych w funkcjonowaniu miasta i dotyczą poprawy stanu:

- zaniedbanej, nieuporządkowanej i często zaśmieconej przestrzeni publicznej (ulice, place, zieleńce),
- źle pielęgnowanej, nieuzupełnianej zieleni miejskiej (ciągi drzew przy głównych ulicach, trawniki, kwietniki),
- pozostającej w złym stanie technicznym i sanitarnym zabudowy przyrynkowej, szczególnie od strony północnej,
- niedbale urządzonych, pozbawionych zieleni i urządzeń rekreacyjno-zabawowych oraz parkingów terenów wielorodzinnej zabudowy mieszkaniowej.

Dla obszarów dziedzictwa kulturowego oraz środowiskowego Studium przewiduje realizację działań rozwojowych w sferze zagospodarowania przestrzennego obejmujących m.in.:

- 1) uporządkowanie i wyposażenie w odpowiedni detal urbanistyczny oraz w szpalery drzew Rynek Mariacki oraz inne najatrakcyjniejsze ciągi i place o charakterze publicznym, podnosząc ich rolę kulturotwórczą oraz funkcjonalną w mieście, a w szczególności ulicę Narutowicza przekształcając ją w miejski skansen zabudowy drewnianej;

---

⁷ Uchwała nr XV/77/99 Rady Miasta Węgrowa z dnia 28 grudnia 1999 r.

- 2) wprowadzenie nowej organizacji ruchu pozwalającej w przestrzeniach publicznych o znaczeniu kulturowym uzyskać priorytet dla ruchu pieszego i rowerowego oraz dla komunikacji publicznej;
- 3) remontowanie i konserwowanie obiektów zabytkowych, w tym architektury drewnianej, a także pomoc przy jej utrzymaniu lub przenoszeniu cenniejszych obiektów w rejon cmentarza ewangelickiego;

We wszystkich zapisach cele Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Węgrowa są spójne z ustaleniami Studium.

2.3 Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego

Zgodnie z art. 15, ust. 2 pkt. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t. j. Dz. U. z 2012 r. nr 647, ze zm.), w planie miejscowym określa się obowiązkowo zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej. Projekt planu, zgodnie z ww. ustawą musi zostać uzgodniony przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Na terenie miasta Węgrów funkcjonuje 8 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

1. Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta Węgrowa – teren dworca autobusowego przyjęty uchwałą nr XVIII/105/2012 Rady Miejskiej w Węgrowie z dnia 26 kwietnia 2012 r.
2. Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta Węgrowa – Osiedle „Glinki” przyjęty uchwałą nr XLVIII/298/2010 Rady Miejskiej w Węgrowie z dnia 1 kwietnia 2010 r.
3. Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta Węgrowa - „Miedzanka” przyjęty uchwałą nr XI/53/2011 Rady Miejskiej w Węgrowie z dnia 31 sierpnia 2011 r.
4. Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta Węgrów dla inwestycji „Trzecia Nitka Rurociągu Naftowego „PRZYJAŹŃ” wraz z infrastrukturą towarzyszącą” przyjęty uchwałą nr XXVIII/233/2005 Rady Miejskiej w Węgrowie z dnia 28 kwietnia 2005 r.
5. Miejscowym Planem zagospodarowania przestrzennego miasta Węgrowa – Osiedle „Północne” przyjęty uchwałą nr XXIX/295/2005 Rady Miejskiej w Węgrowie z dnia 28 grudnia 2005 r.
6. Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego na Bagnie przyjęty uchwałą nr IV/28/03 Rady Miejskiej w Węgrowie z dnia 27 stycznia 2003 r.

7. Zmianą miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w części dotyczącej strefy ekologicznej przyjęty uchwałą nr XXXIV/207/01 Rady Miejskiej w Węgrowie z dnia 18 grudnia 2001 r.
8. Miejscowym plan zagospodarowania strefy śródmiejskiej miasta Węgrowa przyjęty uchwałą nr XXXI/200/2013 Rady Miejskiej w Węgrowie z dnia 27 czerwca 2013 r

Projekty rewitalizacyjne zaplanowane w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Węgrowa do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku) nie wymagają zmian zapisów obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie miasta Węgrowa.

2.4 Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Węgrów na lata 2008-2015 określa główne kierunki działań, mających na celu podniesienie jakości życia mieszkańców wspólnoty samorządowej, poczynwszy od zdiagnozowanych problemów, do stanu oczekiwanego przez mieszkańców.

Pauperyzacja społeczna, alkoholizm, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, starzenie się społeczeństw, to zjawiska, które w ocenie osób zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych na terenie gminy poważnie osłabiają zrównoważony rozwój samorządu. Polityka społeczna, stanowi bowiem jeden z trzech fundamentów rozwoju lokalnego, obok sfery gospodarczej i ekologiczno-przestrzennej.⁸

Zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Węgrowa są w pełni spójne z opracowanym Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Węgrowa w następujących częściach:

Celu Strategicznego 1. Partnerstwo lokalne na rzecz rozwiązywania problemów społecznych Miasta Węgrowa, w tym do:

- Celu operacyjnego. 1.2 Nawiązanie współpracy z partnerami rynku pracy na rzecz aktywizacji zawodowej i rozwoju zatrudnienia

Celu Strategicznego 2. Pełna integracja i partycypacja społeczna mieszkańców, w tym do:

- Celu operacyjnego 2.1. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym
- Celu operacyjnego 2.3. Rozwój środowiskowych form wsparcia

---

⁸ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Węgrów na lata 2008-2015, str. 3

Celu Strategicznego 3. Społeczność Miasta Węgrowa wolna od patologii i dysfunkcji w życiu społecznym, w tym do:

- Celu operacyjnego 3.2. Profilaktyka uzależnień i współuzależnieni
- Celu operacyjnego 3.3 Przeciwdziałanie przemocy w środowisku.

Ponadto przeprowadzona diagnoza potwierdza występowanie zjawisk kryzysowych na terenie Miasta, które poprzez realizację projektów mogą zostać zahamowane.

3 DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH ORAZ SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

3.1 Wstęp do diagnozy Węgrowa - rys historyczny

Węgrów leży w odległości 70 km w linii prostej na wschód od Warszawy. Położony jest nad rzeką Liwiec, która stanowi historyczną granicę między Mazowszem a Podlasiem. Geograficznie, historycznie i kulturowo Węgrów należy do Podlasia, jednak administracyjnie znajduje się obecnie w granicach woj. mazowieckiego (w latach 1975-1998 wchodził w skład województwa siedleckiego).

Węgrów jest gminą miejską o obszarze 35,45 km², pod koniec 2015 r. liczył 12 994 mieszkańców⁹. Od południa i zachodu otoczony jest terenami gminy Liw, graniczy także z gminami Miedzna i Sokołów Podlaski. Jest siedzibą powiatu.

W regionie w promieniu około 50 km leżą cztery miasta o porównywalnej wielkości: Sokołów Podlaski (18 km, 18 743 mieszkańców), Łochów (30 km, 6 809 mieszkańców), Wyszaków (47 km, 27 173 mieszkańców) i Ostrów Mazowiecka (55 km, 22 792 mieszkańców). Większymi miastami są Mińsk Mazowiecki (55 km, 40 211 mieszkańców) i Siedlce (36 km, 76 603 mieszkańców). Poza Warszawą największe znaczenie pod względem kontaktów (praca, edukacja, większe zakupy) mają Siedlce.

Epoka przyspieszonego rozwoju Węgrowa jest bardzo odległa, dlatego trudno szukać w mieście wartości, które ukształtowały je w czasach rozkwitu. Węgrów był dobrze prosperujący, prywatny ośrodek o wysokiej kulturze miejskiej, rozwiniętym rzemiośle, funkcjonujący według najlepszych ówczesnych wzorów, zamieszkały przez licznych cudzoziemców. Etap ten zakończył się w XVIII w i nie pozostawił śladów w charakterze współczesnego Węgrowa. Również później miasto musiało zmierzyć się z utratą ciągłości historycznej. Zagłada połowy jego mieszkańców w czasie II wojny światowej, a potem radykalne przemiany społeczne wprowadzone przez komunizm, przerwały ciągłość rozwoju, zmieniły stosunki społeczne i uwarunkowania we wszystkich dziedzinach.

Dawna historia, znana i obecna w świadomości mieszkańców, funkcjonuje i oddziałuje, nadając miastu interesujący rys kulturowy, który może być wykorzystywany jako motyw wyróżniający. Może również stać się motywem spinającym wiele spośród działań rewitalizacyjnych.

---

⁹ 2015 r., na podstawie danych z Urzędu Miasta.

3.2 Metodologia diagnozy

Diagnoza w sferze społecznej ma kluczowe znaczenie dla zaplanowania rewitalizacji miasta. Z tego powodu opracowano ją na potrzeby Programu, uszczegóławiając społeczną charakterystykę miasta zawartą w „Strategii Rozwoju Miasta Węgrowa do 2020r.” uchwalonej 29 maja 2015 r. Uzupełnienia wymagało rozpoznanie problemów w zróżnicowaniu wewnętrznym.

Diagnozę w sferze społecznej przeprowadzono dwutorowo. Opis każdego z zagadnień społecznych rozpoczyna jego analiza dla całego miasta oraz porównanie Węgrowa ze wskaźnikami dla Polski, województwa oraz miast referencyjnych. Wybrano sześć miast o porównywalnej liczbie ludności i położonych w centralnej i wschodniej części województwa mazowieckiego, w odległości do 80 km od Węgrowa¹⁰. Źródłem informacji statystycznych jest Bank Danych Lokalnych GUS; w okresie przygotowywania opracowania dostępne były dane do 2014 r.

W następnej kolejności przedstawiano wewnętrznym zróżnicowanie omawianego zjawiska, aby zlokalizować obszary jego koncentracji. Podstawową jednostką badawczą są ulice. Osiem najdłuższych ulic podzielono na 2-3 mniejsze odcinki, co w sumie dało 122 odcinki badawcze. Źródłem danych są informacje z wydziałów Urzędu Miasta, jego jednostek organizacyjnych i placówek samorządowych, z Powiatowego Urzędu Pracy, z parafii i Spółdzielni Mieszkaniowej. Dane te w większości dotyczą stanu na koniec 2015 r. W opisie zróżnicowania miasta wykorzystano także informacje pozyskane podczas spotkań i rozmów z przedstawicielami powyższych instytucji.

Po analizie czynników społecznych następuje diagnoza miasta w czterech innych sferach: gospodarczej, funkcjonalno – przestrzennej, środowiskowej i technicznej. Aktualne dokumenty strategiczne Węgrowa zawierają liczne informacje dotyczące tych zagadnień¹¹. Zawarte tam treści w sposób wystarczający charakteryzują Węgrów w wymienionych sferach i nie było potrzeby prowadzenia gruntownych badań, jak w wypadku sfery społecznej. W niniejszej diagnozie poruszono zatem tylko wybrane tematy z tych czterech sfer, uwypuklając te, które mają znaczenie dla planowania rewitalizacji.

---

¹⁰ -Sokołów Podlaski – 18 743 mieszkańców, 18 km od Węgrowa;

-Łochów – 6 800 mieszkańców, leży w powiecie Węgrowskim, 30 km od Węgrowa;

-Siedlce – 76 603 mieszkańców, 35 km od Węgrowa, uwzględniony z powodu bliskiego położenia i znaczenia dla Węgrowa, mimo znacznej różnicy liczebności;

-Wyszków – 27 173 mieszkańców, 47 km od Węgrowa;

-Ostrów Mazowiecka – 22 792 mieszkańców, 55 km od Węgrowa;

-Maków Mazowiecki, 10 077 mieszkańców, 80 km od Węgrowa.

¹¹ „Strategii Rozwoju Miasta Węgrowa do 2020 r.”, „Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Węgrowa na lata 2015-2018” z czerwca 2015 r.; „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Węgrowa” uchwalony 29 września 2015 r.

Diagnoza miasta bazuje na danych pochodzących z różnych źródeł. Umożliwia przedstawienie charakterystyki miasta, która z kolei prowadzi do wyboru adekwatnych wskaźników, służących do wyłonienia obszaru zdegradowanego. Kolejną częścią diagnozy jest właśnie podrozdział poświęcony wyznaczeniu obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. Jest to bardzo istotna i precyzyjna część procesu przygotowania Programu, dlatego szczegółowy opis metody umieszczono w załączniku nr 1, a w głównej części dokumentu przedstawiono jedynie jej wynik – obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji.

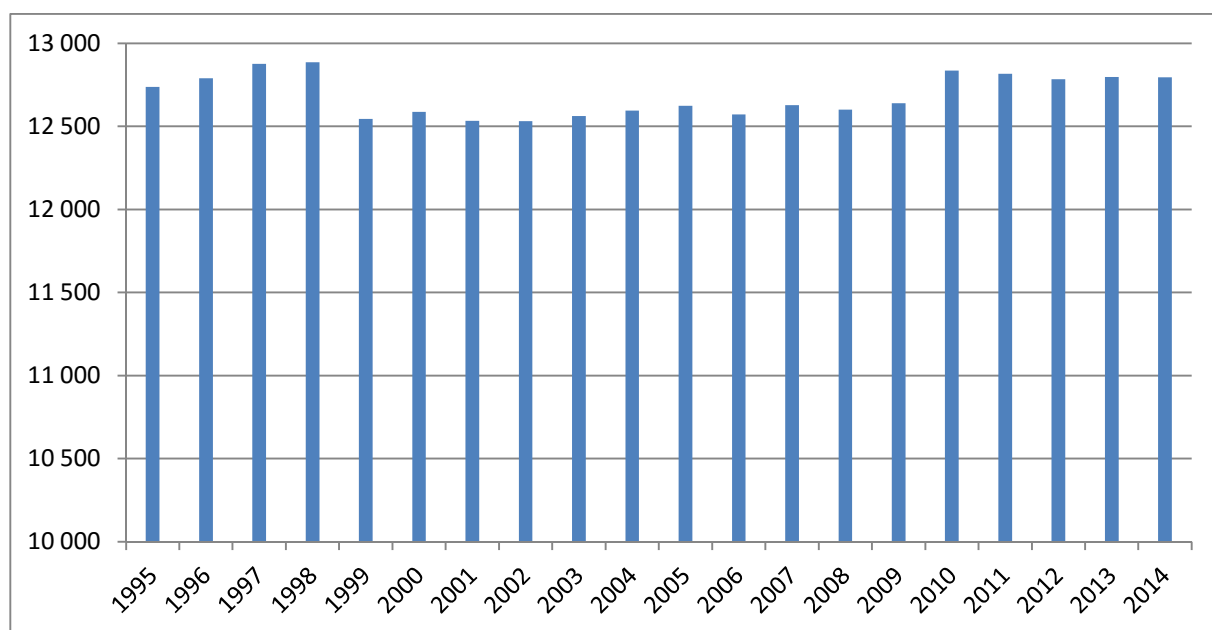
Obligatoryjną składową programu rewitalizacji jest także diagnoza zjawisk kryzysowych oraz potencjałów obszaru rewitalizacji. Wiele z problemów i wniosków sformułowanych w diagnozie miasta dotyczy jego części zdegradowanej, dlatego w diagnozie obszaru podsumowano liczne z wcześniej sformułowanych wniosków. Pełna charakterystyka obszaru rewitalizacji wyłania się więc z lektury obu części diagnozy – ogólnomiejskiej i dotyczącej obszaru.

3.3 Diagnoza sfery społecznej

3.3.1 LICZBA LUDNOŚCI

W 1950 roku w Węgrów liczył 5 092 mieszkańców, a do lat dziewięćdziesiątych XX w. nastąpiło podwojenie tej liczby. Tendencja szybkiego wzrostu populacji została przerwana w ostatnich latach XX wieku. W roku 1995 zameldowanych było 12 737 mieszkańców, a w 2014 - 12 795 osób¹², czyli tylko o 58 więcej w porównaniu do roku 1995. Z zamieszczonego wykresu wynika, że na przestrzeni tego czasu występowały spadki i wzrosty liczby osób, a wahania roczne najczęściej mieściły się w przedziale 20-50 osób.

Rysunek 1 Liczba mieszkańców Węgrowa w latach 1995-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Węgrów cechuje stabilna sytuacja demograficzna i nie występuje tu zjawisko depopulacji, charakterystyczne dla wielu polskich miast.

Miasta w regionie są pod tym względem podobne do Węgrowa w większości z nich obserwujemy wzrost liczby ludności między rokiem 1995 a 2014. W kolejnych latach nie przewiduje się znaczących zmian liczby mieszkańców, która utrzyma się na poziomie 13 tys. osób.

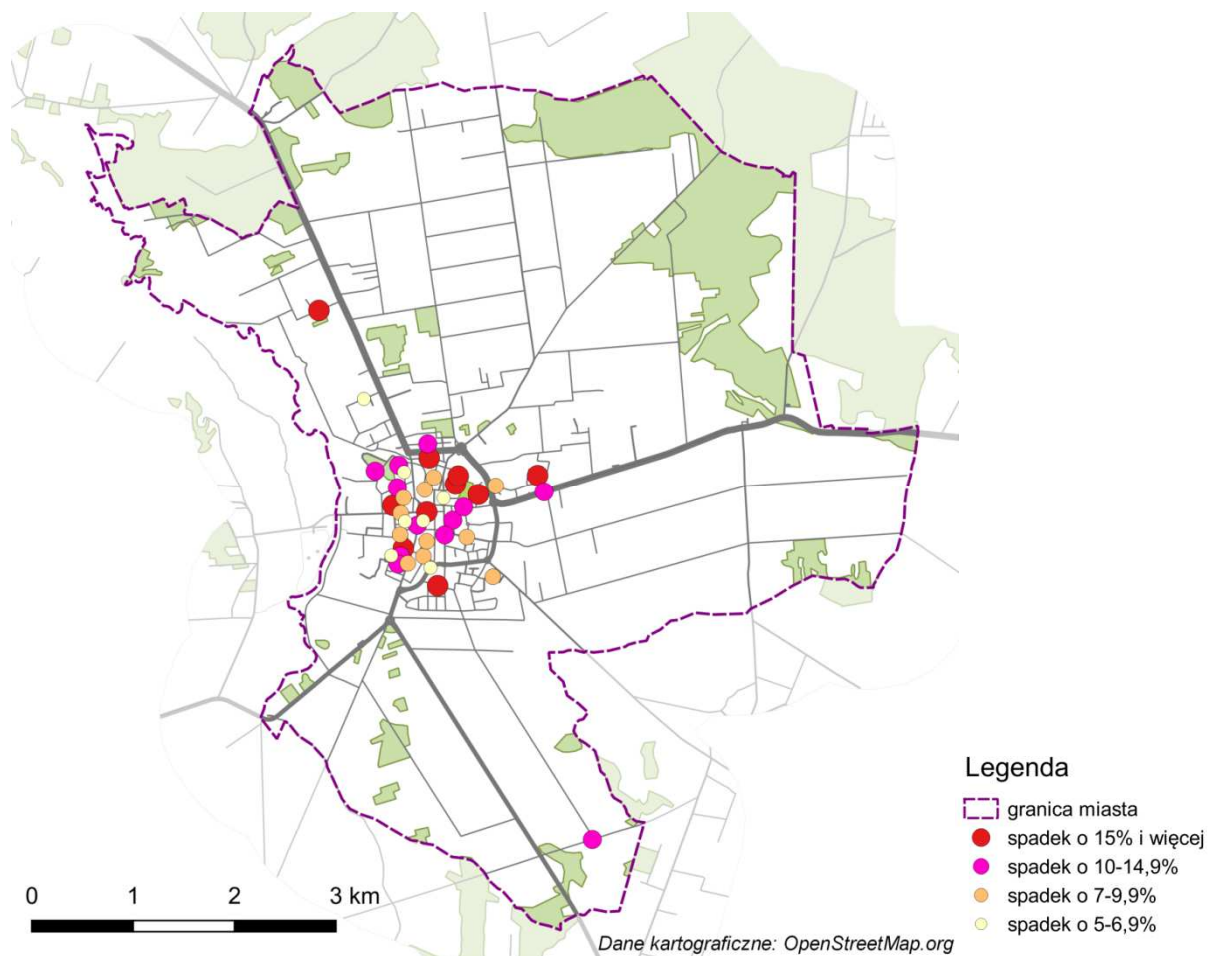
¹² Bank Danych Lokalnych GUS, 1995r.

3.3.2 SUBURBANIZACJA

Mimo niewielkich zmian populacji całego miasta, można zaobserwować znaczne zmiany liczby mieszkańców w poszczególnych obszarach Węgrowa. Na zamieszczonej poniżej mapie punktami zaznaczono ulice, przy których od roku 2007 do 2015 nastąpił spadek liczby zameldowanych mieszkańców; dynamika zjawiska została wyróżniona kolorem¹³. Ulice, na których w okresie tym nie zmieniła się lub wzrosła liczba zameldowanych, pozostawiono bez zaznaczenia.

Rysunek 2 Dynamika spadku liczby mieszkańców według ulic od 2007 do 2015r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta

Spadek liczby mieszkańców nastąpił niemal wyłącznie przy ulicach położonych w centrum miasta. Łącznie populacja ulic zaznaczonych na mapie, a znajdujących się w obrębie centrum, zmniejszyła się w tym okresie o 10%.

¹³ Interpretując mapy punktowe zamieszczone w diagnozie należy pamiętać, że zaznaczone punkty zawsze odnoszą się do całej ulicy, ponieważ dane zostały zbierane według ulic. Położenie punktu nie oznacza więc występowanie zjawiska dokładnie w tym miejscu, ale obrazuje jego występowanie na ulicy.

Z kolei wzrost populacji miał miejsce w północnej części miasta, gdzie na kilku ulicach położonych na wschód od ul. Gdańskiej (rejon ulic Słonecznej, Partyzantów, Szerokiej, Nowiny, Szamoty) przybyło w analizowanym okresie po kilkadziesiąt osób. Łącznie w tym rejonie Węgrowa, liczba osób zameldowanych zwiększyła się w latach 2007-2015 o 560. Największy wzrost – aż o 202 osoby (+57%) - odnotowano przy ul. Szerokiej. Niemal połowę nowych mieszkańców stanowią tu osoby, które wprowadziły się do budynku komunalnego oddanego do użytkowania w 2008 r.

W niewielkiej odległości od nowego segmentu komunalnego, również na początku ul. Szerokiej, znajdują się inne należące do Gminy lokale, charakteryzujące się bardzo niskim standardem; mieszka tam niemal sto osób. Lokalizacja nowego budynku komunalnego w tym miejscu doprowadziła do zwiększenia koncentracji osób niezamożnych na niewielkim obszarze. W przyszłości miasto będzie dążyć do budowy komunalnych budynków mieszkaniowych w różnych częściach miasta.

Na depopulację centrum składają się nie tylko opisane migracje wewnątrz gminy, ale także spłot zjawisk demograficznych, jak saldo migracji międzygminnych czy przyrost naturalny¹⁴.

Niezależnie jednak od przyczyn, zdiagnozowanym problemem Węgrowa jest malejąca liczba mieszkańców w jego centralnej części, ograniczonej obwodnicą (od północy ul. Piaskowa, następnie od wschodu ul. Jana Pawła II i ul. Traugutta oraz od południa ul. Słowackiego).

Prowadzi to do licznych negatywnych skutków, jak degradacja społeczna i przestrzenna tradycyjnego centrum, wyludnienie niektórych kwartałów, zaburzenie dotychczasowych więzi społecznych, rozlewanie miasta.

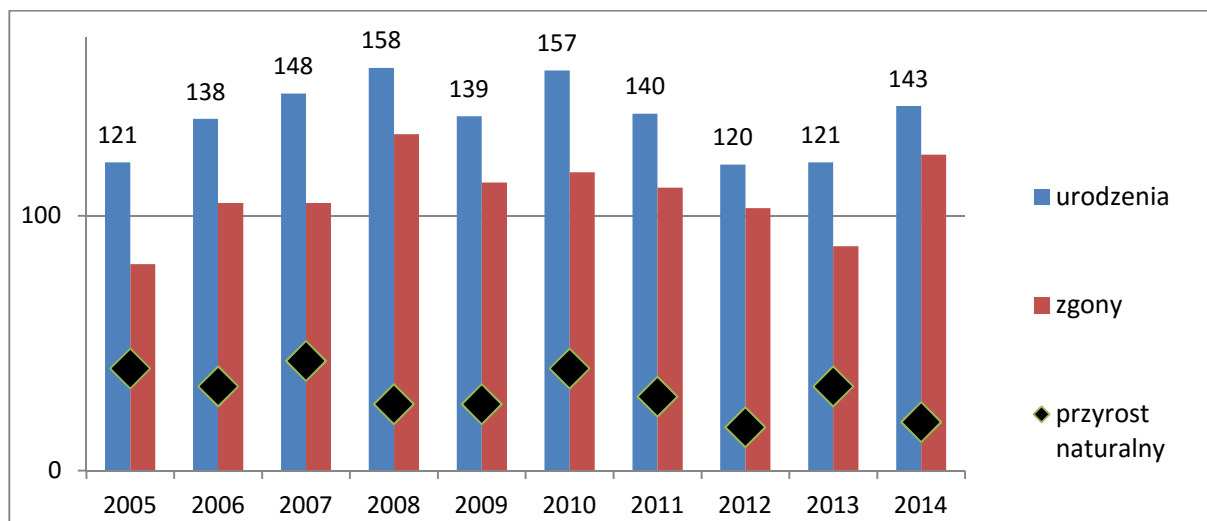
3.3.3 URODZENIA I ZGONY

Liczbę ludności w mieście kształtują w poszczególnych latach urodzenia i zgony oraz saldo migracji. Z zamieszczonego wykresu wynika, że w Węgrowie w ciągu ostatnich dziesięciu lat rodziło się rocznie od 120 do 158 dzieci. Do roku 2008 obserwowany był wzrost urodzeń, następnie dominowała tendencja spadkowa, przełamana w 2014 roku.

Rysunek 3 Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny w Węgrowie w latach 2005-2014

---

¹⁴ Będą one opisane w kolejnych częściach diagnozy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Liczba zgonów wynosiła od 81 do 132 rocznie i w każdym roku była wyraźnie niższa od liczby urodzeń. Przyrost naturalny był więc dodatni, w poszczególnych latach liczba urodzeń przewyższała liczbę zgonów średnio o 30 osób rocznie.

W Węgrowie wskaźnik przyrostu naturalnego z dziesięciu lat pomiędzy 2005 r. a 2014 r. wyniósł średnio rocznie 2,41 na 1 tys. mieszkańców. Jak wynika z poniższej tabeli, jest to wartość bardzo wysoka zarówno na tle kraju (0,3), jak województwa mazowieckiego (0,6), natomiast typowa dla miast referencyjnych, wśród których Węgrów plasuje się blisko wartości przeciętnych.

Tabela 1 Wskaźnik przyrostu naturalnego, urodzeń i zgonów na 1000 mieszkańców w miastach regionu 2005-2014r.

Miasto	wskaźniki na 1000 mieszkańców - średnia za lata 2005-2014		
	przyrost naturalny	urodzenia	zgony
Ostrów Mazowiecka	1,7	10,5	8,8
Sokołów Podlaski	1,8	10,4	8,6
Maków Mazowiecki	2,1	11,5	9,4
WĘGRÓW	2,4	10,9	8,5
Łochów	3,6	11,4	7,9
Siedlce	3,6	11,3	7,7
Wyszków	4,9	11,9	7,0
Polska	0,3	10,2	9,9
Woj. mazowieckie	0,6	10,8	10,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

W Węgrowie nie występuje problem niewielkiego lub ujemnego przyrostu naturalnego, typowy dla wielu regionów w kraju. Wynika to częściowo z nieco wyższego wskaźnika

urodzeń na tle kraju, ale głównie ze znacznie niższej liczby zgonów na 1 tys. mieszkańców w porównaniu ze średnią dla Polski i województwa.

Niski wskaźnik zgonów zdiagnozowany w Węgrowie jest typowy dla miast regionu i stanowi główny czynnik wysokiego przyrostu naturalnego.

Urodzenia i zgony nie występują na terenie miasta równomiernie. W 2015 r. w północnej części miasta, charakteryzującej się nową zabudową indywidualną, zamieszkałą przez młode rodziny, zanotowano ponad 1/3 wszystkich urodzeń. Zgony natomiast koncentrowały się w centralnej części miasta.

W centralnej części miasta dzietność jest znacznie niższa, niż na rozwijających się terenach północnych. Prowadzi to do przesuwania się potencjału miasta i energii młodego pokolenia na peryferia.

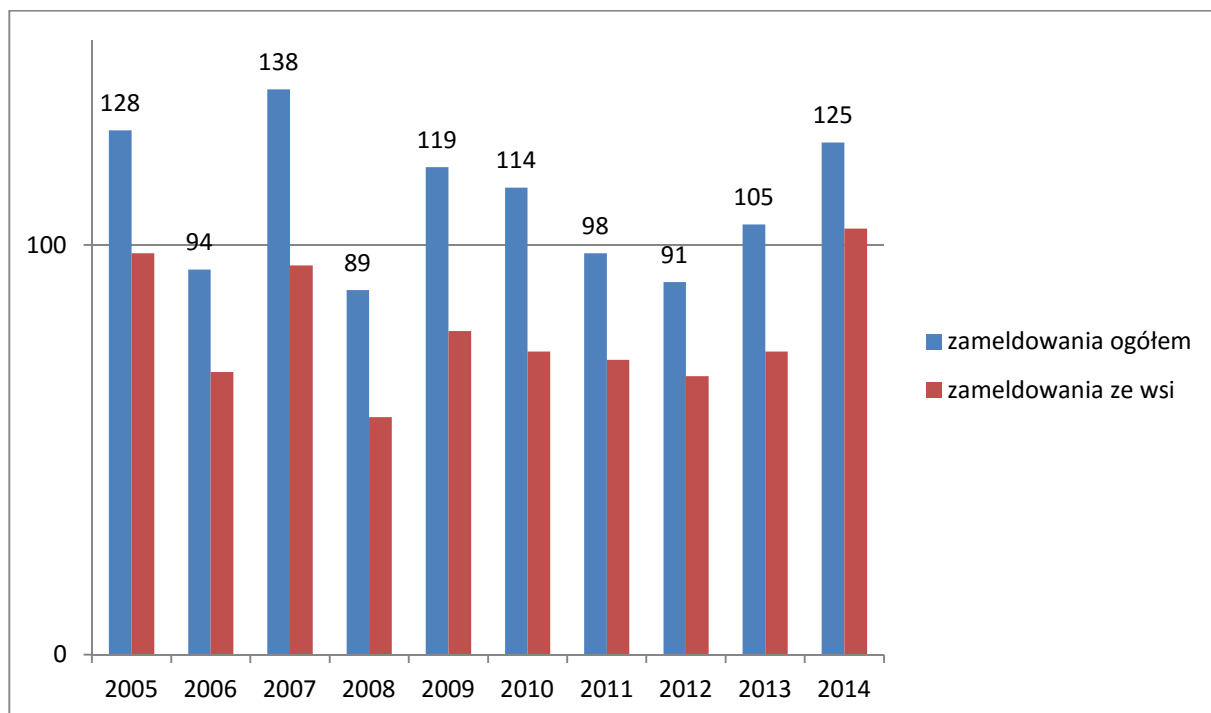
3.3.4 MIGRACJE MIĘDZYGMINNE

Z zamieszczonego wykresu wynika, że w Węgrowie rocznie osiedla się najczęściej ponad 100 osób, z czego około 3/4 przypada na migracje ze wsi. W latach 2008-2012 przyjazdów było stosunkowo mniej, od 2013 liczba osób osiedlających się w mieście ponownie rośnie. Wymeldowania wahają się od 130 do 150 osób rocznie. Saldo migracji jest ujemne i wynosi w ostatnich latach najczęściej od kilkunastu do 50 osób rocznie¹⁵. Średnie roczne saldo migracji w okresie 10 lat wyniosło w Węgrowie -2,8 osoby na 1 tys. mieszkańców, podczas gdy wskaźnik ten dla Polski wyniósł -0,4, a dla województwa mazowieckiego 2,6.

Rysunek 4 Zameldowania na pobyt stały w Węgrowie w latach 2005-2014

---

¹⁵ Wyjątkiem był tylko rok 2009, kiedy saldo migracji było dodatnie, wyniosło +3 osoby.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Węgrów należy miast charakteryzujących się silną tendencją wyjazdową w poszukiwaniu pracy w większym ośrodku. Stanowi to poważny problem, który nie wynika jednak ze specyfiki miasta, ale jest typowy dla tej części województwa¹⁶.

Z rozmów przeprowadzonych z przedstawicielami instytucji miejskich i interesariuszy podczas gromadzenia danych wynika, że odpływ szczególnie osób młodych jest zjawiskiem zauważalnym i niepokoi mieszkańców. Węgrów pozostaje niewielkim miastem, w którym edukacja kończy się na szkole ponadgimnazjalnej. Młodzi ludzie wyjeżdżają na studia do Warszawy, w której możliwości nauki, pracy i rozrywki są nieporównanie większe. Tylko nieliczne osoby znajdują motywację, aby po zakończeniu nauki wrócić do miasta rodzinnego.

Łącznie w latach 2005-2014 w Węgrowie osiedliło się 1 101 osób, a wymeldowały się 1 454 osoby. Wśród przyjeżdżających na pobyt stały większość stanowią osoby z ośrodków wiejskich, natomiast wyjeżdżający to zwykle ludzie młodzi. W dłuższym okresie będzie to wpływać na strukturę społeczną i potencjał rozwojowy miasta.

¹⁶ Średnie roczne saldo migracji w latach 2005-2014 wyniosło w Makowie Mazowieckim -5,4 os/1000; w Wyszkowie -5,2; w Sokołowie Podlaskim -1,9; w Łochowie -1,0. Wielkości te są typowe w ogóle dla województw wschodnich (woj. lubelskie -2,4; woj. warmińskie -2,3; woj. podlaskie -1,7)

3.3.5 STRUKTURA WIEKU

W Węgrowie w 2014 r. osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 18,5% mieszkańców, osoby w wieku produkcyjnym 63,1%, a osoby w wieku poprodukcyjnym 18,8%. Jak wynika z zamieszczonej tabeli, struktura ta jest nieznacznie korzystniejsza od struktury grup wiekowych w skali całego kraju. Również wskaźnik obciążenia demograficznego (ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym) pozostaje w Węgrowie niższy niż średnio dla Polski.

Tabela 2 Udział trzech kategorii wiekowych ludności w populacji miast referencyjnych (2014r.)

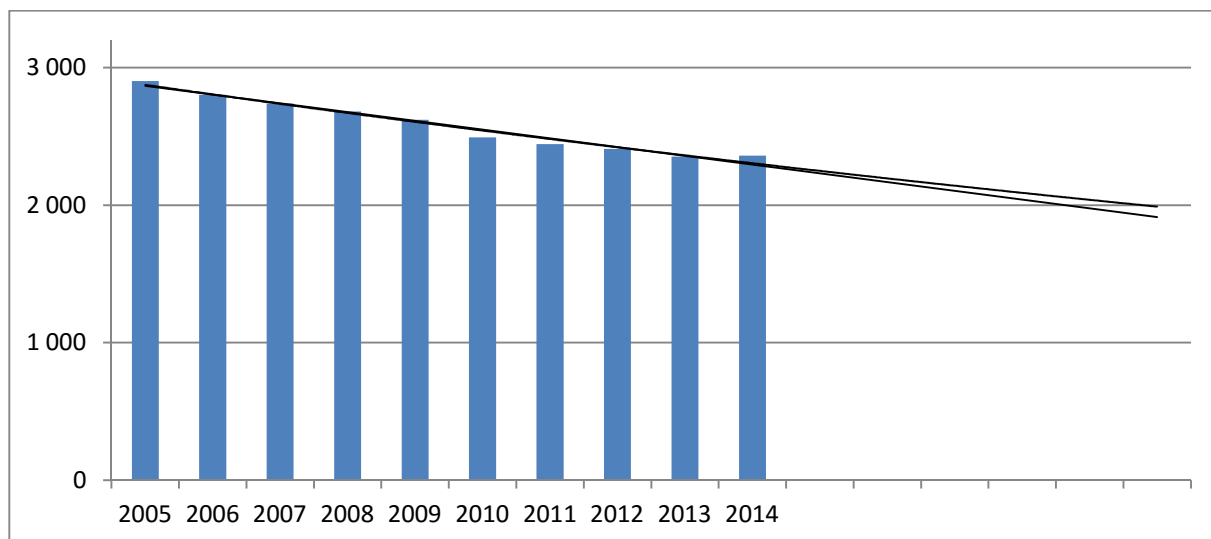
Miasto	wiek produkcyjny [%]	wiek przedprodukcyjny [%]	wiek poprodukcyjny [%]	wskaźnik obciążenia demogr. [%]
Wyszaków	64,7	19,5	15,8	24,4
Łochów	63,9	20,3	15,8	24,7
Ostrów Mazowiecka	63,3	19,0	17,7	28,0
WĘGRÓW	63,1	18,5	18,4	29,2
Sokołów Podlaski	63,1	18,6	18,3	29,0
Maków Mazowiecki	62,1	18,7	19,2	30,9
Polska	63,0	18,0	19,0	30,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Liczba osób w wieku produkcyjnym w Węgrowie utrzymuje się na stałym poziomie i wynosi nieco ponad 8 tys. osób.

W 2005 r. w Węgrowie mieszkały 2 903 osoby do 17 roku życia, a w 2014 r. 2 361. Oznacza to 19% spadek w tej grupie wiekowej na przestrzeni 10 lat, podczas gdy w skali całego kraju spadek wyniósł 12%. Na wykresie zaznaczono linię trendu, zgodnie z którą w roku 2020 liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w Węgrowie wyniesie poniżej 2 tys. Główną przyczyną będzie odpływ ludzi młodych do większych ośrodków.

Rysunek 5 Osoby w wieku przedprodukcyjnym w Węgrowie od 2005r. oraz prognoza do 2020r.

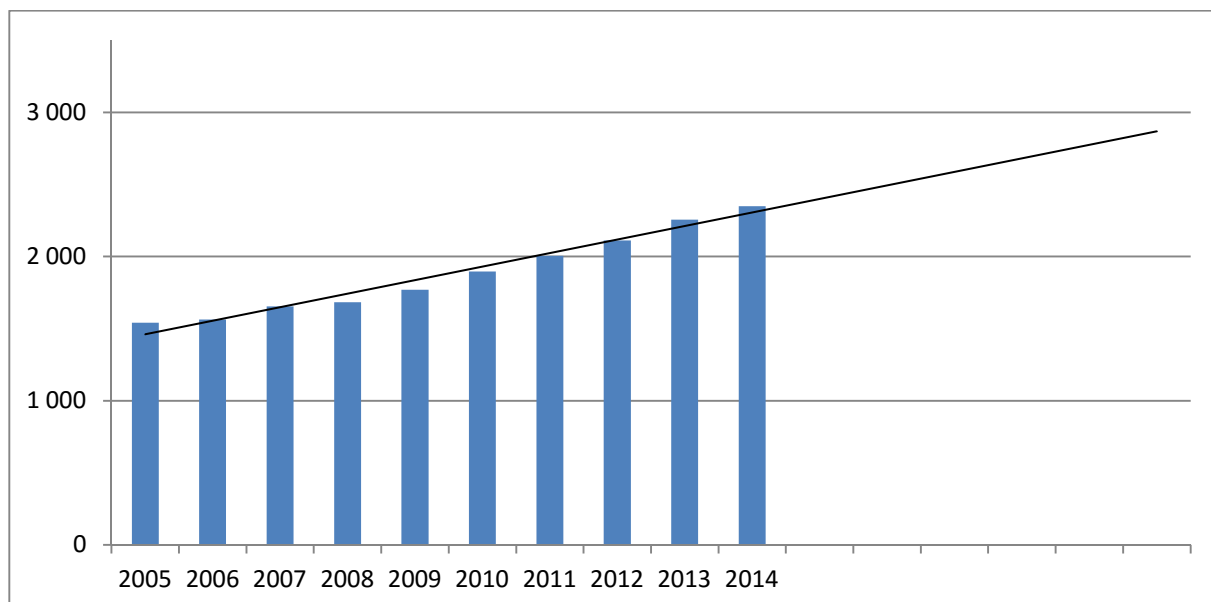

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Spadek liczby młodych ludzi postępuje w Węgrowie szybciej, niż przeciętnie w Polsce i będzie w najbliższych latach skutkował zejściem ich procentowego udziału w populacji poniżej średniej krajowej.

Niepokojące tendencje obserwujemy także w grupie osób w wieku poprodukcyjnym. W 2005 r. było ich w mieście 1 540, co stanowiło 12,2% populacji. W skali całego kraju odsetek osób starszych był znacznie wyższy, wynosił wówczas 15,4%. Do roku 2014 w Węgrowie analizowana grupa zwiększyła się o 809 osób (a więc z 1 540 do 2 349!). Jest to bardzo duży wzrost, jego dynamika była dwa razy większa niż średnio w Polsce. Korzystna początkowo różnica między Węgrowem a średnią dla kraju została niemal całkowicie zniwelowana. W najbliższych latach udział osób w wieku poprodukcyjnym w Węgrowie przewyższy wskaźnik krajowy. Poniższy wykres ilustruje zmianę liczby osób starszych w Węgrowie od 2005 r. Dynamika wzrostu r/r jest wyraźnie rosnąca. Linia trendu prognozuje w 2020 r. liczbę osób w wieku poprodukcyjnym na 2 900. Oznacza to, że ich liczba w okresie 2014-2020 r. może wzrosnąć o 600 osób.

Rysunek 6 Osoby w wieku poprodukcyjnym w Węgrowie od 2005r. oraz prognoza do 2020r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Statyczna analiza ekonomicznych grup wiekowych w roku 2014 prowadzi do wniosku, że struktura wieku w mieście nadal jeszcze pozytywnie wyróżnia się na tle kraju. Jednak dynamika zachodzących zmian jest niepokojąca. Dziesięć lat wcześniej miasto cechowała radykalnie korzystniejsza niż w kraju struktura wieku, z niewielkim odsetkiem osób starszych i dużym udziałem młodzieży w populacji. W ciągu zaledwie dekady utraciło ten atut – obecnie struktura wieku niemal zrównała się ze średnią krajową¹⁷. W najbliższych latach nastąpi dalsze pogorszenie struktury wiekowej w Węgrowie. Udział osób w wieku poprodukcyjnym przekroczy średnią krajową, udział młodzieży będzie niższy od średniej, w konsekwencji spadnie stabilny dotąd udział osób w wieku produkcyjnym (wzrost obciążenia demograficznego). Wywoła to liczne konsekwencje społeczne i finansowe dla miasta.

Wyzwaniem władz miasta jest przeciwdziałanie spadkowi liczby młodzieży. Będzie to wymagało konsekwentnych i zintegrowanych działań.

Jednocześnie miasto powinno przygotować się do zaspokajania potrzeb, jakie mają osoby starsze, których liczba będzie rosła.

Przewiduje się także spadek liczby osób czynnych zawodowo.

¹⁷ Węgrów jest typowym przedstawicielem regionu, który kilka lat temu wyróżniał się niewielkim odsetkiem osób starszych w populacji i dużym udziałem osób młodych. W większości miast regionu obserwujemy także wysoką dynamikę pogarszania się struktury wieku.

3.3.6 ZRÓŻNICOWANIE STRUKTURY WIEKU W OBRĘBIE MIASTA

Struktura wieku w skali całego miasta pozostaje nieznacznie korzystniejsza niż przeciętnie w Polsce. Natomiast badanie wewnętrzne pokazuje, że poszczególne obszary są pod tym względem bardzo zróżnicowane.

Koncentracja osób w wieku poprodukcyjnym występuje w ścisłym centrum Węgrowa, ograniczonym obwodnicą (od północy ul. Piaskowa, następnie od wschodu ul. Jana Pawła II i ul. Traugutta oraz od południa ul. Słowackiego).

W zachodniej części Centrum większość ulic cechuje udział osób starszych powyżej 25%. Wśród nich aż dla siedemnastu ulic wskaźnik przekracza 30%.

Z danych ewidencyjnych wynika, że północne i wschodnie obrzeża cechuje większy niż średnio w mieście udział osób w wieku przedprodukcyjnym, przewyższający często 25%.

Niemal wszystkie ulice położone w centrum miasta charakteryzują się niższym niż średnio dla miasta udziałem dzieci i młodzieży do 17 roku życia.

3.3.7 BEZROBOCIE

Według danych GUS w Węgrowie w 2014r. bezrobotni stanowili 9,2% osób w wieku produkcyjnym. Jest to wskaźnik wyższy niż w województwie mazowieckim i w Polsce (odpowiednio 7,6% i 7,5%), ale niższy, niż w większości miast regionu¹⁸. Należy zauważyć wysoką dynamikę spadku bezrobocia w Węgrowie¹⁹. Od roku 2005 do 2014 bezrobocie spadło tu aż o 5,4 punkty procentowe, najwięcej ze wszystkich miast referencyjnych i znacznie więcej, niż w kraju i na Mazowsza (spadek o 3,9 p.p. i 2,6 p.p.).

Z danych statystycznych wynika więc, że sytuacja na rynku pracy poprawia się, w tempie znacznie większym, niż przeciętnie w Polsce. Wniosek ten potwierdzają dane uzyskane z Urzędu Pracy, według których stopa bezrobocia na koniec roku 2015 wynosiła już tylko 7%.

Mimo tych niskich wskaźników występują w mieście rejony, gdzie bezrobocie stanowi poważny problem. Są to tereny położone w centrum miasta.

Spośród wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych 1/3 została zakwalifikowana do profilu III, odpowiadającego największemu oddaleniu od rynku pracy. Profil ten stosowany jest przez Urząd Pracy w przypadku oceny, że szanse na znalezienie zatrudnienia przez te osoby są niewielkie. 2/3 bezrobotnych posiada profil II; mogą oni liczyć na najbardziej intensywną

¹⁸ Maków Mazowiecki 15,6%, Ostrów Mazowiecka 10,4%, Sokółów Podlaski 9,4%.

¹⁹ W 2005 r. stopa bezrobocia w Węgrowie była wysoka, wynosiła 14,6%, podczas gdy w Polsce 11,4%. Do roku 2014 spadła w Węgrowie do 9,2%, podczas gdy w Polsce do 7,5%.

pomoc ze strony Urzędu Pracy. Osoby o profilu I, czyli takie, które mają potencjał na szybkie wyjście z bezrobocia, stanowią w Węgrowie margines zarejestrowanych.

W Węgrowie w 2015r. było zarejestrowanych 581 bezrobotnych, z czego 243 to długotrwale bezrobotni (42%) oraz 98 to bezrobotni w wieku do 25 lat (17%). Również w tym wypadku najwięcej osób bez pracy mieszka w centrum - na południe i na zachód od Rynku.

Zarówno w wypadku ogólnej liczby bezrobotnych, jak bezrobotnych w wieku poniżej 25 roku życia i bezrobotnych długotrwale, wyraźna jest kumulacja w centralnych rejonach miasta, ograniczonych obwodnicą (od północy ul. Piaskowa, następnie od wschodu ul. Jana Pawła II i ul. Traugutta oraz od południa ul. Słowackiego).

3.3.8 UBÓSTWO

Do pobierania zasiłków pomocy społecznej uprawnione są osoby, których dochód w rodzinie nie przekracza 456 zł miesięcznie (w wypadku osoby samotnej 542 zł). Według danych GUS, w Węgrowie w 2014 r. ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało 8,2% mieszkańców. Jest to wskaźnik wyższy niż średnia Polski i województwa (7,7% i 6,5%), ale także wyższy od większości miast referencyjnych²⁰. W Węgrowie grupa osób w trudnej sytuacji materialnej jest w proporcji do liczby mieszkańców większa niż średnio w Polsce, ale także – niż w miastach regionu.

Osoby niezamożne mogą ubiegać się o przyznanie dodatku mieszkaniowego²¹. Z zamieszczonej tabeli wynika, że w Węgrowie w 2014 r. wskaźnik wypłaconych dodatków mieszkaniowych na 1 tys. mieszkańców był wyższy niż w większości miast referencyjnych i ponad dwukrotnie wyższy niż średnio w Polsce. Z kolei przeciętna kwota dodatku na osobę w Węgrowie jest najwyższa w całym zestawieniu.

Tabela 3 Bezrobotni długotrwale i bezrobotni w wieku do 25 r.ż. w Węgrowie w 2015 r.

Miasto	liczba dodatków na 1000 mieszkańców	średnia kwota dodatku
Maków Mazowiecki	318	189
WĘGRÓW	311	239
Ostrów Mazowiecka	265	115
Siedlce	166	194

²⁰ Siedlcach wskaźnik wynosi 6,4%, w Ostrowi Mazowieckiej 7,5%, w Sokołowie Podlaskim 7,6%, w Makowie Mazowieckim 12%.

²¹ Zgodnie z ustawą z dn. 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (z późn. zmianami) o dodatek mieszkaniowy mogą ubiegać się osoby, których średni dochód miesięczny nie przekracza 125% najniższej emerytury w gospodarstwach wieloosobowych (175% w gospodarstwach jednoosobowych). Warunkiem jest także powierzchnia użytkowa zajmowanego lokalu, która nie może przekraczać progów określonych w ustawie.

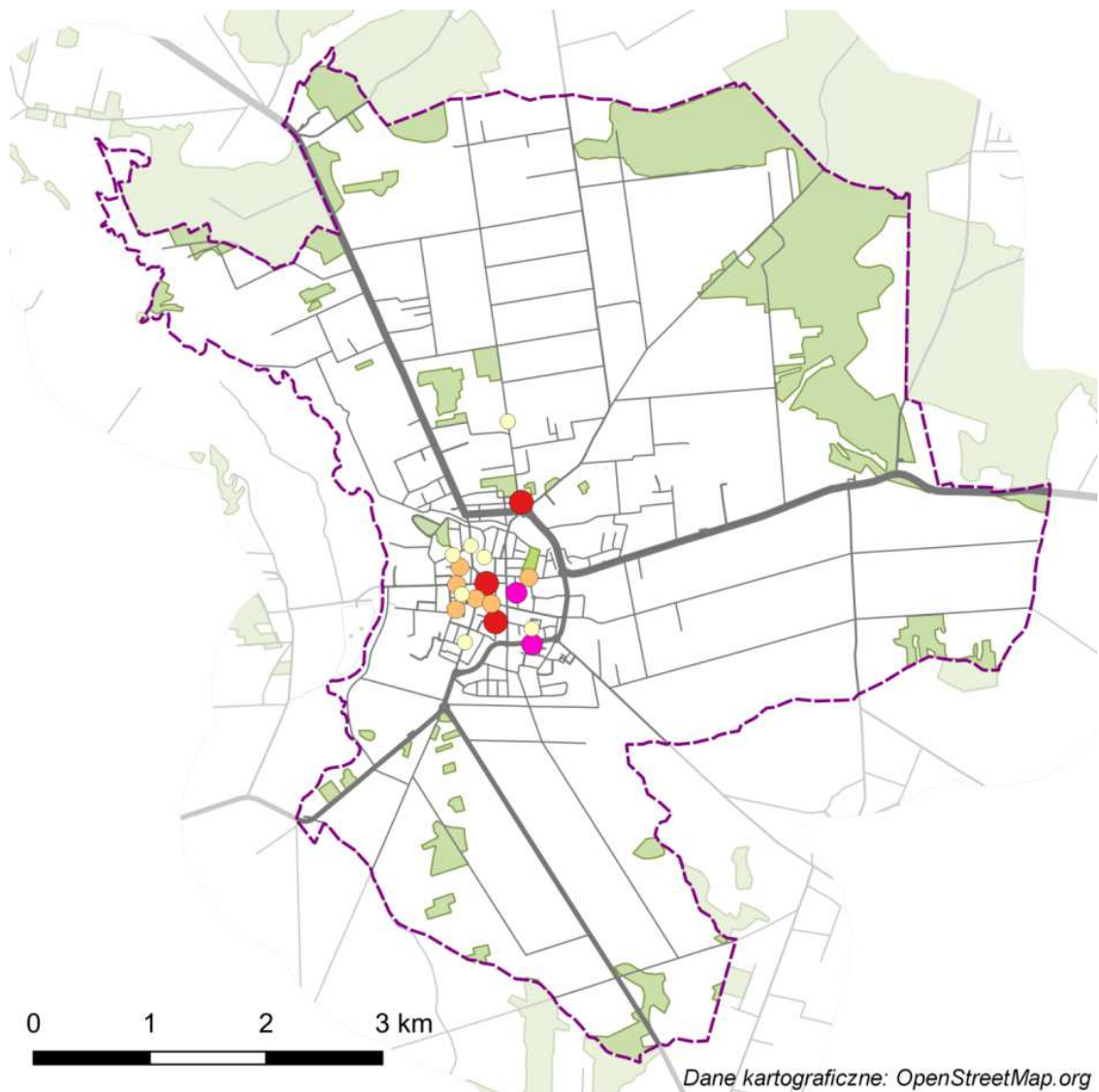
Wyszków	127	149
POLSKA	123	205
Sokołów Podlaski	107	174
MAZOWIECKIE	88	212
Łochów	10	220

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta

Z danych uzyskanych z Centrum Pomocy Społecznej wynika, że według stanu na koniec 2015 r. w Węgrowie dodatki mieszkaniowe pobierało 338 osób, z czego 209 osób to najemcy mieszkań komunalnych. Osoby otrzymujące dodatki mieszkają niemal wyłącznie w centrum miasta, szczególnie na zachód i na południe od Rynku. Wyraźna jest także koncentracja wypłaconych dodatków w budynkach komunalnych przy ul. Szerokiej.

Poniższa mapa przedstawia rozkład na terenie miasta zasiłków przyznanych z powodu ubóstwa. Ulica nie została zaznaczona, jeśli mieszka przy niej mniej niż 2% osób, które w skali całego miasta pobierają zasiłki. Kropka oznacza, że przy ulicy, którą w ten sposób oznaczono, mieszka co najmniej 2% wszystkich osób pobierających zasiłki. Jak widać, zasiłki są wypłacane niemal wyłącznie osobom zamieszkałym w centrum Węgrowa.

Rysunek 7 Zasiłki pomocy społecznej z powodu ubóstwa w Węgrowie w 2015r.

Legenda

granica miasta

2% - 2,9%

3% - 3,9%

4% - 4,9%

5% i więcej

wartości oznaczają jaki procent osób otrzymujących w mieście zasiłki z powodu ubóstwa mieszka w danej lokalizacji

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CPS

Analiza kilku wskaźników ubóstwa w Węgrowie prowadzi do wniosku, że grupa osób zmagających się z tym problemem jest w stosunku do liczby mieszkańców większa, niż w innych miastach. Na podstawie przytoczonych danych można szacować, że liczy ona około 300-400 osób.

Znaczna większość osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej mieszka na obszarze ograniczonym obwodnicą (od północy ul. Piaskowa, następnie od wschodu ul. Jana Pawła II i

ul. Traugutta oraz od południa ul. Słowackiego), są więc one skoncentrowane na stosunkowo niewielkim obszarze miasta.

3.3.9 PRZESTĘPCZOŚĆ

Według danych otrzymanych z Komendy Policji, w Węgrowie w 2015 r. popełniono 198 przestępstw (z pominięciem wykroczeń drogowych).

na ponad połowie wszystkich ulic w mieście nie popełniono żadnego przestępstwa.

na 32 ulicach – popełniono 1 lub 2 przestępstwa;

na 12 ulicach - popełniono od 3 do 5 przestępstw;

na 6 ulicach - popełniono od 6 do 9 przestępstw;

na 5 ulicach - popełniono od 10 do 20 przestępstw.

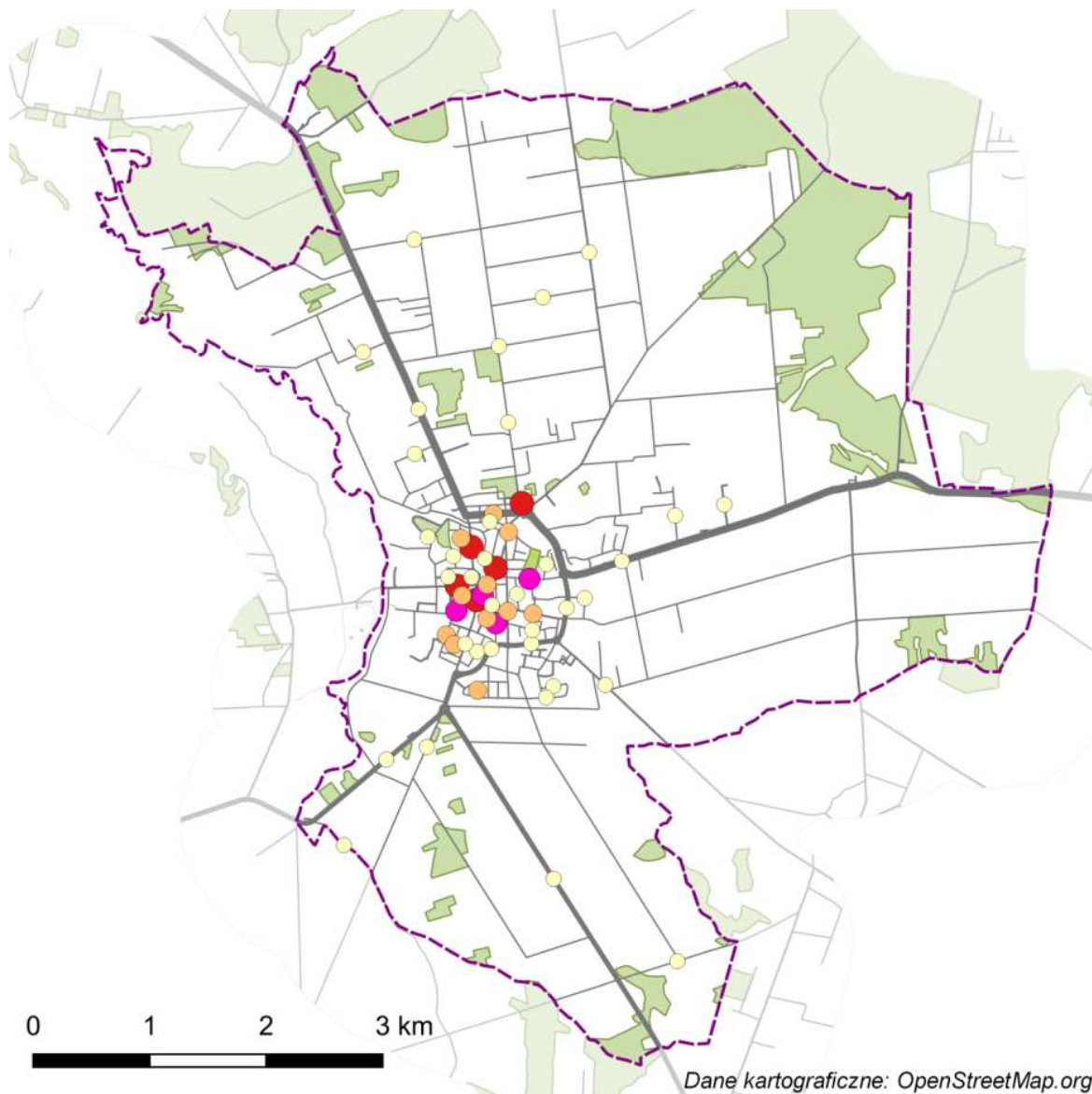
Węgrów należy do miast bezpiecznych. Niewielka liczba mieszkańców nie sprzyja anonimowości i przestępczość w skali całego miasta nie należy do najpoważniejszych problemów.

Natomiast analiza wewnętrzna miasta identyfikuje te rejony, w których popełnianych jest najwięcej wykroczeń.

Na poniższej mapie ulice, na których liczba przestępstw była w 2015 r. mniejsza niż jedno na 1 km długości, pozostały nieoznaczone. Kropki umieszczono na ulicach, gdzie popełnione zostało więcej niż jedno przestępstwo w przeliczeniu na 1 km. Im ciemniejszy kolor kropki, tym większe natężenia przestępczości (zgodnie z legendą).

Z mapy wynika, że kumulacja popełnionych przestępstw ma miejsce w centralnych rejonach miasta, wyznaczonych obwodnicą (od północy ul. Piaskowa, następnie od wschodu ul. Jana Pawła II i ul. Traugutta oraz od południa ul. Słowackiego).

Rysunek 8 Przestępstwa ogółem w odniesieniu do długości ulicy (2015 r.)

Legenda

- granica miasta
- 1 - 9 przestępstw / km
- 10 - 19 przestępstw / km
- 20 - 29 przestępstw / km
- 30 i więcej przestępstw / km

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Policji

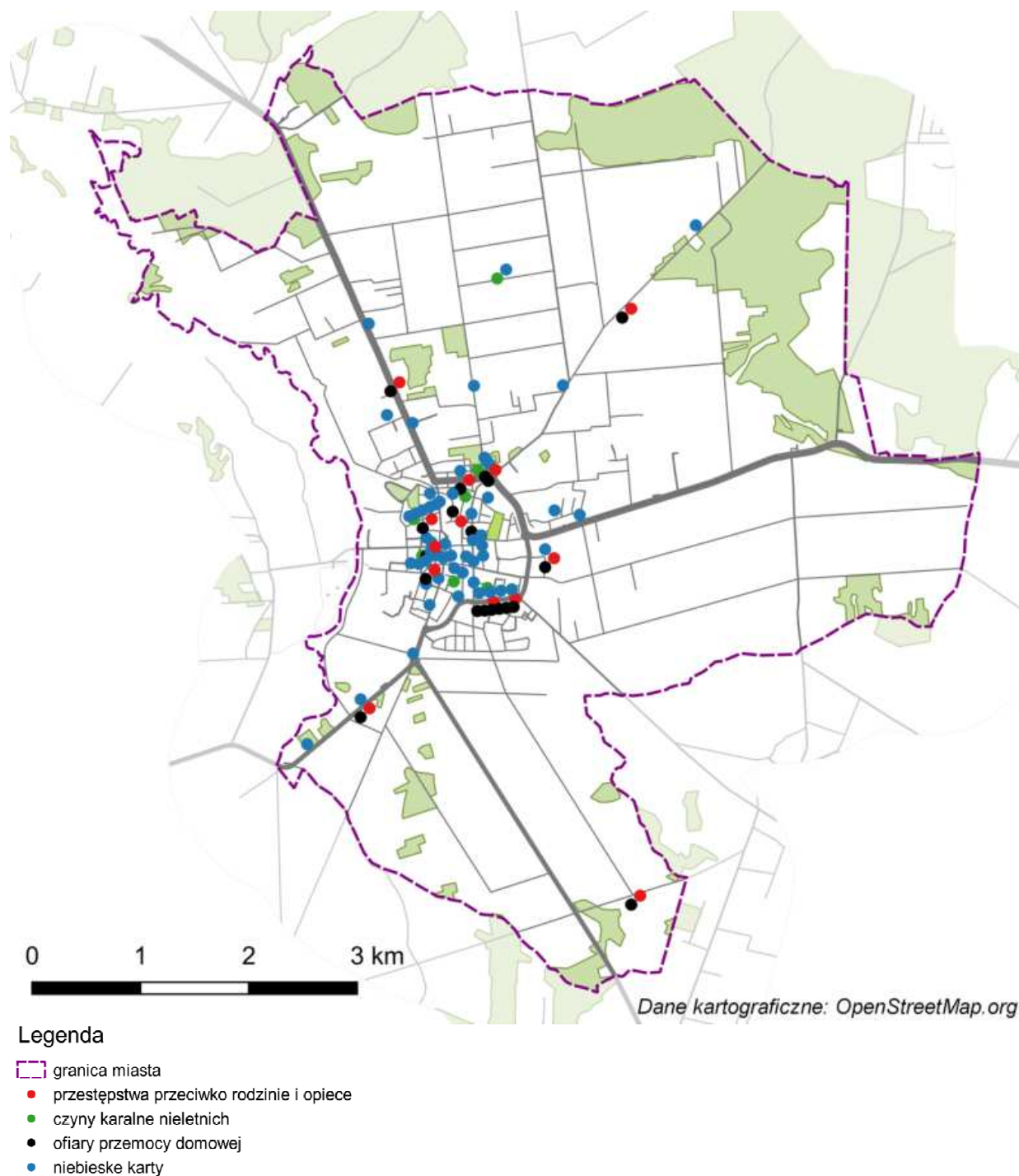
Z danych policji wynika, że w Węgrowie:

- wystawiono 56 niebieskich kart - na 29 ulicach;
- odnotowano 19 przypadków przemocy domowej - na 12 ulicach;
- interweniowano w 13 przestępstwach przeciwko rodzinie i opiece - na 12 ulicach;
- miało miejsce 7 czynów karalnych nieletnich – na 6 ulicach.

Na kolejnej mapie przedstawiono każde z powyższych rodzajów zdarzeń innym kolorem. Kropka oznacza wystąpienie zdarzenia na danej ulicy.

Rysunek 9 Przestępstwa i wykroczenia w Węgrowie według rodzajów w 2015r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Policji

Analizowane zdarzenia występują niemal wyłącznie w centralnej części miasta. Najwięcej jest przypadków wystawienia niebieskich kart – ma to miejsce w wielu kwartałach ulic na północ, zachód i południe od Rynku. Przemoc w rodzinie zakończona interwencją policji oraz przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece występują punktowo. Czyny karalne popełnione przez nieletnich występują sporadycznie. Najczęściej na danej ulicy kumuluje się kilka z

wymienionych problemów. Dlatego analizowane cztery rodzaje wykroczeń wystąpiły w 2015 r. jedynie na 32 ulicach, czyli na około ¼ zamieszkanym ulic w mieście.

Zdecydowana większość przestępstw związanych z rodziną i przemocą domową występuje w centralnych rejonach miasta, wyznaczonych obwodnicą (od północy ul. Piaskowa, następnie od wschodu ul. Jana Pawła II i ul. Traugutta oraz od południa ul. Słowackiego).

Jednak nawet w tym obszarze skala zdarzeń, choć najwyższa w całym mieście, nie przybiera niepokojących rozmiarów.

Przedstawione powyżej liczby popełnianych przestępstw i wykroczeń nie są wysokie. Węgrów jest bezpiecznym miastem.

3.3.10 INNE PROBLEMY SPOŁECZNE I DYSFUNKCJE

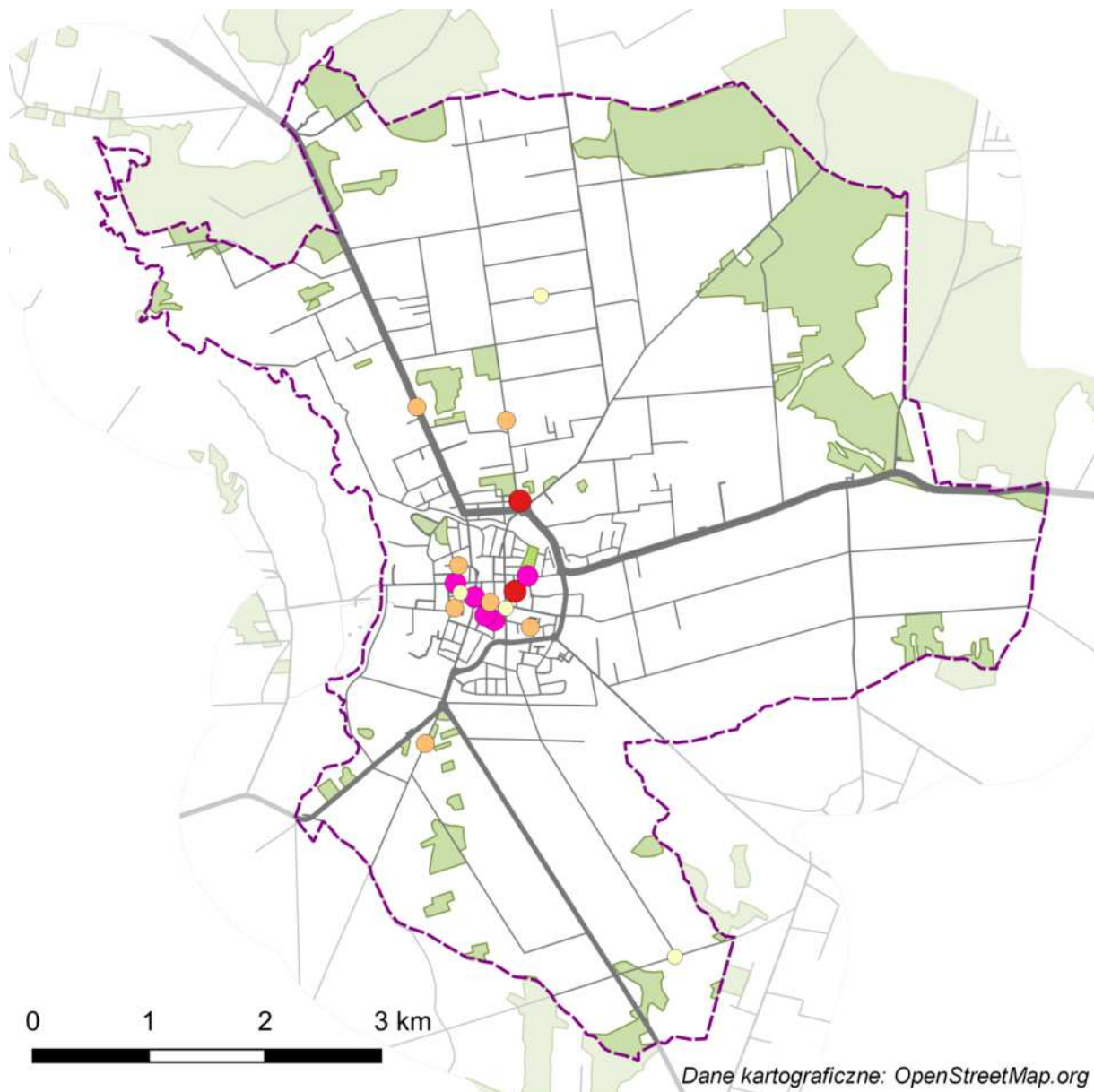
Analizując kolejne aspekty społeczne w Węgrowie zbadano dodatkowo dwa problemy, które występują na terenie miasta: bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i alkoholizm. Centrum Pomocy Społecznej w 2015 r. przyznało świadczenie opieki z powodu alkoholizmu 42 osobom, a świadczenia z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych – 90 osobom.

Na potrzeby wizualizacji połączono oba te zjawiska w jedną kategorię jako „inne problemy społeczne”. W całym mieście udzielono zatem w związku z nimi w 2015 r. zasiłków 132 osobom. Na mapie zaznaczono kropkami te ulice, na których wystąpiło co najmniej 2% z tej liczby klientów CPS.

Uzależnienie od alkoholu i bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych mają miejsce w większości w centralnych rejonach miasta, wyznaczonych obwodnicą (od północy ul. Piaskowa, następnie od wschodu ul. Jana Pawła II i ul. Traugutta oraz od południa ul. Słowackiego).

Rysunek 10 Inne problemy społeczne: zasiłki pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i bezradności wychowawczej w Węgrowie w 2015r.

Legenda

- granica miasta
- 2% - 2,9%
- 3% - 3,9%
- 4% - 4,9%
- 5% i więcej

wartości oznaczają jaki procent osób
otrzymujących w mieście zasiłki
z powodu bezradności opiekuńczej lub
alkoholizmu mieszka w danej lokalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CPS

3.3.11 KAPITAŁ SPOŁECZNY

Jednym z mierników kapitału społecznego jest udział w wyborach. W wyborach samorządowych przeprowadzonych 16 listopada 2014 r. frekwencja w Węgrowie wyniosła 49,3%, czyli była wyższa niż średnia w Polsce (45,5%) o niemal 4 p.p. i pokrywała się ze średnią dla województwa mazowieckiego. Świadczy to pozytywnie o sile kapitału społecznego.

W mieście uprawnionych do głosowania było 10 531 osób, w 6 obwodach wyborczych. Najniższą frekwencję odnotowano w obwodzie nr 1, czyli na zachód od Rynku (45,3%), a najwyższą w obwodzie nr 4, we wschodniej części miasta (52,7%). Różnica we frekwencji w tych obwodach wyniosła aż 7,4 p.p.²²

Im niższa frekwencja w wyborach, tym niższa skłonność do działania wspólnego i angażowania się we wspólne sprawy. Dlatego w rejonach o najniższej frekwencji działania rewitalizacyjne mogą napotkać na bierność. Z kolei wysoka frekwencja powinna przekładać się na wyższe zaangażowanie mieszkańców.

---

²² Pominęto obwód szpitalny (nr 6), ze względu na jego specyfikę oraz minimalną liczebność – tylko 50 uprawnionych.

3.3.12 EDUKACJA

Przedszkola

W Węgrowie działają trzy przedszkola publiczne i dwa prywatne oraz punkt przedszkolny.

1. Przedszkole nr 1 im Czesława Janczarskiego, ul. Klonowa 4, 127 dzieci
2. Przedszkole nr 2 „Pod Słoneczkiem”, ul. 11 listopada 1,
3. Przedszkole nr 3 im. Marii Konopnickiej, ul. Henryka Wieniawskiego 1
4. Katolickie Przedszkole św. Antoniego, ul. Tadeusza Kościuszki 27a
5. Przedszkole artystyczne „Koala”, ul. ks., kard. Stefana Wyszyńskiego 3,
6. Punkt Przedszkolny „Bajka”, ul. Tadeusza Kościuszki 23.

Wszystkie przedszkola zlokalizowane są w strefie centralnej miasta, w obszarze o promieniu 500 m. Położenie przedszkola i odległość od miejsca zamieszkania nie są głównymi czynnikami decydującymi o wyborze konkretnej placówki. Rodzice kierują się własnymi kryteriami i funkcjonującymi opiniami, które nie są jednolite.

Z rozmów przeprowadzonych z dyrekcją przedszkoli wynika, że edukacja przedszkolna jest powszechna. Rodzice doceniają społeczną wartość wychowania przedszkolnego i zapisują dzieci do placówek nawet wtedy, gdy mogliby im zapewnić opiekę w domu. Czynnikiem zachęcającym są także niskie opłaty za przedszkola. Według danych GUS w Węgrowie na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat aż 917 uczęszcza do przedszkola. W skali całej Polski wskaźnik ten jest niższy, wynosi 794. Niższy jest także wskaźnik dla województwa mazowieckiego - 845 na 1 tys. dzieci..

Liczba miejsc oferowanych przez placówki jest wystarczająca i dostosowana do zapotrzebowania. Na sto miejsc w przedszkolach przypada 96 dzieci (w Polsce 117, w województwie 111). Nie występuje problem niedoboru miejsc i zasadniczo wszystkie zgłoszenia pochodzące od mieszkańców miasta są zaspokajane. Dodatkowe miejsca zostają wykorzystane przez dzieci spoza miasta.

Szkolnictwo podstawowe

W Węgrowie znajduje się jedna szkoła podstawowa. Położona jest w centralnej części miasta, przy ul. Tadeusza Kościuszki 16. Uczęszcza do niej 907 uczniów. W tabeli zestawiono wyniki nauczania mierzone punktacją ze sprawdzianu po szóstej klasie. Obserwujemy bardzo wysoką punktację z j. polskiego – 75,3%. Jest to wynik wyższy od średniej dla Polski i województwa i zapewnił miastu drugą pozycję zaraz po Siedlcach. Bardzo dobre są także wyniki z języka obcego – punktacja w Węgrowie była wyższa niż dla Polski i dla każdego z miast referencyjnych. Wynik z matematyki był gorszy od wyniku w Siedlcach oraz od średniej

dla Polski i województwa. Średnia ze wszystkich trzech przedmiotów jest w Węgrowie najwyższa w całym zestawieniu.

Tabela 4 Średnie wyniki sprawdzianu po 6 klasie w Węgrowie w 2015 r. (% maksymalnego możliwego wyniku)

Obszar	Średnia	Polski	Matematyka	Język
WĘGRÓW	71,7	75,3	61,0	78,7
Woj. mazowieckie	71,4	70,0	64,0	80,3
Siedlce	70,8	75,9	64,7	71,7
Polska	70,5	73,0	61,0	77,6
Wyszków	70,0	74,2	57,8	78,0
Łochów	68,2	70,6	58,6	75,5
Sokołów Podlaski	62,7	68,3	49,5	70,2
Ostrów Mazowiecka	62,2	66,6	54,2	65,8
Maków Mazowiecki	61,3	70,4	48,7	64,8

Opracowanie własne na podstawie danych ze Szkoły Podstawowej

Poziom nauczania podstawowego mierzony wynikami sprawdzianu jest w Węgrowie wysoki. Absolwenci szkoły podstawowej mają duży potencjał do dalszego kształcenia na poziomie gimnazjum. Analiza zróżnicowania wyników wewnątrz miasta prowadzi do wniosku, że zarówno w centrum jak na peryferiach mieszkają uczniowie osiągający dobre i przeciętne wyniki.

Szkolnictwo gimnazjalne

W Węgrowie działają dwa gimnazja.

1. Gimnazjum im. Jana Dobrogosta Krasińskiego przy ul. Karola Szamoty 35, prowadzone przez gminę Węgrów.
2. Gimnazjum Gminy Liw im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego przy ul. Adama Mickiewicza 23a, prowadzone przez gminę Liw.

Pierwsze z nich znajduje się na skraju miasta, w jego północno – wschodniej części, już poza obwodnicą Węgrowa. Drugie położone jest w centralnej części Węgrowa. W 2014 r. w Węgrowie mieszkało 385 osób w wieku gimnazjalnym. Większość z nich uczęszczała do gimnazjum węgrowskiego, w którym uczy się 280 osób.

Z zamieszczonej tabeli wynika, że w gimnazjum prowadzonym przez gminę Węgrów wyniki egzaminów gimnazjalnych są wyższe niż średnio w województwie mazowieckim. Różnica jest szczególnie widoczna w wynikach egzaminów językowych. Jedynie wyniki z matematyki pokrywają się z wynikami województwa. Poziom edukacji na etapie gimnazjalnym jest w Węgrowie wysoki. Otwiera przed uczniami możliwość dalszego kształcenia w dobrych liceach

w regionie. Natomiast gimnazjum prowadzone przez gminę Liw osiąga wyniki na poziomie niższym niż przeciętnie w województwie.

Tabela 5 Wyniki egzaminów gimnazjalnych w szkołach w Węgrowie w 2015 r. (% maksymalnego możliwego wyniku)

zakres egzaminu	woj. mazowieckie	gimn. Węgrów	gimn. Liw
GH-H - historia i WOS	65,9	67,4	60
GH-P-j.polski	64,7	65	61,3
GM-P-przedm. Przyrodnicze	52,1	53,3	45,6
GM-M-matematyka	51,2	51,2	44
GA-P-j.angielski podstawowy	69,8	72,6	64,2
GA-R-j.angielski rozszerzony	51,2	56,2	43,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE

Szkolnictwo ponadgimnazjalne

W Węgrowie znajdują się dwie szkoły na poziomie ponadgimnazjalnym:

- I Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza przy ul. Adama Mickiewicza 3
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Kochanowskiego przy ul. Bohaterów Warszawy 10, w którego skład wchodzi następujące typy szkół: Liceum Ogólnokształcące, Liceum Profilowane, Technikum kształcące w zawodach: mechanik, elektryk, ekonomista, handlowiec, rolnik, turystyki wiejskiej oraz Zasadnicza Szkoła Zawodowa kształcąca w kierunkach: mechanik, elektryk, sprzedawca, kucharz, piekarz, fryzjer, ślusarz i inne.

W pierwszej z wymienionych szkół w 2015 r. do egzaminu maturalnego przystąpiło 184 uczniów, w drugiej (w Liceum) – 45 uczniów.

Tabela 6 Wyniki egzaminu maturalnego z j. polskiego i matematyki w 2015 r. (% maksymalnego możliwego wyniku)

Obszar	Średnia	J.polski	Matematyka
Sokołów Podlaski	69,3	72,8	65,8
Łochów	62,3	70,5	54,0
woj. Mazowieckie	61,0	65,0	57,0
Polska	60,5	66,0	55,0
Maków Mazowiecki	59,2	64,0	54,3
Siedlce	58,5	62,7	54,3
WĘGRÓW	57,4	63,1	51,7
Wyszków	56,7	63,0	50,5
Ostrów Mazowiecka	53,3	61,0	45,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE

Z powyższej tabeli wynika, że punktacja z podstawowych przedmiotów maturalnych w części pisemnej jest niższa niż średnio w Polsce, w województwie oraz w większości miast

regionu, wśród których najlepsze wyniki uzyskali uczniowie z Sokołowa Podlaskiego.

Wyniki egzaminu maturalnego w Węgrowie są niższe niż w większości miast regionu.

W Węgrowie 81,7% przystępujących do egzaminu maturalnego w liceach ogólnokształcących zdaje egzamin. W powiecie i w województwie mazowieckim odsetek ten jest wyższy i wynosi odpowiednio 87,7% i 91,8%.

3.3.13 ŻYCIE KULTURALNE I AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

Dom Kultury

Węgrowski Ośrodek Kultury mieści się przy ul. Adama Mickiewicza 4a. Odbývają się tu zajęcia dla mieszkańców miasta: ognisko muzyczne, zespoły taneczne, grupy plastyczne, działa Dziecięcy Zespół Ludowy, Zespół Ludowy „Węgrowianie”, Szkoła Musicalowa, Orkiestra Dęta, Klub Seniora, Dyskusyjny Klub Filmowy, Uniwersytet Trzeciego Wieku.

W Ośrodku mieści się kino „Kongres”. Pokazy filmowe odbywają się w sali widowiskowej na 280 miejsc.

Biblioteka

Miejska Biblioteka Publiczna ma siedzibę w zabytkowym „Domu Gdańskim” przy Rynku Mariackim 11. Oprócz działalności typowo bibliotecznej prowadzi galerię, Muzeum Tkaniny Podlaskiej, Gabinet Zbiorów Regionalnych. Znajduje się tu gabinet naukowy prof. Arkadiusza Kołodziejczyka, mieszczący bibliotekę zmarłego regionalisty.

3.3.14 PARAFIE

W Węgrowie znajdują się cztery parafie. Wszystkie poza działalnością typowo duszpasterską prowadzą intensywne działania społeczne służące mieszkańcom. Proboszczowie są bardzo zaangażowani w działaniach na rzecz mieszkańców, chętnie współpracują z organizacjami pozarządowymi i z urzędem miasta. Ich inicjatywa oraz dysponowanie licznymi pomieszczeniami służącymi mieszkańcom stanowi duży potencjał do wzmocnienia działań rewitalizacyjnych.

1. Parafia rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP jest najstarszą, dawniej jedyną parafią w Węgrowie.
2. Parafia pw. św. Piotra z Alkantary i św. Antoniego z Padwy. Znajduje się przy Parku A.K. Dysponuje kompleksem pozakonnym. Prowadzi przedszkole prywatne.
3. Parafia rzymskokatolicka św. Ojca Pio w północnej części Węgrowa. Jest to nowa parafia, pręźnie rozwijająca się (budowa kościoła, liczne inicjatywy dla parafian – budowa boiska dla młodzieży, organizacja rajdów rowerowych i imprezy „Hubertus”).

4. Parafia Ewangelicko-Augsburska przy ul. Narutowicza. Obejmuje teren w odległości do kilkudziesięciu km od miasta. Należy do niej dom parafialny „Sarepta” wykorzystywany do niedawna na dom opieki dla osób starszych.

3.3.15 ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

W Węgrowie na 1000 mieszkańców przypada 5 zarejestrowanych organizacji pozarządowych. Jest to wskaźnik wyższy niż dla Polski (3,5), dla województwa (4,3), a także znacznie wyższy niż w sąsiednich miastach. W 2015 r. z budżetu miasta na zlecenie organizacjom pozarządowym zadań z zakresu sportu, kultury, spraw społecznych i wypoczynku wakacyjnego wydano 362 500 zł.

Organizacje pozarządowe w Węgrowie mają znaczny potencjał, który z powodów lokalowych i finansowych nie zawsze może zostać wykorzystany. Należy podkreślić dużą aktywność i prospołeczne nastawienie parafii, wielu osób w instytucjach samorządowych i prywatnych, działaczy społecznych.

Poniżej zestawiono najważniejsze działające w mieście organizacje.

Stowarzyszenia i fundacje

- Fundacja By The Way,
- Fundacja Pomocy Osobom Przewlekłe Chorym „Bądź z nami”,
- Fundacja Stypendialna im. Bolesławy i Pawła Basików,
- Fundacja „Efektor”,
- Fundacja Nowa Perspektywa,
- Fundacja Wengroove,
- Towarzystwo Miłośników Ziemi Węgrowskiej,
- Stowarzyszenie Promocji Dziedzictwa Kulturowego Powiatu Węgrowskiego i Naturalnych Metod Leczenia „Wiano”,
- Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, Oddział w Węgrowie,
- Stowarzyszenie Kupców Powiatu Węgrowskiego,
- Węgrowskie Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości i Agroturystyki,
- Stowarzyszenie Ogólniak na rzecz Wspierania Inicjatyw Edukacyjnych w LO,
- Klub Hodowców Bydła Mlecznego „Węgrowianka”,
- Węgrowskie Koło Ligi Kobiet Polskich,
- Stowarzyszenie Edukacyjne „Nauka - Rozwój”,
- Stowarzyszenie „Przestrzeń”,
- Caritas Diecezji Drohiczyńskiej,
- Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Diecezji Drohiczyńskiej,
- Polski Związek Wędkarski – Koło Nr 26 w Węgrowie,
- Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami w Polsce – Oddział w Węgrowie,

- ZHP Chorągiew Mazowiecka Komenda Hufca Dolina Liwca w Węgrowie,
- Społeczne Towarzystwo Edukacyjne Ziemi Węgrowskiej,
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Powiatu Węgrowskiego,
- Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej - Koło Obwodu „Smoła”,
- Związek Inwalidów Wojennych RP - Zarząd Oddziału,
- Stowarzyszenie Narodowy Węgrów i Łochów,
- Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnymi Autystycznym,
- Powiatowy Szkolny Związek Sportowy,
- Bractwo Rycerskie Ziemi Liwskiej i Ziemi Ościennych,
- Mazowiecki Okręgowy Związek Kick-Boxingu,
- Stowarzyszenie Zrównoważonego Rozwoju Gmin,
- Stowarzyszenie Ogrodowe ROD „Słoneczny” w Węgrowie,
- Stowarzyszenie Rozwoju i Promocji Kultury Powiatu Węgrowskiego „Parnas”,
- Stowarzyszenia „Klasztor Węgrów – Centrum Dialogu Kultur”,
- Drohiczyńskie Warsztaty Muzyki Liturgicznej,
- Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Akcji Charytatywnych w Węgrowie,

Organizacje emerytów, dwie mające siedzibę w Węgrowskim Centrum Organizacji Pozarządowych przy ul. Żeromskiego 4a²³:

- Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów oddział w Węgrowie,
- Węgrowskie Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Węgrowie,

oraz dwie mające siedzibę i spotkania w Węgrowskim Domu Kultury:

- Klub Seniora Miła Przyszań,
- Uniwersytet Trzeciego Wieku.

Organizacje o profilu sportowym

- Stowarzyszenie kultury fizycznej,
- Związek Strzelecki w Węgrowie,
- Stowarzyszenie Piłki Siatkowej „Olimpia” Węgrów,
- Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Sprint” Węgrów,
- Węgrowski Klub Sportowy „SFINKS”,
- Miejski Klub Sportowy „Czarni”,
- Powiatowo Miejski Klub Sportowy "Nike",
- Stowarzyszenie Rozwoju Sportu Dzieci i Młodzieży,
- Parafialny Uczniowski Klub Sportowy „Fides”,
- Stowarzyszenie Taneczno-Gimnastyczne „Max Dance”,

---

²³ Informacje z Raportu z Diagnozy Oferty spędzania wolnego czasu dla mieszkańców w wieku 60+ w Węgrowie. Warszawa, październik 2014 r.

- Uczniowski Klub Sportowy „1”,
- Miejski Szkolny Związek Sportowy w Węgrowie,
- Uczniowski Klub Sportowy „Niedźwiadek” w Węgrowie,
- Uczniowski Klub Sportowy „Liwiec”,
- Uczniowski Integracyjny Klub Sportowy „Amator”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Feniks”,
- Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Tenis”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Sprawni Razem”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Świetlica Społeczna”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Hulk”,
- Uczniowski Klub Sportowy S.O.S. Węgrów.

3.4 Diagnoza pozostałych sfer

3.4.1 SFERA GOSPODARCZA

W ostatnim okresie przed transformacją ustrojową w granicach administracyjnych Węgrowa znajdowało się 577 indywidualnych gospodarstw rolnych zamieszkałych przez 1 763 osoby. 30% z nich - niemal 5% ludności miasta - utrzymywało się wyłącznie z uprawy roli²⁴. Jednocześnie w Węgrowie funkcjonowały liczne zakłady produkcyjne, z których największymi były:

1. Zakłady Wytwórcze Urządzeń Telekomunikacyjnych (filia ZWUT w Warszawie). Produkowały centrale telefoniczne i były największym zakładem w mieście: w 1984 roku pracowało tu 1512 osób;
2. Zakłady Mleczarskie (Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska), zatrudniały w 1984 r. około 500 osób. Były jednym z największych i najnowocześniejszych zakładów tego typu w Polsce;
3. Podlaska Spółdzielnia Pracy Rękodzieła Ludowego i Artystycznego „Cepelia” zatrudniała 331 osób. Produkowała dywany i kilimy o motywach regionalnych;
4. Spółdzielnia Pracy „Elektromet” produkowała sprzęt sportowy i wyroby powroźnicze. W 1984 r. zatrudniała 240 osób;
5. Państwowy Ośrodek Maszynowy naprawiał i produkował części zamienne do samochodów ciężarowych „Star”, zatrudniał 150 pracowników;
6. Rejonowa Spółdzielnia Ogrodniczo – pszczelarska zajmująca się przetwórstwem owoców i warzyw zatrudniała 100 osób.

Zmiany ustrojowe spowodowały załamanie działalności wielu z tych zakładów. Pojawiło się nieznane wcześniej bezrobocie: pod koniec 1990 r. było 1250 bezrobotnych. Nastąpiła radykalna zmiana profilu i skali gospodarki w mieście. Część firm zakończyła działalność, część sprywatyzowano, pojawiły się liczne nowe inicjatywy, w tym także zainicjowane przez lokalnych przedsiębiorców, z których część odniosła sukces i przekształciła się w funkcjonujące sprawnie firmy lokalne. Rozwinął się sektor usług i powstało wiele firm handlowych. Jednak na razie nie ma w mieście firm tak dużych i zatrudniających tak wiele osób jak w latach 80. poprzedniego wieku.

Obecnie największym pracodawcą w mieście jest firma Addit (kapitał holenderski), powstała na bazie majątku ZWUT. Specjalizuje się w produkcji precyzyjnej elementów i wyrobów z cienkiej blachy. Wytwarza części, podzespoły, systemy oraz kompletne urządzenia i maszyny. Dostarcza podzespoły do drukarek, kopiarek i skanerów, wykonuje urządzenia pomiarowe

---

²⁴ Szkic sytuacji gospodarczej w Węgrowie w tym okresie – na podstawie: Węgrów. Dzieje miasta i okolic. Praca zbiorowa pod red. Arkadiusza Kołodziejczyka, Węgrów 2006 r., s. 247 i następne.

oraz dla branży telekomunikacyjnej, a także elementy wyposażenia dla szpitali. Obecnie jest tu zatrudnionych około 400 osób. Zakład intensywnie rozwija się i powstają tu nowe miejsca pracy.

W Węgrowie znajduje się jeden z polskich oddziałów firmy Hochland. Powstał na bazie Zakładów Mleczarskich. Zatrudniając ponad 350 pracowników, jest drugim w mieście pracodawcą. Produkowane są tu sery Almette i sery żółte dojrzewające. Również ta firma posiada potencjał rozwojowy.

W mieście działa siedem firm z branży obróbki drewna i meblarskiej. Największe z nich to „Meblomaster”, producent mebli, zatrudniający 250 osób i Zakład Meblarski „Filipek”. Producentami maszyn na potrzeby produkcji rolnej są „Bomet” i „Jarmet”.

Łącznie w Węgrowie jest siedmiu pracodawców prywatnych, którzy zatrudniają ponad 100 osób i dziewięciu zatrudniających od 50 do 100 osób. Poważnym pracodawcą jest sfera budżetowa, która w 2014 r. dawała zatrudnienie 1 589 osobom.

Ciekawostką lokalnej gospodarki jest odlewnia dzwonów. Nie dorównuje ona skalą wymienionym poprzednio zakładom, ale posiada tradycje sięgające okresu przedwojennego i znaczenie wykraczające poza lokalny rynek. Odlewane tu dzwony znajdują się w tysiącach kościołów w Polsce i na świecie.

Na północy miasta funkcjonuje od 2010 r. „Specjalna Strefa Ekonomiczna Euro Park Wisłosan Podstrefa Węgrów”. Składa się z dwóch kompleksów o łącznej powierzchni 30 ha. Teren uzbrojony jest w elektryczność i wodę, natomiast gaz i kanalizacja znajdują się w odległości 1300 m. W Strefie działa na razie jedna tylko firma - Fabryka Węży Ogrodniczych „Mayenne”, zatrudniająca ponad 30 osób.

Węgrów leży w regionie rolniczym i jest otoczony terenami uprawnymi. Naturalną działalnością gospodarczą jest więc przetwórstwo oraz usługi dla rolnictwa. Lokalna gospodarka w pewnej mierze opiera się na tym lokalnym profilu (Hochland, produkcja maszyn rolniczych, usługi), ale potencjał dla rozwoju działalności gospodarczej związanej z branżą rolniczą funkcjonującą w mało skażonym środowisku nie jest wystarczająco wykorzystany.

Węgrów i jego najbliższe okolice cechują wyjątkowe walory kulturowe oraz przyrodniczo – środowiskowe. Czyste powietrze, rzeka Liwiec umożliwiające spływy kajakowe, zabytki i

historia miasta są elementami, na których można budować markę turystyczną, jednak nie są one w wystarczającym stopniu wykorzystane.²⁵

Turystyka jest branżą, która mogłaby zostać znacznie bardziej rozwinięta. Mogłaby mieć większe znaczenie dla lokalnej gospodarki i stanowić większy udział w tworzeniu miejsc pracy.

Oferta agroturystyczna w mieście i okolicach jest niewielka. Miasto sprzedało teren dawnego campingu nad Zalewem, a nowy właściciel nie podjął jeszcze działań, aby stworzyć tam warunki do rekreacji i przyjmowania turystów. W Węgrowie są trzy hotele, w dużej mierze wykorzystywane na noclegi w trakcie podróży służbowych. Tylko jeden z nich, hotel Krasnodębski, prowadzi działalność skierowaną do klientów szukających oferty wypoczynkowej, organizując turnusy zdrowotne w oparciu o dietę dr Ewy Dąbrowskiej.

W Węgrowie w roku 2016 było zarejestrowanych 928 działalności gospodarczych²⁶, czyli o 87 mniej niż w roku 2011. Ten niewielki spadek (8% w ciągu pięciu lat) nie stanowi przesłanki do formułowania negatywnych wniosków.

Według danych GUS średnio w mieście na 1 tys. mieszkańców przypada 81 zarejestrowanych działalności, co jest wskaźnikiem wyższym niż średnia dla Polski (77).

Najwięcej działalności gospodarczych zarejestrowano przy ulicach Gdańskiej, Kościuszki i Mickiewicza (ponad 40 na każdej z tych ulic). Liczne są także działalności przy ulicach położonych w centrum miasta.

W Węgrowie działają firmy o różnorodnym kapitale, wielkości i profilu. Osoby, z którymi przeprowadzono rozmowy podczas zbierania danych do diagnozy wyrażały opinię, że liczne zakłady pracy dają możliwość znalezienia zatrudnienia, szczególnie mężczyznom ze średnim wykształceniem. Natomiast niewiele jest propozycji pracy dla osób z wyższym wykształceniem.

Problem bezrobocia nie zaznacza się silnie, co więcej, sytuacja na rynku pracy stopniowo poprawia się. Z przeprowadzonych wywiadów wynika, że pracodawcy na terenie miasta odczuwają problem braku pracowników przygotowanych do pracy w oferowanych tu zawodach.

Profil kształcenia nie jest dostosowany do potrzeb lokalnych zakładów.

---

²⁵ O walorach Węgrowa i możliwościach wykorzystania ich mówi szeroko „Strategia rozwoju i promocji turystyki w Węgrowie i gminie Liw” opracowana w 2007 r. Działania zaproponowane w tym dokumencie nie były prowadzone w wystarczającym stopniu.

²⁶ Dane z CEIDG na 31 maja 2016 r.

Sytuacja ta znajduje odbicie w liczbie osób bezrobotnych, które zakończyły edukację na poziomie szkoły gimnazjalnej.

Niemal co czwarty bezrobotny w mieście legitymuje się wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej.

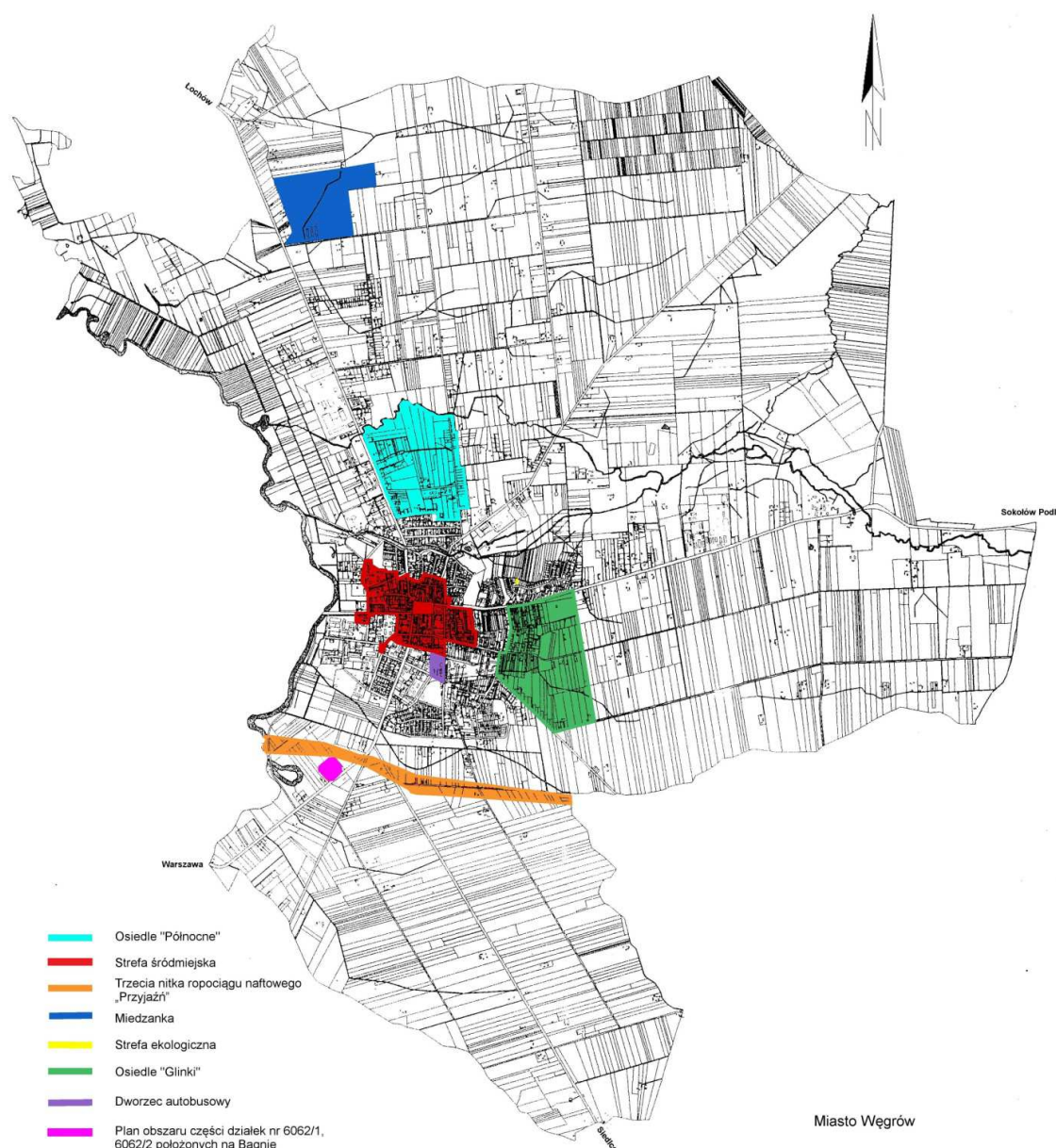
O niewystarczającym dopasowaniu kwalifikacji do potrzeb rynku pracy świadczy wskaźnik osób bezrobotnych będących w wieku do 25 lat w stosunku do wszystkich bezrobotnych, który wynosi 17%.

Na potencjał gospodarczy wpływa także liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na osoby w wieku produkcyjnym. Obecnie wskaźnik ten jest jeszcze na dość niskim poziomie: na każde 1000 osób w wieku produkcyjnym przypada 579 osób powyżej i poniżej wieku produkcyjnego. Jednak rosnąca liczba emerytów, malejąca liczba młodzieży i przewidywane zmniejszenie liczby osób w wieku produkcyjnym w najbliższych latach doprowadzą do pogorszenia tego wskaźnika. Przy obecnych trendach demograficznych zdiagnozowanych w Węgrowie lokalna gospodarka będzie zmagająca się w coraz większym stopniu z problemem dostępności siły roboczej, szczególnie wykwalifikowanej.

3.4.2 SFERA PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA

Powierzchnia całkowita Węgrowa w granicach administracyjnych wynosi 3 545 ha. Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią jedynie 13,2%, a użytki rolne 66,5% powierzchni miasta. Pozostałe grunty to lasy (18,5%), nieużytki, wody²⁷. Na obszarze Węgrowa obowiązuje osiem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Obejmują one 5,9% powierzchni miasta.

Rysunek 11 Miejsce Plany Zagospodarowania Przestrzennego w Węgrowie

Źródło: Urząd Gminy Węgrów, stan na 8 lutego 2016 r.

²⁷ Dane GUS z 2014 r

Z zamieszczonej mapy wynika, że planami pokryte jest znaczna część centrum miasta oraz Specjalna Strefa Ekonomiczna. Natomiast większa część terenów poza obwodnicą nie posiada MPZP. Spowodowało to niekontrolowaną zabudowę głównie północnych, a także wschodnich części miasta. Zabudowa nie wynika z polityki gminy, ale postępuje w wyniku sprzedaży prywatnych działek na peryferiach. Trwa proces rozpraszania się zabudowy nierolniczej na terenach rolnych i rozbudowa rozwija się więc w sposób niekontrolowany, bez planów zagospodarowania przestrzennego.

Węgrów wyraźnie dzieli się na część centralną położoną wewnątrz obwodnicy i część peryferyjną. Pierwsza z nich nie przekracza powierzchni 1 km² (około 3% całkowitej powierzchni miasta) i zamieszkała jest przez około połowę populacji. Charakteryzuje się gęstą zabudową mieszkaniową jednorodzinną i wielorodzinną. Znajduje się tu większość szkół, przychodnie lekarskie, placówki kulturalne, urzędy, liczne sklepy i punkty usługowe. W zachodniej części dzielnicy znajduje się strefa przemysłowa, gdzie siedzibę ma kilka firm. Druga część zamieszkała jest jedynie częściowo - wzdłuż głównych ulic wylotowych oraz na terenach rozwojowych w północnej i wschodniej części miasta. Znaczna część tego obszaru ma krajobrazowo charakter raczej wiejski niż miejski, przeważają tu użytki rolne. Zabudowa jest niemal wyłącznie jednorodzinna. Niewiele jest tu usług, większość codziennych spraw mieszkańcy muszą załatwiać w centrum, do którego odległość dochodzi do kilku kilometrów i wobec braku w mieście komunikacji miejskiej jest zwykle pokonywana samochodem. W ciągach ulic wylotowych - ul. Kościuszki w stronę Sokołowa Podlaskiego oraz ul. Gdańskiej w stronę Łochowa - znajdują się liczne zakłady produkcyjne i hurtownie.

W 2014 r. w Węgrowie znajdowało się 2 019 budynków mieszkalnych. Przeważająca większość to domy jednorodzinne. 52 budynki należą do Spółdzielni Mieszkaniowej „Podlasianka”²⁸. Są one zgrupowane są w kilku osiedlach na terenie centrum miasta. Większość z nich to budynki od 3 do 5 kondygnacyjne, mieszczące najczęściej od 20 do 60 lokali. Zbudowane zostały głównie w latach 60, 70 i 80 XX w. (odpowiednio 5, 19 i 18 budynków). Po roku 1990 powstało 10 budynków; Spółdzielnia nadal prowadzi działalność budowlaną.

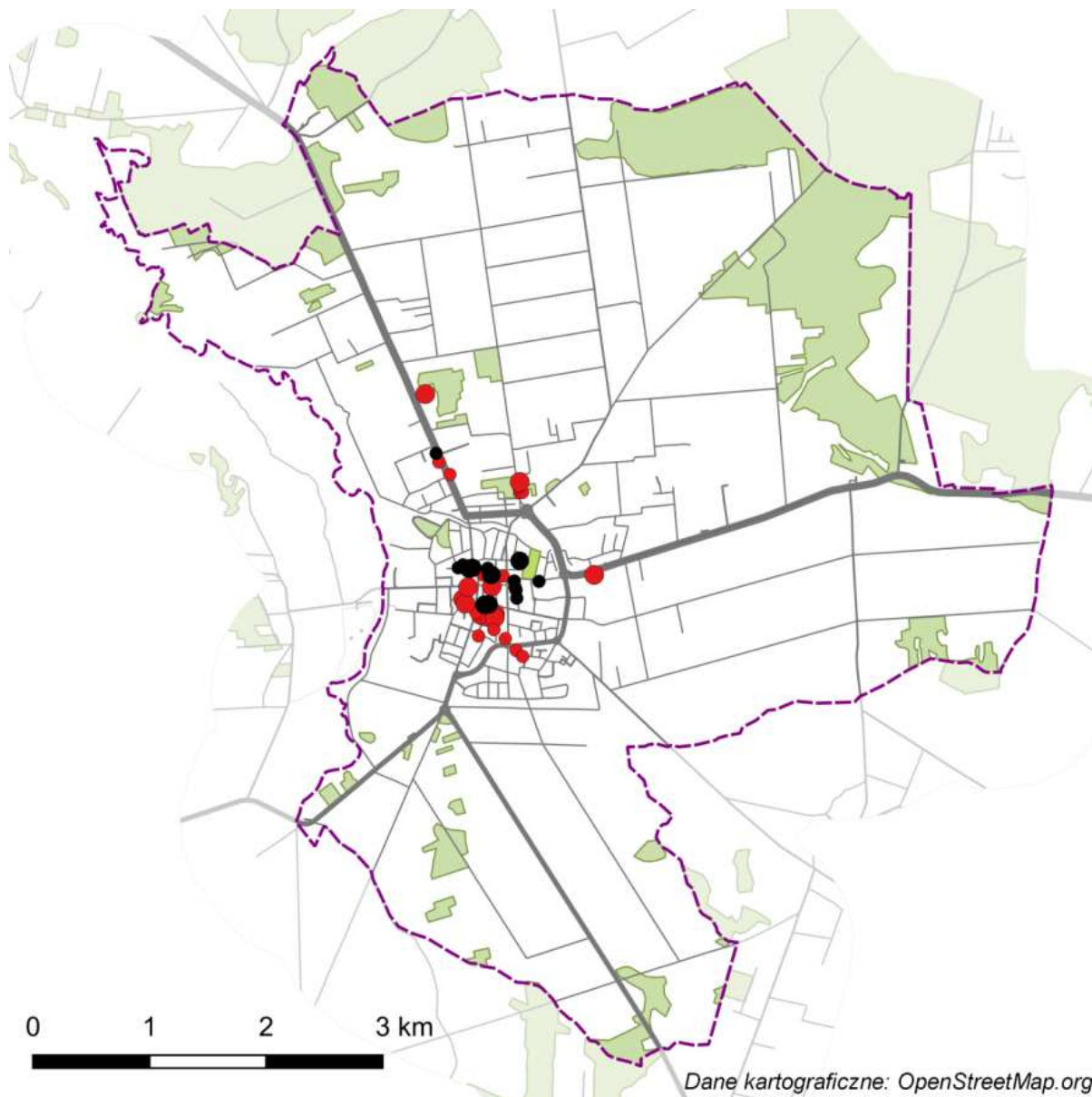
Gmina jest właścicielem 47 budynków, a w dziewięciu budynkach wspólnot mieszkaniowych posiada część lokali. Wszystkie budynki wspólnot mieszkaniowych z udziałem gminy znajdują się w centrum miasta, na południowy zachód od Rynku. Rozkład budynków komunalnych należących w 100% do gminy przedstawia poniższa mapa. Czarnym kolorem zaznaczono domy drewniane, których jest 18.

Rysunek 12 Budynki w Węgrowie należące w 100% do gminy

---

²⁸ Na podstawie danych GUS oraz informacji uzyskanych z Urzędu Gminy i Spółdzielni Mieszkaniowej.

Legenda

granica miasta

budynek murowany:

- parterowy lub 1 kondygnacja
- 3-4 kondygnacje

budynek drewniany:

- parterowy
- 2 kondygnacje

Źródło: Urząd Gminy Węgrów

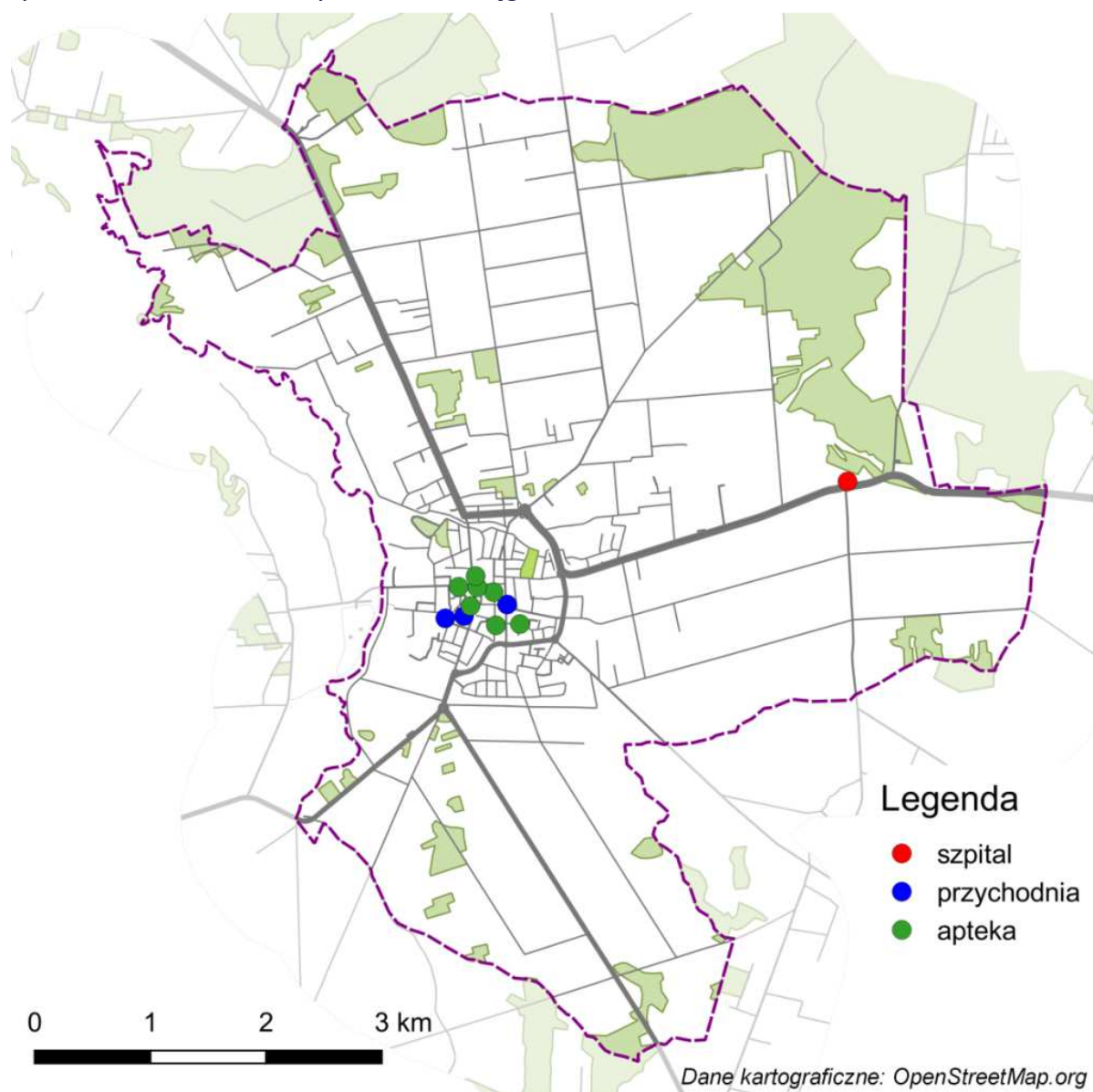
W Węgrowie jest 4 520 mieszkań. Z liczby tej 1 529 lokali znajduje się w budynkach Spółdzielni, mieszka tam około ¼ ludności Węgrowa. Gmina jest właścicielem 574 mieszkań komunalnych. Większość z nich, 387, znajduje się w budynkach powstałych po 1945 r. 24 mieszkania powstały w okresie międzywojennym, a 59 – przed 1918 r.

Służba zdrowia

Na skraju miasta, przy ul. Kościuszki 201, znajduje się Szpital Powiatowy. W Węgrowie działają trzy przychodnie i siedem aptek. Jak wynika z załączonej mapy, wszystkie placówki poza szpitalem znajdują się w ścisłym centrum.

Rysunek 13 Placówki służby zdrowia w Węgrowie

Źródło: opracowanie własne

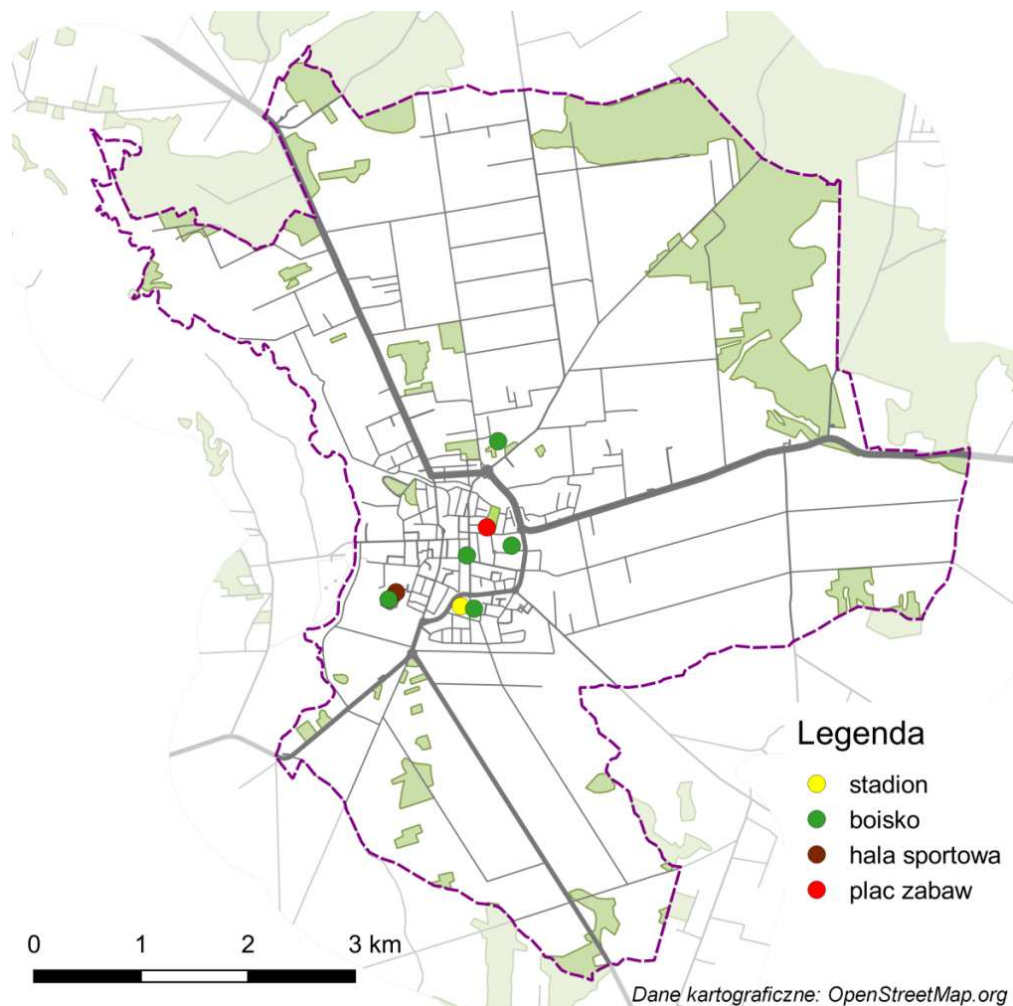
Infrastruktura sportowa i rekreacyjna

Na terenie zalewu nad Liwcem w okresie letnim funkcjonuje kąpielisko strzeżone, plaża, plac zabaw oraz różnorodne obiekty infrastruktury rekreacyjno – sportowej, wypożyczalnia sprzętu wodnego oraz wypożyczalnia rowerów.

Na mapie pokazano rozmieszczenie obiektów sportowych w Węgrowie. Większość z nich znajduje się przy szkołach. Przy południowej części obwodnicy położony jest stadion

sportowy, a przy parafii Wniebowzięcia NMP boisko. Plac zabaw funkcjonuje w Parku im. Armii Krajowej przy ul. Kościuszki.

Rysunek 14 Obiekty sportowe i rekreacyjne w Węgrowie

Źródło: opracowanie własne

W Węgrowie zbyt mała liczba obiektów sportowych nie zapewnia wystarczającej oferty spędzania czasu.

W rozmowach z mieszkańcami powtarzały się postulaty przywrócenia działającej kiedyś kręgielni, formułowano potrzebę otwarcia dyskoteki czy basenu.

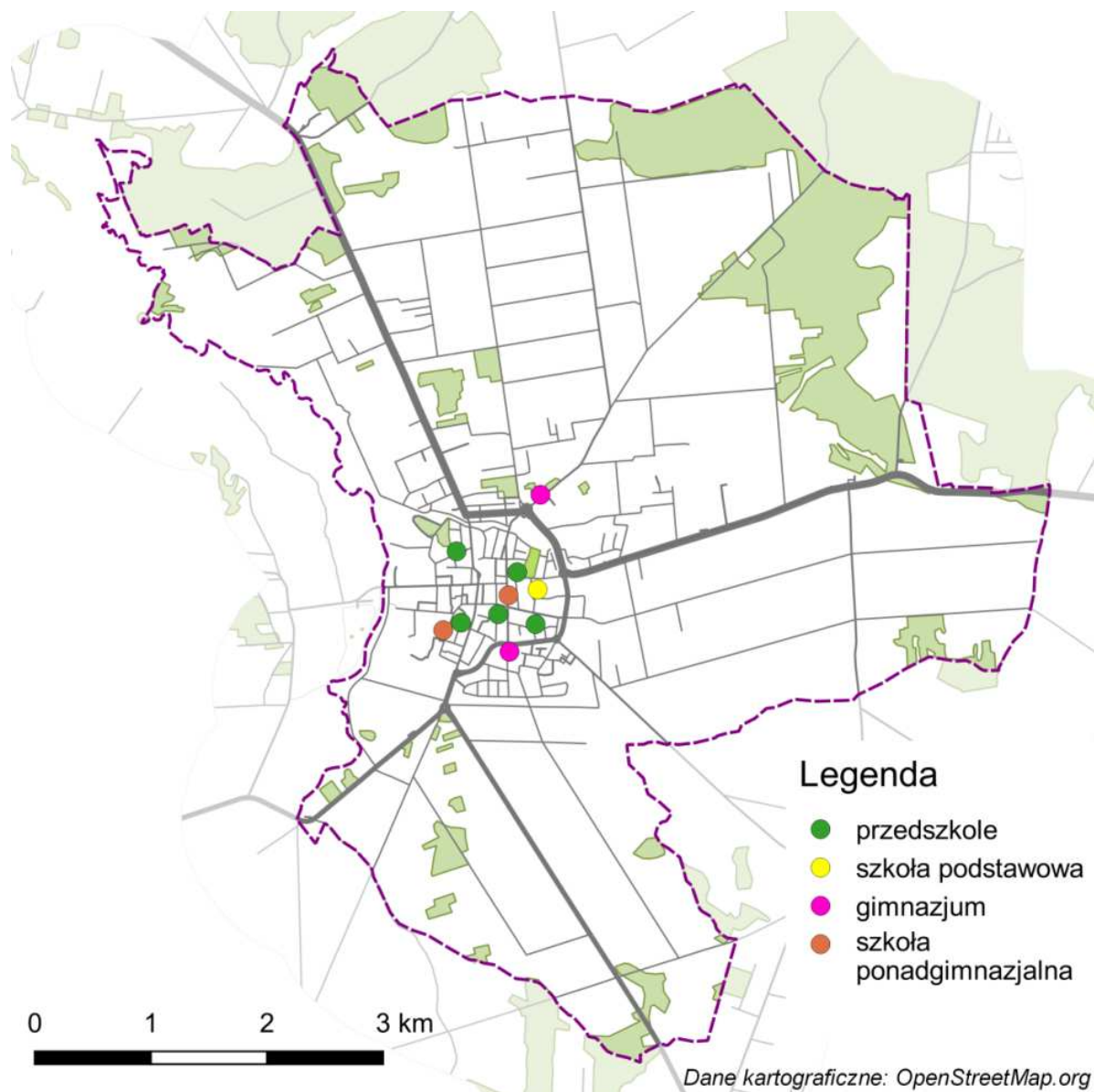
Niemal wszystkie instytucje publiczne, oświatowe, kulturalne, sportowe w Węgrowie położone są w centralnej, zwartej części miasta. Dla zamieszkujących tu osób (około połowa ludności Węgrowa) jest to sytuacja komfortowa, ponieważ dostęp do nich nie wymaga przemieszczania się środkami transportu.

Oświata i placówki kultury

W Węgrowie działa pięć przedszkoli (w tym dwa prywatne i jeden punkt przedszkolny), jedna szkoła podstawowa, dwa gimnazja (w tym jedno gminy Liw), I Liceum Ogólnokształcące im.

Adama Mickiewicza oraz Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Kochanowskiego. Z zamieszczonej mapy wynika, że niemal wszystkie placówki oświatowe znajdują się w centrum miasta. Jedynie gimnazja położone są nieco dalej, tuż za obwodnicą; gimnazjum należące do Węgrowa po północnej stronie obwodnicy, a należące do gminy LIW – po południowej.

Rysunek 15 Przedszkola i szkoły w Węgrowie

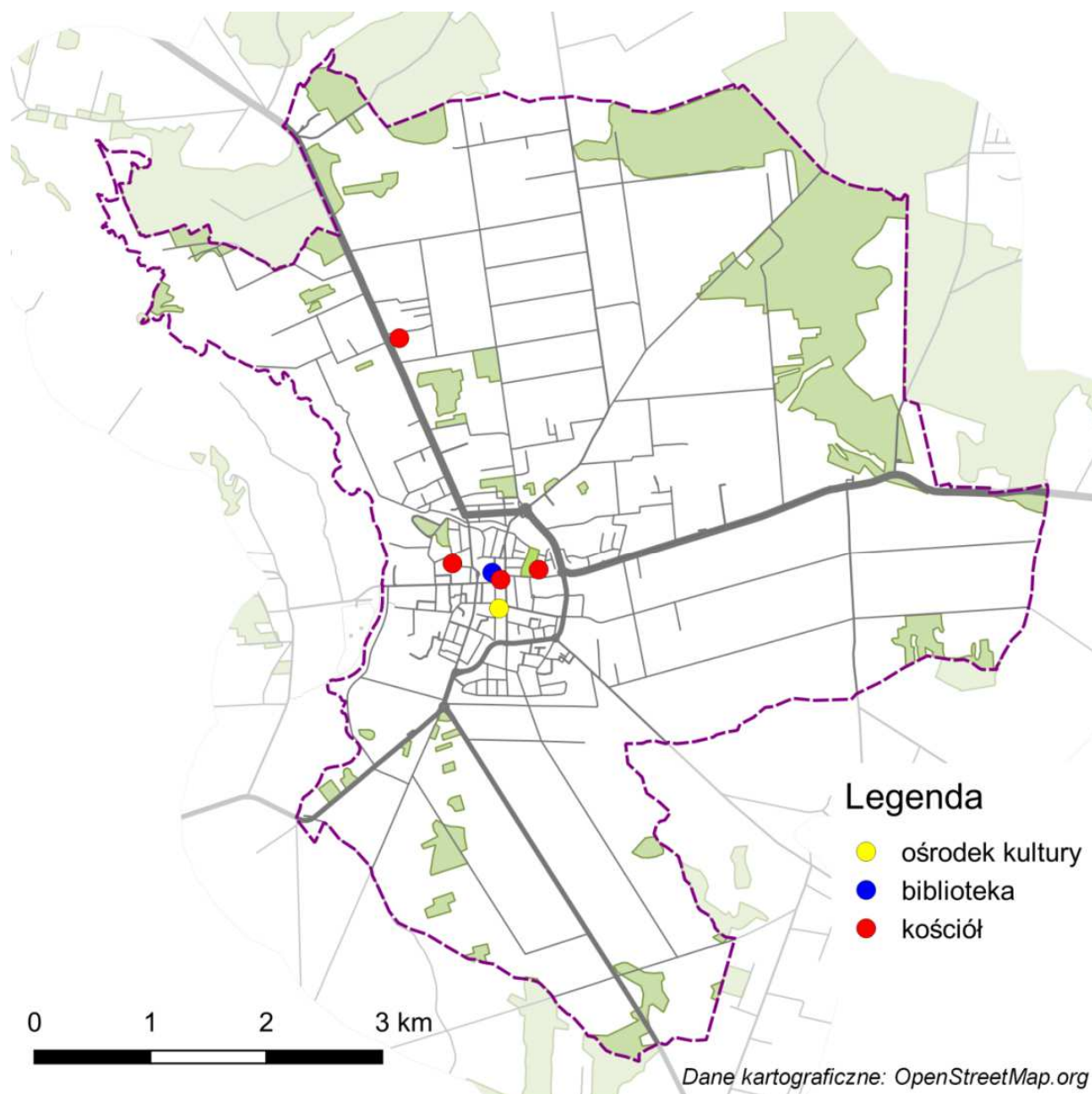

Źródło: opracowanie własne

Również wszystkie placówki kultury znajdują się w centrum miasta. Nowoczesny Węgrowski Ośrodek Kultury, w którym mieści się także kino „Kongres”, ma siedzibę przy ul. Adama Mickiewicza 4a. Miejska Biblioteka Publiczna usytuowana jest bezpośrednio przy Rynku Mariackim, w zabytkowym „Domu Gdańskim”. Na mapie pokazano także lokalizację

węgrowskich kościołów. Dwa katolickie i protestancki mieszczą się w centrum, natomiast nowa parafia katolicka działa na północnych obrzeżach miasta.

Rysunek 16 Placówki kultury i kościoły w Węgrowie

Źródło: opracowanie własne

W podsumowaniu należy stwierdzić, że problemami przestrzennymi miasta są:

- **rozlewanie się budownictwa na tereny oddalone od centrum,**

- niewystarczające pokrycie miasta MPZP, powodujące przypadkowość zabudowy wynikająca z braku MPZP na nowych terenach,
- brak ładu na wylotowych ulicach miasta, wynikający z przemieszania budownictwa mieszkaniowego i związanego z działalnością gospodarczą, przy niewystarczającej dbałości firm o aspekt estetyczny i przestrzenny zajmowanego terenu,
- zbyt mała ilość zadbanych, atrakcyjnych przestrzeni wspólnych w obrębie centrum miasta,
- niewystarczająca ilość obszarów zieleni zagospodarowanej w centrum miasta,
- niewystarczająca oferta aktywnego spędzania czasu skierowanej do osób dorosłych.

3.4.3 SFERA TECHNICZNA

Sieć wodno - kanalizacyjna

Sieć wodociągowa w Węgrowie ma długość 84,9 km²⁹ i liczy 1916 przyłączy do budynków mieszkalnych. Do sieci jest więc przyłączona znaczna większość budynków znajdujących się w mieście; mieszka w nich 86,6% ludności Węgrowa³⁰. Sieć kanalizacyjna ma długość 46,9 km i posiada 1460 przyłączy. 77,1% ludności mieszka w budynkach podłączonych do kanalizacji.

Budynki znajdujące się w centrum miasta są w większości podłączone do sieci wodno – kanalizacyjnej. Brak sieci występuje zazwyczaj na terenach, na których budownictwo pojawiło się niedawno. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. prowadzi systematycznie rozbudowę infrastruktury tak, aby stopniowo docierała do nowych obszarów budownictwa.

Plany PWiK Sp. z o.o. przewidują budowę kolejnych 6 km sieci sanitarnej do 2020 r. W tym samym czasie będzie modernizowana stacja uzdatniania wody przy ul. Szamoty oraz rozbudowana oczyszczalnia ścieków.

Ciepłownictwo

Domy jednorodzinne ogrzewane są z kotłowni węglowych oraz w około 15% - gazowych i olejowych. Budynki instytucji publicznych oraz część budynków wielorodzinnych z zasobów komunalnych i wspólnot mieszkaniowych posiada własne kotłownie. Natomiast budynki Spółdzielni Mieszkaniowej ogrzewane są z czterech gazowych kotłowni osiedlowych. Własną kotłownię posiada także firma Hochland.

Sieć gazowa

Długość sieci gazowej niskiego ciśnienia w Węgrowie wynosi 23 087 mb., a przyłączy jest 494 szt. Jedynie 18,6% ludności mieszka w budynkach podłączonych do sieci gazowej.

Drogi

Przez miasto przebiegają drogi o łącznej długości 71,8 km., w tym drogi gminne - 42,9 km. Stan dróg jest na ogół zadawalający, ale niezbędne są bieżące remonty i modernizacje.

Stan infrastruktury technicznej w Węgrowie znacznie poprawił się w ostatnich kilkunastu latach i obecnie nie występują zasadnicze problemy w tej sferze.

---

²⁹ Według informacji otrzymanych w maju 2016 r. z Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji.

³⁰ Dane GUS z 2014 r.

3.4.4 SFERA ŚRODOWISKOWA

W Węgrowie ochronie podlega 1 600 ha, to jest 44,4 % powierzchni miasta. Cały ten obszar wchodzi w skład Siedlecko - Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Powierzchnia lasów w mieście wynosi 574 ha, co stanowi 15,94% całkowitej powierzchni Węgrowa.

Węgrów, otoczony terenami rolnymi i nie posiadający uciążliwego przemysłu, zachował czyste środowisko. Emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych w porównaniu do innych powiatów jest niska, wynosiła w 2013 r. poniżej 100 ton. To ogromny walor Węgrowa, który może być wykorzystany, zarówno w celu przyciągania turystów, jak też i stałej migracji.

Przez Węgrów przebiega droga krajowa nr 62 (9,4 km) oraz drogi wojewódzkie nr 637 i 696 (łącznie 6,9 km). Dziennie tylko tymi drogami przejeżdża niemal 20 tys. pojazdów, w tym około 3 600 samochodów ciężarowych. Ruch tranzytowy generuje trzy razy większą emisję zanieczyszczeń niż ruch lokalny. Niemniej negatywny jego wpływ na środowisko w samym mieście jest ograniczony dzięki poprowadzenia tras tranzytowych obwodnicą.

Poważnym problemem w mieście jest duża liczba budynków mieszkalnych w których znajdują się elementy azbestowe. W samych tylko domach jednorodzinnych znajduje się około 760 ton tej szkodliwej substancji. Należy zintensyfikować usuwanie azbestu z zamieszkałych budynków.

W Węgrowie 51,6% mieszkań posiada ogrzewanie węglowe, a tylko 34,2% - gazowe. Proporcje te stopniowo poprawiają się (w 2000 r. aż 91,5% mieszkań ogrzewanych było węglem). Nadal jednak lokalnie odczuwalna jest w sezonie grzewczym uciążliwość związana z niską emisją spowodowaną ogrzewaniem węglowym.

Zakłady przemysłowe na terenie Węgrowa nie stanowią zagrożenia dla środowiska naturalnego.

Przez terytorium Węgrowa przebiega ropociąg. Została dla niego wyznaczona strefa ochronna w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego, która pozostaje niezabudowana.

Rzędna najniżej położonych terenów miasta wynosi około 120,0 m npm, a rzędna wody w rzece Liwiec 118,9 m npm. Dlatego okresowo w mieście występują rozlewiska, a drogi są zalewane.

Potencjalnym zagrożeniem są pewne rodzaje hodowli występujące na obrzeżach miasta, powodujące odór.

4 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

4.1 Obszar zdegradowany

Obszar zdegradowany wyznacza się w oparciu o analizę miasta, diagnozującą koncentrację niekorzystnych zjawisk społecznych, przy jednoczesnym występowaniu co najmniej jednego z negatywnych zjawisk ze sfery gospodarczej lub funkcjonalno – przestrzennej lub środowiskowej lub technicznej. Pełny opis metody i kolejnych kroków prowadzących do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji znajduje się w załączniku do niniejszego dokumentu. W tym miejscu przywołano jedynie podstawowe informacje oraz wyniki przeprowadzonych analiz.

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego w Węgrowie zbadano teren całego miasta pod względem natężenia negatywnych zjawisk.

Do analizy sfery społecznej przyjęto siedem wskaźników:

- Dynamika spadku liczby ludności od 2007 do 2015r.,
- Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności,
- Stopa bezrobocia długotrwałego,
- Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1 tys. mieszkańców,
- Liczba wydanych niebieskich kart na 1 tys. mieszkańców,
- Wskaźnik popełnionych przestępstw ogółem,
- Wyniki sprawdzianu po 6 klasie.

Dobierając wskaźniki wzięto pod uwagę, aby reprezentowały one wszystkie najważniejsze aspekty społeczne.

W sferze gospodarczej zbadano odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych. Został on wybrany z powodu zdiagnozowanego problemu niedostatku pracowników odpowiednio przygotowanych na potrzeby miejscowych firm.

W sferze środowiskowej zbadano występowanie w budynkach azbestu, który stanowi zagrożenie dla zdrowia mieszkańców.

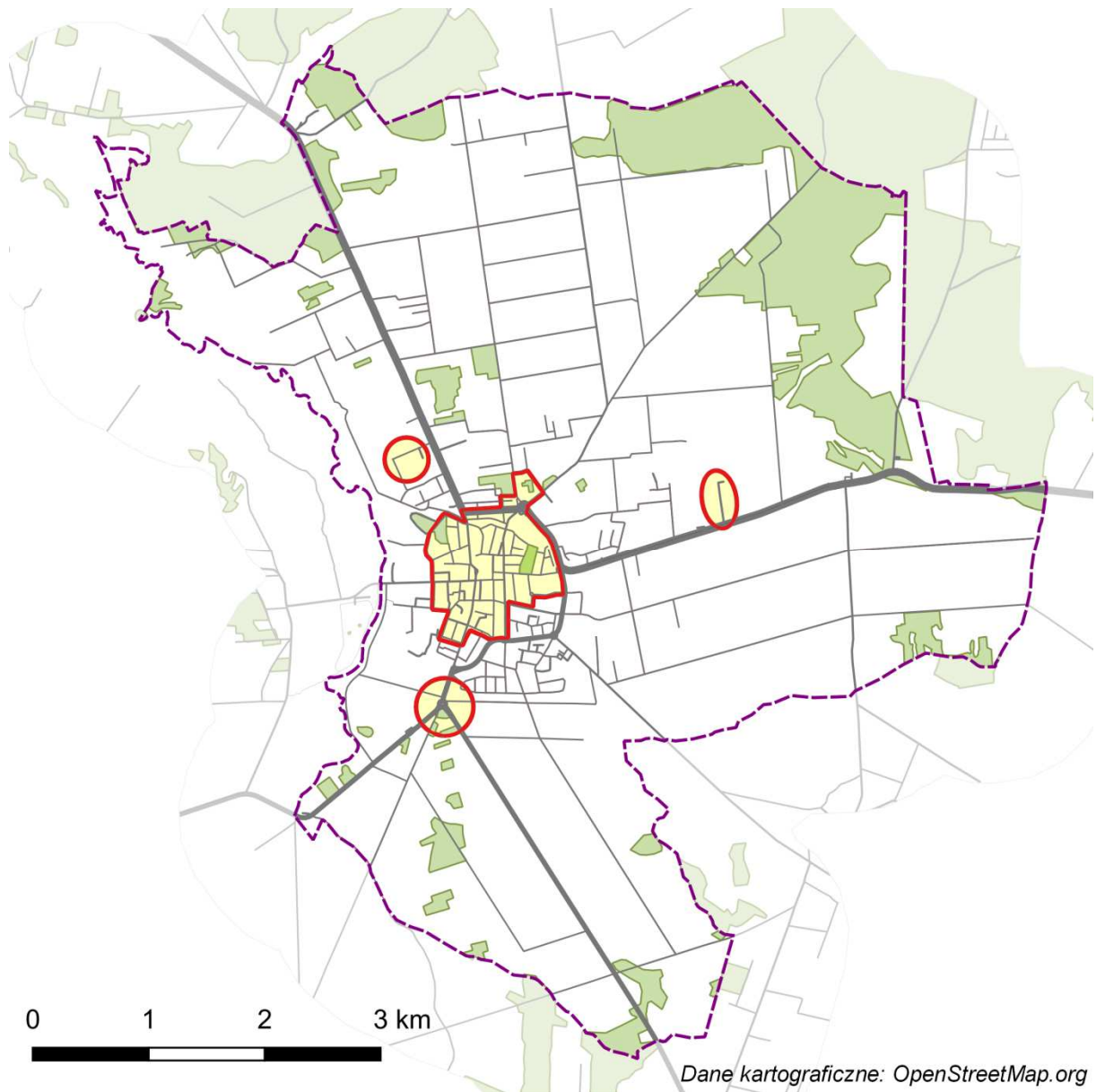
Na podstawie analizy pierwszych siedmiu wskaźników wyznaczono obszar, w którym kumulują się niekorzystne zjawiska społeczne. Po uwzględnieniu dodatkowo wskaźnika gospodarczego i wskaźnika środowiskowego określono obszar zdegradowany, na który składają się cztery podobszary, widoczne na poniższej mapie.

- Podobszar 1 – zwarty obszar w centrum miasta, wewnątrz obwodnicy.
- Podobszar 2 – obszar wokół ronda w południowej części miasta.

- Podobszar 3 – we wschodniej części miasta, Zelce I wraz z najbliższą okolicą.
- Podobszar 4 – w północno – zachodniej części miasta, okolice ul. Sosnowej.

Rysunek 17 Zdiagnozowany na podstawie badania wskaźników obszar zdegradowany

Źródło: opracowanie własne

Obszar zdegradowany w Węgrowie, wyznaczony na podstawie koncentracji niekorzystnych zjawisk, zajmuje 1,6 km² (4,6% powierzchni gminy) i jest zamieszkały przez 5 935 osób (46% populacji).

4.2 Obszar rewitalizacji

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego i szczególną koncentrację negatywnych zjawisk, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji zwykle nie obejmuje całego obszaru zdegradowanego, ponieważ rewitalizacja jest skuteczniejsza, jeśli prowadzi się ją na ograniczonym terytorium. Pozwala to na koncentrację działań i środków, co przynosi lepsze efekty, także dla tej części obszaru zdegradowanego, który nie został uwzględniony jako obszar bezpośredniej interwencji. W celu spełnienia postulatów koncentracji dokumenty krajowe i regionalne wyznaczające zasady prowadzenia rewitalizacji i określające warunki, na jakich możliwe jest ubieganie się o dofinansowanie projektów rewitalizacyjnych, wymagają, aby obszar rewitalizacji nie przekraczał 20% powierzchni gminy i aby był zamieszkały przez maksymalnie 30% jej ludności.

Wyłonienie obszaru rewitalizacji z obszaru zdegradowanego odbywa się po uwzględnieniu takich czynników jak:

- możliwość przeprowadzenia działań, które będą oddziaływać na przyczyny występowania negatywnych zjawisk,
- spodziewany efekt w postaci uruchomienia mechanizmów naprawczych, które będą toczyć się także po zakończeniu interwencji,
- istotne znaczenie dla rozwoju gminy,
- możliwość przeprowadzenia działań, które oddziałają korzystnie zarówno na obszar rewitalizacji jak całość obszaru zdegradowanego.

Szczegółowy opis metody i kolejnych kroków wiodących do wyznaczenia obszaru rewitalizacji został przedstawiony w załączniku nr 1.

Zamieszczona poniżej mapa przedstawia obszar rewitalizacji, jaki wyznaczono w Węgrowie. Obszar ten ograniczony jest następującymi ulicami (począwszy od skrzyżowania ul. Piłsudskiego z ul. Stadionową – na południowym zachodzie obszaru): Piłsudskiego, Żeromskiego, Wangrata, Polna, Wieniawskiego, Gdańska, Piwna, Spacerowa, Szamoty, Szeroka, droga gruntowa odchodząca od ul. Szerokiej przy granicy lasu na wschód, granica terenu gimnazjum, Szamoty, Jana Pawła II, (nie wchodzi do obszaru), Traugutta (nie wchodzi do obszaru), Żagana, od ronda na południe do Zwycięstwa, Zwycięstwa (nie wchodzi do obszaru), Mickiewicza, Słowackiego (nie wchodzi do obszaru), Stadionowa do Piłsudskiego.

Przyjęto zasadę, że do obszaru rewitalizacji wchodzi obie pierzeje granicznych ulic, łącznie z całym terenem działek, które przylegają do tych ulic. Cztery wyjątki od tej reguły wynikają z lokalnych uwarunkowań. Ul. Jana Pawła II, ul. Traugutta i ul. Słowackiego są fragmentami obwodnicy, na wskazanych odcinkach niemal niezamieszkałymi, a fragment ul. Zwycięstwa, którym poprowadzono granicę, nie znalazł się w zdegradowanym kwadracie. Zatem z ulic granicznych tylko te cztery nie wchodzi do obszaru rewitalizacji.

Rysunek 18 Obszar rewitalizacji w Węgrowie

Źródło: Źródło: opracowanie własne

Obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 0,73 km², czyli 2,1% powierzchni gminy.

Obszar rewitalizacji zamieszkały jest przez 3 549 osób, czyli 27,3% ludności gminy.

Niemal cały obszar rewitalizacji mieści się wewnątrz obwodnicy miasta. Rozciąga się na przestrzeni około 1,3 km z północy na południe oraz 1 km ze wschodu na zachód. Jest to zatem obszar zwarty, pozwalający na prowadzenie intensywnych działań zamkniętych na niewielkiej powierzchni.

5 Diagnoza obszaru rewitalizacji

5.1 Sfera społeczna

Z Węgrowa wyjeżdża na stałe systematycznie część najaktywniejszych osób. Utrata potencjału społecznego zachodzi w dwóch planach: pierwszy dotyczy obszaru centrum, drugi całego miasta. W pierwszym wypadku przyczyną jest opuszczanie obszaru rewitalizacji przez ludzi młodych, aby zamieszkać w innej części miasta, w drugim emigracja ludzi młodych poza Węgrów. **Oba zjawiska - wyjazdy na stałe poza Węgrów i wyprowadzanie się z centrum - osłabiają potencjał rozwojowy miasta jako całości, ale wpływają szczególnie negatywnie na obszar rewitalizacji.**

5.1.1 MIGRACJE POZA WĘGRÓW

Trudno podać konkretne liczby osób opuszczających Węgrów, jednak mieszkańcy, obserwując kręgi znajomych i rodziny, mają świadomość, że na stałe wyjeżdża wiele młodych osób i postrzegają to zjawisko jako poważny problem. Część osób wraca po zakończeniu edukacji lub po kilku latach pracy zawodowej. Istnieje też wiele przykładów ambitnych młodych ludzi, którzy dzięki własnej przedsiębiorczości potrafili zapewnić sobie satysfakcjonujące warunki pracy i mieszkania na miejscu. Niemniej jednak duża część młodych, kreatywnych osób wyjeżdża z Węgrowa i już tu nie wraca.

Proces ten zachodzi w wielu małych miastach. Przyczyny tego stanu rzeczy są oczywiste; większe ośrodki dają lepszą możliwość kontynuowania nauki, wyboru pracy, zarobków. W wypadku Węgrowa dodatkowo ma znaczenie fakt, że chodzi o Warszawę, miasto dające wyjątkowo duże możliwości, a jednocześnie miasto stosunkowo bliskie i dobrze znane mieszkańcom. Jednocześnie brakuje argumentów na rzecz pozostania czy powrotu.

Młodzi ludzie formułują trzy grupy potrzeb, których realizacji Węgrów nie zapewnia: praca, mieszkanie i możliwość spędzania czasu wolnego.

Emigracja powoduje, że miasto traci dużą część zdolnych młodych ludzi. Ich inicjatywa i energia, która mogłaby wzmocniać Węgrów, wykorzystywana jest w innych ośrodkach. Statystycznie proces ten zmniejsza grupę osób wykształconych i przedsiębiorczych w populacji całego miasta. **Ma to zasadniczy wpływ na obszar rewitalizacji, który, gdyby nie migracje, byłby miejscem pracy i aktywności tych osób.**

5.1.2 OSIEDLANIE SIĘ NA PERYFERIACH

Obserwować można stały odpływ ludności, głównie osób młodych, z obszaru zdegradowanego, w tym z obszaru rewitalizacji, na peryferia miasta. Młode małżeństwa, usamodzielniając się, wybierają do zamieszkania tereny oddalone od centrum, głównie w północnej i wschodniej części Węgrowa.

Pierwsza przyczyna tego zjawiska wiąże się z uwarunkowaniami finansowymi. Atrakcyjne ceny działek³¹ skłaniają do budowy domu, co jest alternatywą dla zakupu mieszkania w centrum. Odległość nie jest barierą, ponieważ peryferia oddalone są od centrum nie więcej niż o kilka kilometrów, a posiadanie samochodu jest powszechne. Drugą przyczyną jest subiektywnie odczuwana atrakcyjność obszarów peryferyjnych w porównaniu z centrum, które nie oferuje młodym atrakcji i ciekawych form życia miejskiego.

Odptyw młodych ludzi z obszaru rewitalizacji powoduje, że energia młodego pokolenia i potencjał przesuwa się z centrum na peryferia. Przerwane zostają tradycyjne więzi międzypokoleniowe w obszarze rewitalizacji. Wyprowadzanie się tych osób poza centrum sprawia, że występujący tu proces starzenia się społeczeństwa ulega wzmocnieniu. W obszarze rewitalizacji pozostają osoby w wieku poprodukcyjnym, spada dzietność.

5.1.3 SPADEK LICZBY MIESZKAŃCÓW W OBSZARZE REWITALIZACJI

O ile liczba ludności Węgrowa utrzymuje się na podobnym poziomie, podlegając jedynie niewielkim wahaniom rocznym, na obszarze rewitalizacji populacja systematycznie spada. Spadek liczby mieszkańców między rokiem 2007 a 2015 przekraczający 10% nastąpił m.in. na następujących ulicach: Mickiewicza, Wieniawskiego, Wangrata, Piłsudskiego, Kościuszki. Największa dynamika spadku miała miejsce przy Rynku Mariackim - aż 39% w analizowanym okresie³². Kilka budynków komunalnych w złym stanie technicznym zostało tu wyburzonych, co wymagało przeniesienia lokatorów. Wyburzenia będą kontynuowane, więc wyludnienie węgrowskiego Rynku będzie w najbliższym czasie postępować.

Depopulacja obszaru rewitalizacji wynika nie tylko z opisanych powyżej zjawisk emigracji z miasta i przeprowadzania się na peryferia, ale także z większej niż średnio umieralności, jaka tu występuje z powodu nadreprezentacji osób starszych oraz mniejszej liczby urodzeń. Spowodowana jest więc splotem niekorzystnych zjawisk demograficznych, z których każdy jest odrębnym problemem, wymagającym przeciwdziałania.

---

³¹ Ceny ofertowe najczęściej wynoszą od 40 do 50 zł za m², przy rozpiętości 25-100 zł za m².

³² Do badania dynamiki spadku wzięto pod uwagę ulice zamieszkałe przez co najmniej 15 osób, ponieważ dla słabo zaludnionych ulic niewielki nawet odpływ skutkuje wysokim wskaźnikiem, co może prowadzić do mylnych wniosków.

Niezależnie od tego fakt zamieszkiwania obszaru rewitalizacji przez mniejszą liczbę osób obecnie i kilka lat wcześniej, jest sam w sobie problemem. Wyraża się on w zamieraniu miasta, pustoszeniu ulic po godzinach pracy. Chodzi tu też o problem przestrzeni, miejskiej, która dawniej służyła większej liczbie mieszkańców i nie jest niedostosowana do mniejszej liczby. W Węgrowie obecnie kwestia ta nie przybrała jeszcze drastycznych rozmiarów, ale trend jest niekorzystny.

5.1.4 STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA W OBSZARZE REWITALIZACJI

Struktura wieku w obszarze rewitalizacji odbiega od średniej dla Węgrowa. Wskaźnik udziału osób w wieku przedprodukcyjnym w liczbie wszystkich zameldowanych wynosi 16%, niemal o 2 punkty procentowe mniej, niż średnio w mieście. Oznacza to, że tylko co szósta zameldowana tu osoba ma mniej niż 18 lat.

Większość ulic położonych w obszarze rewitalizacji charakteryzuje się wskaźnikiem niższym niż średnio dla miasta. Szczególnie niski wskaźnik odnotowano przy ulicach: Narutowicza, Rynek Mariacki, Rynkowej, Polnej, Żeromskiego, Zwycięstwa. W obszarze rewitalizacji występuje mniejszy procentowo udział młodzieży i dzieci w porównaniu z zaludniającymi się terenami na obrzeżach miasta.

Strukturę wieku w obszarze rewitalizacji cechuje znaczny udział osób starszych w porównaniu do całego miasta. Ze wszystkich osób w wieku emerytalnym w Węgrowie niemal co trzecia mieszka na terenie rewitalizacji.

O nadreprezentacji osób w wieku poprodukcyjnym świadczy zestawienie procentowe – średnia dla miasta wynosi 18,8%, a dla obszaru 21%. Obserwujemy kwartały ulic, gdzie spośród wszystkich mieszkańców ponad 1/3 to osoby starsze (z większych ulic to np. ul. Wangrata, Stadionowa, Narutowicza). Na kilku mniejszych ulicach wskaźnik dochodzi nawet do 40% (np. ul. Rynkowa, Staszica).

Polaryzacja struktury wieku pogłębia się. Należy przyjąć, że starzenie się społeczeństwa w obszarze rewitalizacji będzie postępować; osób starszych będzie tu coraz więcej.

Przyczyną występowania i pogłębiania się opisanej struktury wieku jest opuszczanie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przez młodych ludzi w wyniku emigracji z miasta i przeprowadzania się na obrzeża. Zjawisko jest wzmacniane znacznie mniejszą dietnością występującą w obszarze rewitalizacji, niż w pozostałych częściach miasta.

5.1.5 POTENCJAŁY OBSZARU REWITALIZACJI

Centralnie usytuowany obszar rewitalizacji posiada potencjały, które można wykorzystać do ograniczenia odpływu młodych osób. Te z nich, które występują w sferach gospodarczej i

przestrzennej i zostaną opisane w dalszej części diagnozy. W tym miejscu są zidentyfikowane atuty w sferze społecznej, a następnie pozostałe zjawiska niekorzystne.

edukacja

Edukacja na szczeblu podstawowym i gimnazjalnym stoi na wysokim poziomie, a ograniczenie anonimowości, typowe dla małego miasta, sprzyja wychowywaniu dzieci w warunkach bezpiecznych. Szkoła podstawowa, gimnazjum i Liceum Ogólnokształcące znalazły się w obszarze rewitalizacji. Wszystkie wymienione placówki prowadzą intensywną działalność wychowawczą poza lekcjami. Na poziomie edukacji szkolnej raczej nie występują problemy zróżnicowania środowiskowego czy materialnego.

społeczność

W mieście funkcjonuje poczucie dumy z przynależności do społeczności węgrowskiej, która scala ambitne środowiska i prowadzi do podejmowania wspólnych, ciekawych inicjatyw na poziomie lokalnym. W centrum mieszka duża grupa osób wykształconych, światłych, posiadających liczne hobby, udzielających się społecznie. Aktywnie i prospołecznie nastawione są parafie, w których podejmuje się działania na rzecz mieszkańców, wykraczające poza tradycyjne duszpasterstwo. Potencjałem do wykorzystania jest energia lokalnych pasjonatów, a także wielu osób pracujących w instytucjach samorządowych na różnych szczeblach. Wśród organizacji pozarządowych także jest wiele osób gotowych zaangażować się na rzecz rozwoju miasta. Tworzy to sprzyjający klimat społeczny dla osób, które zdecydowałyby się powrócić do Węgrowa.

bezpieczeństwo

Węgrów należy do spokojnych i bezpiecznych miast. Zdiagnozowane zróżnicowanie natężenia przestępczości w różnych rejonach miasta nie powinno przysłonić faktu, że nawet obszar rewitalizacji, choć występuje tu proporcjonalnie więcej przestępstw niż przeciętnie w Węgrowie, jest w porównaniu z wieloma innymi centrami miast bezpiecznym i przyjaznym miejscem.

5.1.6 TRUDNOŚCI W OBSZARZE REWITALIZACJI

Poniżej wykazano, że pod względem kilku wskaźników obszar rewitalizacji odbiega od średniej miasta. Nie oznacza to, że dane zjawisko przybrało w tym obszarze niepokojące rozmiary, powodujące poważny problem obszaru. Natomiast podane informacje oznaczają, że spośród wszystkich niekorzystnych zdarzeń w mieście, duża część ma miejsce w obszarze rewitalizacji. Wnioskiem jest konieczność intensyfikacji odpowiednich działań właśnie tutaj.

przestępczość

Problem przestępczości występuje na obszarze rewitalizacji silniej, niż w innych rejonach miasta. Chociaż więc poziom bezpieczeństwa w porównaniu z innymi miastami jest tu wysoki, należy prowadzić działania, które obniżą wskaźniki przestępczości w centrum.

Na 198 przestępstw popełnionych w Węgrowie w 2015 r. aż 72 miały miejsce na obszarze rewitalizacji. Koncentracja na tak małym terenie powoduje, że wskaźnik przestępstw na 1 km² na obszarze rewitalizacji wynosi 128, przy wskaźniku dla miasta 5,6. Najwięcej przestępstw (12 w roku 2015) popełniono na półkilometrowym odcinku ul. Kościuszki od Rynku do ronda. Znajduje się tam m. in. park miejski. Na podobnej rozpiętości ulic: Gdańskiej na odcinku przy Rynku i Mickiewicza do ul. Słowackiego, popełniono po 10 przestępstw. Od 7 do 9 przestępstw popełniono na ul. Piłsudskiego (w części bliżej Rynku), Wyszyńskiego.

W centrum miast kumulują się również pozostałe negatywne zjawiska dotyczące bezpieczeństwa, jak np. rejestracja niebieskich kart (5,7 na 1 tys. mieszkańców w obszarze rewitalizacji i 4,3 w całym mieście). Najwięcej przypadków wystawienia niebieskich kart odnotowano w kwartałach ulic na zachód i południe od Rynku. Przemoc w rodzinie zakończona interwencją policji oraz przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece występują punktowo. Czyny karalne popełnione przez nieletnich obserwujemy sporadycznie.

Zdiagnozowanym problemem w obszarze rewitalizacji jest zachowanie grup młodzieży, które swoim głośnym stylem rozmowy, zachowaniem i spożywaniem alkoholu zakłócają spokój mieszkańców. Obecnie w mniejszym stopniu ma to miejsce na tych osiedlach, gdzie założono monitoring. Grupy młodzieży przeniosły się na tereny parkowe przy ul. Kościuszki, na tereny dawnego campingu nad rzeką Liwiec oraz do lasu przy cmentarzu ewangelickim. Trudnym terenem jest także osiedle Mickiewicza.

Problem ten jest wskazówką do zaplanowania w ramach rewitalizacji oferty skierowanej do młodzieży, a także działań środowiskowych.

bezrobocie

Sytuacja na rynku pracy jest w Węgrowie lepsza niż przeciętnie w kraju. Natomiast na obszarze rewitalizacji problemy związane z bezrobociem kumulują się. Mieszka tu niemal 32% spośród wszystkich bezrobotnych w Węgrowie i aż 42% tych bezrobotnych, którzy zakończyli edukację na gimnazjum. Jednocześnie wszystkie wskaźniki bezrobocia są na obszarze rewitalizacji wyższe, niż dla całego Węgrowa, np.:

- stopa bezrobocia: 8,5% (w Węgrowie 7%),
- stopa bezrobocia długotrwałego: 3,56% (w Węgrowie 2,95%)

Chociaż więc w skali całego miasta bezrobocie nie należy do głównych problemów, a dynamika jego spadku świadczy o szybkiej poprawie sytuacji na rynku pracy, jego koncentracja na niewielkim, centralnym obszarze, jest przesłanką do podjęcia w ramach

programu rewitalizacji starannie zaplanowanych działań skierowanych na pomoc bezrobotnym.

Szczególnym wyzwaniem jest grupa osób długotrwale bezrobotnych oraz tych, które zakwalifikowano do grupy III.

ubóstwo i dysfunkcje

Spośród wszystkich osób pobierających w Węgrowie zasiłki pomocy społecznej z powodu ubóstwa, 49% mieszka w obszarze rewitalizacji. Wskaźnik liczby pobierających zasiłki na 1000 mieszkańców wynosi w obszarze rewitalizacji 32,8 (w Węgrowie 17,9). Również pobierane dodatki mieszkaniowe wskazują na koncentrację osób najuboższych na terenie rewitalizacji.

Spośród wszystkich przypadków udzielenia zasiłku z powodu alkoholizmu połowa ma miejsce na obszarze rewitalizacji. Jest tu przyznawany także co trzeci zasiłek z powodu bezradności wychowawczej.

Skupienie osób ubogich oraz dysfunkcji na obszarze rewitalizacji jest przesłanką do wdrożenia tu szczególnych działań nakierowanych na pomoc tym osobom. Należy zintensyfikować działania prowadzone przez CPS i wzmocnienie programów wychodzenia z biedy właśnie na obszarze rewitalizacji.

5.2 Sfera gospodarcza, przestrzenno-funkcj., techniczna i środowiskowa

5.2.1 PROBLEMY W OBSZARZE REWITALIZACJI

Charakterystyka czterech sfer została opracowana w rozdziale dotyczącym diagnozy całego miasta. Znajdują się tam odniesienia do ścisłego centrum, czyli do obszaru rewitalizacji. Zasadniczo na obszarze rewitalizacji nie występują w tych sferach zjawiska wymagające odrębnej prezentacji. Poniżej przedstawiono więc jedynie informacje, które uzupełnią diagnozę zawartą w poprzednich częściach opracowania.

Pierwszą z nich jest analiza wyposażenia budynków komunalnych znajdujących się na obszarze rewitalizacji. Z tabeli wynika, że co czwarty lokal nie ma łazienki, a tylko 40% lokali posiada centralne ogrzewanie.

Tabela 7 Wyposażenie budynków komunalnych

Rodzaj wyposażenia	Ilość lokali mieszkalnych	% zasobu na dzień 31.07.2014 r.
Wodociąg	461	98,08
Ustęp	461	98,08
Łazienka	360	76,6
Gaz z sieci	66	14,04
Centralne ogrzewanie	187	39,79

Źródło: Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem ... na lata 2015-2019

Dodatkowo na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano następujące problemy:

- zbyt mała ilość zadbanych, atrakcyjnych przestrzeni wspólnych, ciągów spacerowych,
- niewystarczająca ilość obszarów zieleni zagospodarowanej,
- zbyt mało pomieszczeń, w których organizacje pozarządowe mogą realizować ofertę dla mieszkańców,
- niewystarczająca oferta aktywnego spędzania czasu skierowana do osób dorosłych i starszej młodzieży,
- niewystarczająca infrastruktura gastronomiczna i noclegowa dla odwiedzających,
- niewykorzystany potencjał zabytkowych budowli i pomieszczeń w budynkach parafialnych,
- zbyt duży ruch lokalny przebiegający przez Rynek,
- niska emisja spowodowana ogrzewaniem węglowym,
- brak kanalizacji w niektórych fragmentach obszaru rewitalizacji.

5.2.2 POTENCJAŁY OBSZARU REWITALIZACJI

W sferach gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno – funkcjonalnej zidentyfikowano potencjały, które mogą być wykorzystane do rozwiązania sformułowanych problemów tu występujących.

- istnieje możliwość podjęcia aktywnej polityki zapewnienia mieszkań w obszarze rewitalizacji, między innymi w miejscu wyburzanych budynków. Inwestorem może być gmina i podmioty prywatne,
- na obszarze rewitalizacji znajduje się większość ważnych dla mieszkańców instytucji, budynków, terenów wspólnych, punktów usługowych i handlowych, nie występuje zatem problem ich dostępności dla mieszkańców.
- potencjałem do wykorzystania jest obecność terenów parkowych, które można urządzić w sposób podnoszący atrakcyjność obszaru rewitalizacji,
- rozwijające się zakłady pracy, potrzebujące pracowników o różnych umiejętnościach, są potencjałem mogącym przyciągnąć osoby, które wyjechały z Węgrowa. W oparciu o rozwijające się zakłady można także podjąć działania zmniejszające bezrobocie na obszarze rewitalizacji,
- na obszarze rewitalizacji występuje ciekawy układ urbanistyczny z wieloma zabytkami, które nadają mu niekonwencjonalny charakter. Niektóre z nich są w dobrym stanie, inne wymagają remontu. Renowacja i właściwe wyeksponowanie licznych interesujących budynków może sprawić, że przestrzeń publiczna w obszarze rewitalizacji będzie bardzo atrakcyjna,
- istnieje możliwość utworzenia dodatkowych miejsc pracy dla osób z obszaru rewitalizacji po zrealizowaniu projektów nastawionych na zwiększenie obsługi ruchu turystycznego,
- po skierowaniu ruchu tranzytowego na obwodnicę nie ma tu uciążliwości związanej z przejazdem samochodów ciężarowych. Ruch lokalny ma rozmiary nie zakłócające funkcjonowania. Nie występuje uciążliwy hałas, a zanieczyszczenie powietrza jest mniejsze, niż w okolicznych miastach.

6 MECHANIZM WŁĄCZENIA INTERESARIUSZY

6.1 Partycypacja społeczna na etapie tworzenia LPR

Partycypacja społeczna jest nieodłącznym elementem procesu rewitalizacji i stanowi fundament wszelkich działań na każdym etapie tego procesu. Udział wszystkich interesariuszy w tworzeniu LPR dla Miasta Węgrowa można określić jako szeroki i wystarczający, poczynając od informacji o działaniach władz lokalnych, poprzez współudział w podejmowaniu decyzji o kierunkach interwencji aż po aktywne uczestnictwo w projektach. Duży wkład w przygotowaniu oraz wdrażaniu programu miała zarówno społeczność lokalna, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, przedsiębiorcy, ugrupowania przedsiębiorców, jak i inni interesariusze obszarów zdegradowanych.

Istotną przesłanką dla angażowania społeczeństwa w tworzenie Lokalnego Programu Rewitalizacji i późniejszej realizacji jego założeń i celów jest dążenie do zwiększenia poczucia tożsamości mieszkańców z miastem. Wyzwolenie lokalnego potencjału przedsiębiorczości i zaangażowanie miejscowych instytucji i grup mieszkańców daje szansę przezwyciężenia trudności i właściwego wykorzystania pomocy zewnętrznej.

Władze Miasta przystępując do kompleksowej odnowy zdegradowanych infrastrukturalnie, społecznie i gospodarczo obszarów Węgrowa założyły, że komunikacja społeczna i dialog ze wszystkimi potencjalnymi partnerami upowszechni dostęp do informacji na temat celów i problemów rewitalizacji, pobudzi do wyrażania własnych opinii i przedstawiania własnych projektów, przyczyni się do nawiązania porozumienia pomiędzy partnerami procesu rewitalizacji a Władzami Miasta.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Węgrowa do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku) został przygotowany w procesie szerokich konsultacji społecznych, każdemu etapowi prac związanych z dokumentem towarzyszyła zasada partnerstwa różnych środowisk i partnerów, w tym podczas wyznaczenia obszarów zdegradowanych, obszarów rewitalizacji, a także zbieranie propozycji rozwiązań, projektów, pomysłów na zadania. W ramach prac nad programem wykorzystano następujące mechanizmy partycypacji społecznej:

- Publikacje w prasie lokalnej – artykuły informujące o przystąpieniu do prac nad programem rewitalizacji, prezentujące całość procesu rewitalizacji i efekty prac nad programem rewitalizacji, jak również zachęcające mieszkańców do korzystania z konsultacji on-line. Opublikowano dwa ogłoszenia w prasie lokalnej „Głos Węgrowa i Okolic” (data wydania gazety: 06.06.2016 r. 27.09.2016 r.) i jedno w „Węgrowskie Bądźmy Razem” (data wydania gazety: 06.2016 r.).
- Ogłoszenia w telewizji – zamieszczenie informacji w lokalnej telewizji kablowej Spółdzielnia Mieszkaniowa „Podlasianka” o przystąpieniu do prac nad programem

rewitalizacji, prezentujące całość procesu rewitalizacji i efekty prac nad programem rewitalizacji, jak również zachęcające mieszkańców do korzystania z konsultacji on-line. Informacje zostały zamieszczone w dniach 10.06.2016 r.- 30.06.2016 r., 26.09.2016 r. – 06.10.2016 r.

- Ogłoszenia o konsultacjach umieszczone w miejscach zwyczajowo przyjętych do zamieszczania ogłoszeń (tablice informacyjne, strona internetowa: www.wegrow.com.pl w zakładce aktualności oraz rewitalizacja, konto WegrowMiasto na portalu społecznościowym facebook)
- Plakaty i ulotki informacyjne w ilości 2005 szt. Rozdystrybuowane w miejscach zwyczajowo przyjętych do umieszczania plakatów (gabloty na Rynku, drzwi wejściowe Urzędu Miejskiego, Miejskiej Biblioteki Publicznej, Domu Kultury), ulotki rozdystrybuowane pośród mieszkańców miasta, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i właścicieli nieruchomości, radnych. Ulotki zostały rozniesione do interesariuszy procesu rewitalizacji bezpośrednio po ogłoszeniu konsultacji, rozdane podczas trwania festynu „Kraina Mistrza Twardowskiego”, powszechnie udostępnione w miejscach zwyczajowo do tego przeznaczonych(hol Urzędu Miasta, Miejskiej Biblioteki Publicznej, Domu Kultury).
- Powszechne konsultacje on-line z mieszkańcami Miasta z wykorzystaniem strony internetowej Urzędu Miasta w Węgrowa i indywidualnego adresu – http://www.wegrow.com.pl/index.php/strona-491-rewitalizacja_miasta_wegrow.html, na który mieszkańcy mogli zgłaszać opinie nt obszaru zdegradowanego. Uruchomiony został dedykowany adres mailowy do kontaktu rewitalizacja@wegrow.com.pl.
- Wizja lokalna (spacer badawczy) – badanie jakościowe, polegające na wizycie obszaru Miasta, połączona z rozmowami z mieszkańcami, korzystającymi w danej chwili z odwiedzanej przestrzeni miejskiej. Metoda ta miała na celu zdiagnozowanie występujących w terenie problemów przede wszystkim zaś w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Wizja była elementem spotkania, które odbyło się 21 czerwca 2016 roku o godzinie 17.00 . W spotkaniu wzięło udział 5 uczestników. Przedstawiciele Instytutu Rozwoju Miast zaprezentowali wyniki diagnozy dla obszaru rewitalizacji Miasta Węgrowa oraz wyniki pracy warsztatowej z zespołem rewitalizacji i poprowadzili krótką dyskusję w obszarze wypracowanych wizji oraz celów rewitalizacji. Zaplanowany na koniec spacer badawczy po obszarze rewitalizacji nie doszedł do skutku z uwagi na brak zainteresowania.

Warsztaty diagnostyczne z udziałem przedstawicieli władz Miasta, pracowników Urzędu Miasta Węgrowa oraz jednostek podległych, przedstawicieli środowiska biznesu oraz organizacji społecznych, na którym m.in. przeprowadzono analizę zasobów miasta oraz

zewnętrznych trendów / oddziaływań mających wpływ na Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Węgrowa do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku) i rozwój miasta, jak też bieżące i przyszłe procesy rewitalizacyjne, określono misję czyli główny cel rewitalizacji. Pierwsze spotkanie warsztatowe odbyło się 21/06/2016r w sali Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Rynek Mariacki 11 w Węgrowie. W warsztatach wzięli udział przedstawiciele: organizacji pozarządowych działających w mieście, Policji, Urzędu Pracy, jednostek samorządowych, przedszkoli, szkół oraz członkowie Zespołu rewitalizacji.

Spotkanie składało się z trzech części:

- Część pierwsza, przedstawiciel Instytutu Rozwoju Miast, wprowadził uczestników w plan spotkania oraz omówił etapy pracy, w których prowadzone były konsultacje.
- Druga część, w której uczestnicy zapoznali się z wynikami diagnozy dla obszaru rewitalizacji oraz mogli przedyskutować jej wyniki.
- Trzecia część, poświęcona była pracy warsztatowej.

W części warsztatowej, po krótkiej dyskusji na temat problemów i wyzwań stojących przed procesem rewitalizacji Węgrowa, uczestnicy zostali podzieleni na trzy zespoły, które otrzymały za zadanie wskazać elementy, które budują wizję wyprowadzenia obszaru rewitalizacji z kryzysu. Zespoły otrzymały wskazówki na temat, co to jest wizja rewitalizacji i w jaki sposób się ją buduje. W trakcie pracy uczestnicy żywo dyskutowali, a wyniki dyskusji zostały zanotowane. Następnie każdy zespół zaprezentował wypracowane treści, a reszta uczestników mogła zgłosić swoje uwagi i postulaty do sformułowanych zapisów. Wszelkie uwagi były na bieżąco wprowadzane do zapisów lub wspólnie decydowano o ich niezamieszczaniu.

- Zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, wraz z ogłoszeniem pojawił się formularz do zgłaszania uwag, który można było przesłać na funkcjonujący cały czas specjalny adres mailowy poświęconym sprawom rewitalizacji – rewitalizacja@wegrow.com.pl;
- Otwarte spotkania konsultacyjne z mieszkańcami Miasta, zorganizowano 18/06/2016r. podczas festynu Kraina Mistrza Twardowskiego i 21/06/2016r w Miejskiej Bibliotece Publicznej. Spotkania dotyczyły prezentacji obszaru rewitalizacji i obszaru zdegradowanego oraz zbierania uwag.
- Spotkanie z młodzieżą gimnazjalną z Gimnazjum im. Jana Dobrogosta Krasińskiego w Węgrowie ul. K. Szamoty 35 w dn. 21/06/2016r., podczas którego dyskutowano nt.

kierunków działań rewitalizacyjnych dedykowanych młodzieży. W spotkaniu wzięło udział 17 uczniów i 1 nauczyciel.

Wypracowano podczas spotkania 21/06/2016r.:

Cel 1 Poprawa warunków bytowych rodzin w obszarze rewitalizacji, rozwój opieki zdrowotnej oraz dostosowane kwalifikacje pracowników do wymagań lokalnego rynku pracy oraz usług w obszarze rewitalizacji.

Kierunki działań:

lokalizowanie rozwiniętych usług zdrowotnych oraz rozwój opieki dla dzieci w obszarze rewitalizacji

rozwój podmiotów gospodarczych w tym podmiotów ekonomii społecznej

rozwój potencjału dla turystyki

powiązanie edukacji z miejscowym rynkiem pracy

renowacja obiektów zabytkowych i ich szerokie udostępnienie dla usług

estetyzacja zabudowy

Cel 2 Lepszy standard mieszkań komunalnych, budowa nowych mieszkań oraz zapewnienie dobrych warunków zamieszkania i rozwoju dla rodzin w centrum Węgrowa.

Kierunki działań:

modernizacja i adaptacja budynków komunalnych do rozwoju mieszkalnictwa i usług w centrum

eliminacja zagrożeń występujących w obszarze

wspieranie budownictwa mieszkaniowego w obszarze rewitalizacji

rozwój infrastruktury dostosowanej do funkcji mieszkaniowej i turystycznej w obszarze

Cel 3 Rozwijanie zadbanej, atrakcyjnej przestrzeni wspólnych, stref zieleni, małej architektury, zapewnienie spójności architektonicznej w obrębie centrum miasta oraz rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży, dorosłych i starszych, z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań:

uatrakcyjnienie obszaru rewitalizacji dla mieszkańców i turystów

dostosowanie przestrzeni do różnych form aktywności

dbanie o tereny zielone, więcej ławek, małej architektury

ułatwienia w przestrzeni dla osób starszych

poprawa wizerunku obszaru rewitalizacji

poprawa ciągów pieszych i ulic

Cel 4 Wielowymiarowa i wielopokoleniowa integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz lepsza identyfikacja mieszkańców z miejscem zamieszkania.

Kierunki działań:

Organizacja imprez oraz różnych aktywności integrujących mieszkańców

Włączanie mieszkańców w prace związane estetyzacją i rozwojem obszaru centrum

Projekty dla lokalnych społeczności

Maraton pisania fiszek odbył się 29/06/2016r. w godzinach 10:00 do 18:00 w Węgrowskim Ośrodku Kultury. Było to otwarte spotkanie poświęcone wypełnianiu fiszek projektowych. Uczestniczyło w nim 11 osób w tym: pracownicy Urzędu Miasta i instytucji samorządowych oraz pracownicy Instytutu Rozwoju Miast. Z zaproszenia skierowanego do mieszkańców skorzystała fundacja By The Way. W wyniku zorganizowanego maratonu złożono 21 fiszek projektowych. W kolejnych dniach przedstawiciele Urzędu Miasta kontaktowali się z interesariuszami (przedsiębiorcy, parafie, itp.), aby uzyskać propozycje projektów do LPR. Do końca procesu zbierania propozycji projektów do ujęcia w programie wpłynęło do urzędu dodatkowo 20 fiszek projektowych. Złożone fiszki projektowe posłużyły do wpisania do dokumentu przedsięwzięć zakładających realizację zgłoszonych pomysłów w formie wiązek komplementarnych projektów odpowiadających celom programu rewitalizacji.

Projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Węgrowska do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku) został poddany konsultacjom społecznym. Zbierano uwagi w postaci papierowej lub elektronicznej. Konsultacje trwały przez cały czas prac nad programem rewitalizacji, a z ich przebiegu sporządzono raport, który jest dostępny na stronie internetowej urzędu miejskiego.

Wnioski z przeprowadzonych konsultacji:

- Do udziału w konsultacjach społecznych zostali zaproszeni główni interesariusze procesu rewitalizacji w Mieście Węgrów – liderzy społeczności lokalnej, osoby aktywne, przedstawiciele lokalnych organizacji pozarządowych oraz urzędnicy i przedstawiciele władz.
- Cel konsultacji został zrealizowany, tj. konsultowano obszar, przedstawiano fiszki projektowe osobom zainteresowanym, prezentowano wyniki diagnozy obszaru zdegradowanego, zapoznano z ideą rewitalizacji miasta oraz wysłuchano opinii.
- Przedstawiciele młodzieży węgrowskiej przedstawili opinie na temat rekomendacji do zmian w obszarze edukacji i przestrzeni publicznej – do uwzględnienia w projekcie dokumentu *Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Węgrowska do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku)*.
- Efektem warsztatów będzie uwzględnienie w projekcie dokumentu *Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Węgrowska do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku)* uwag mieszkańców i przedstawicieli organizacji pozarządowych, jak również wypracowanych elementów wizji oraz celów rewitalizacji.
- Poinformowano uczestników o dalszych działaniach: przekazanie raportu władzom, zamieszczenie raportu na stronach miasta i portalu miejskich, zaproszenie do konsultacji społecznych projektu dokumentu *Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Węgrowska do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku)*
- W celu zapewnienia większej frekwencji wśród mieszkańców na kolejnych spotkaniach konsultacyjnych należy rozważyć zmianę kanałów komunikacji.

6.2 Partycypacja społeczna na etapie realizacji LPR

Po uchwaleniu „Lokalnego Programu Rewitalizacji” rekomenduje się dalsze włączanie w działania interesariuszy procesu. Podczas konsultacji została stworzona platforma porozumienia, uczestnicy wykazali chęć dalszej współpracy przy realizacji wspólnych pomysłów.

Przez cały czas realizacji programu wszyscy zainteresowani będą mieli możliwość zgłaszania uwag/propozycji projektów do ujęcia przy aktualizacji programu głównie za pośrednictwem adresu mailowego rewitalizacja@wegrow.com.pl bądź bezpośrednio do Urzędu Miejskiego.

Szansą na wzmocnienie udziału organizacji pozarządowych w procesie rewitalizacji są zaplanowane w LPR projekty, które dotyczą bezpośrednio organizacji pozarządowych i które wychodzą naprzeciw ich potrzebom.

Istotnym elementem wzmocnienia partycypacji będzie integracja działań w uchwalanym każdego roku „Rocznym programie współpracy Miasta Węgrów z organizacjami pozarządowymi”. Na etapie corocznego przygotowania tego dokumentu należy wziąć pod uwagę zadania związane z procesem rewitalizacji, w jakie mogłyby włączyć się organizacje pozarządowe poprzez zgłaszane ofert do konkursów dotacyjnych, jakie w oparciu o uchwalony dokument będą ogłaszane.

W otwartych konkursach ofert zostaną wprowadzone kryteria promujące działalność organizacji pozarządowych na obszarze rewitalizacji w każdym z priorytetowych zadań publicznych. Szczegółowe kryteria promujące aktywność organizacji pozarządowych na obszarze rewitalizacji w priorytetowych zadaniach publicznych zostaną włączone do metodyki oceny ofert nie później niż na etapie opracowania „Rocznego programu współpracy Miasta Węgrów z organizacjami pozarządowymi na rok 2017” i w tej formie zostaną poddane konsultacjom społecznym.

7 WIZJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA

7.1 Wizja obszaru rewitalizacji

Centrum Węgrowa to przyjazne i bezpieczne miejsce do życia dla różnych grup mieszkańców z zasobem mieszkań i przestrzenią publiczną wysokiej jakości, z rozwiniętymi usługami, rzemiosłem i handlem oraz bogatą ofertą aktywizującą i zapewniającą opiekę dla mieszkańców w każdym wieku. Miejsce atrakcyjne dla turystów, włączające lokalną społeczność w aktywność na rzecz rozwoju turystyki i wypoczynku w oparciu o tradycję, lokalne zasoby i zabytkową przestrzeń.

7.2 CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁANIA

Cel główny - Wyrównanie szans mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez przywrócenie wszystkim grupom społecznym możliwości rozwoju w oparciu o aspiracje miasta.

Cel pierwszy	Wyrównywanie szans na rynku pracy w obszarze rewitalizacji
Cel drugi	Tworzenie warunków komfortowego życia dla osób starszych i niepełnosprawnych
Cel trzeci	Wielowymiarowa i wielopokoleniowa integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz lepsza identyfikacja mieszkańców z miejscem zamieszkania
Cel czwarty	Tworzenie warunków oraz zachęt do osiedlania się młodych szczególnie dla rodzin i osób młodych w obszarze rewitalizacji
Cel piąty	Uatrakcyjnienie obszaru rewitalizacji dla mieszkańców i turystów oraz dostosowanie przestrzeni do różnych form aktywności

Kierunki zostały zdefiniowane na poziomie wiązek przedsięwzięć w dalszej części dokumentu.

8 PROJEKTY REWITALIZACYJNE

8.1 Kryteria wyboru projektów/zadań rewitalizacyjnych

Pierwszy nabór projektów odbył się na etapie sporządzania dokumentu. Wśród 41 projektów znajdują się propozycje przygotowane przez Urząd Miasta oraz przez interesariuszy. Kryteria wyboru zgłoszonych projektów to mechanizmy zapewnienia komplementarności wszystkich przedsięwzięć:

- Komplementarności *problemowa i źródeł finansowania projektów*, przy czym projekt inwestycyjny może zostać rozpoczęty, jeżeli ma min. jedno działanie nie inwestycyjne;
- Oddziaływanie na jak największą liczbę mieszkańców obszaru rewitalizacji;
- Realizacja celów i kierunków działania;
- Lokalizacja na terenie Obszaru Rewitalizacji, a w szczególnym przypadku na obszarze przyległym;
- Realizacja projektu w partnerstwie z innymi podmiotami również realizującymi projekty w obszarze;
- Współfinansowanie projektu zgłoszonego do programu;
- Przygotowanie techniczne zdania inwestycyjnego
- Realizacja wskaźników programu.

Przyjęcie wyżej wymienionych kryteriów związane jest przede wszystkim z założeniem, że działania rewitalizacyjne powinny być jak najbardziej efektywne, kompleksowe, zaplanowane, skierowane na osiągnięcie konkretnych celów, a przy tym powinny rozwiązywać lub łagodzić problemy społeczne, gospodarcze i przestrzenne.

W kolejnych latach podstawowym terminem naboru będzie sierpień, co pozwoli zabezpieczyć środki w uchwale budżetowej na kolejny rok. Przewiduje się nabór dodatkowy w styczniu, jeżeli na określone kierunki działań nie będzie żadnych projektów lub ich efekty nie będą przynosiły oczekiwanych rezultatów.

Ogłoszenie o naborze projektów do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta *do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku)* będzie to ogłoszenie publicznie, co roku i będzie zawierać następujące informacje:

- Odniesienie do LPR ze wskazaniem źródła, z którego można pozyskać aktualną wersję Programu;
- Termin naboru projektów;
- Termin obrad komisji oceny;
- Termin ogłoszenia wyników konkursu;
- Dostępna ogólna pula środków na dofinansowanie projektów;

- Dostępne inne zasoby, które miasto chce przeznaczyć na projekty rewitalizacyjne;
- Wskazanie, które wydatki będą kwalifikowane do dofinansowania;
- Karta projektu - fiszka.

Zgłoszone przez interesariuszy propozycje projektowe, planowane do objęcia programem rewitalizacji, zostały pogrupowane w osiem wiązek projektów.

Tabela 8 Zestawienie przedsięwzięć i projektów w kontekście problemów i celów

Nr przedsięwzięcia	Nazwa przedsięwzięcia	Zestawienie projektów wchodzących w skład przedsięwzięcia	Problemy do rozwiązania przez przedsięwzięcia	Cele LPR
I.	Rynek Mariacki – przestrzeń przyciąga	<p>Udostępnienie przestrzeni Rynku Mariackiego w Węgrowie do prowadzenia różnych form aktywności społecznych z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych nr I.1/2016</p> <p>Przywrócenie funkcji społecznej ul. Narutowicza, Rzemieślniczej, skwerowi przed Domem Lipki i Rynekowi Mariackiemu nr I.2/2016</p> <p>Promocja Krainy Mistrza Twardowskiego nr I.3/2016</p> <p>Rozwój ekonomii społecznej na obszarze rewitalizacji Miasta Węgrowa nr I.4/2016</p>	Spadek liczby mieszkańców w obszarze rewitalizacji i wyludnianie się Rynku Mariackiego, Zbyt mała ilość zadbanych, atrakcyjnych przestrzeni wspólnych, ciągów spacerowych, niewystarczająca ilość obszarów zieleni zagospodarowanej, zbyt duży ruch lokalny przebiegający przez Rynek, brak kanalizacji w niektórych fragmentach obszaru rewitalizacji.	4 5
II.	Zagospodarowanie Parku im. Armii Krajowej wraz z wprowadzeniem nowych aktywności lokalnych	Zagospodarowanie Parku im Armii Krajowej na potrzeby różnych form aktywności nr II.1/2016	zbyt mało zieleni urządzonej, zbyt mało przestrzeni publicznej do prowadzenia różnych form aktywności społecznych, bezrobocie.	2 3 4 5
III.	Wykorzystanie zabytkowego potencjału kulturowego obszaru rewitalizacji Węgrowa w celu aktywizacji społecznej i ożywienia gospodarczego	<p>Modernizacja budynku byłego klasztoru Księży Komunistów – Bartoszków przy ul. Kościelnej na potrzeby świetlicy socjoterapeutycznej III.1/2016</p> <p>Modernizacja siedziby ewangelickiego Domu Opieki „Sarepta” przez Parafię Ewangelicko-Augsburską pw. Świętej Trójcy Nr III.2/2016</p> <p>Utworzenie Centrum Dialogu Kultur i Tolerancji Religijnej w pomieszczeniach dawnego klasztoru ojców Reformatów w Węgrowie nr III.3/2016</p> <p>Utworzenie miejsc noclegowych na poddaszu dawnego klasztoru ojców Reformatów w Węgrowie III.4/2016</p> <p>Adaptacja zabytkowych podziemi w celu utworzenia przestrzeni muzealnej w kościele i dawnym klasztorze ojców Reformatów w Węgrowie nr III.5/2016</p>	<p>niewykorzystany potencjał kulturowy obszaru rewitalizacji,</p> <p>niewykorzystany potencjał zabytkowych budowli i pomieszczeń w budynkach parafialnych.</p> <p>niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu skierowana do osób dorosłych i młodzieży,</p>	1 3 5

		Świetlica młodzieżowa nr III.6/2016 Nasza tożsamość –współpraca sieciowa na rzecz promowania dziedzictwa kulturowego Miasta III.7/2016		
IV.	Poprawa spójności społecznej przez aktywizację mieszkańców obszaru rewitalizacji miasta Węgrowa	<p>Utworzenie Domu Dziennego Pobytu „Senior-Wigor” IV.1/2016</p> <p>Centrum Integracji Społecznej IV.2/2016</p> <p>Remont i modernizacja budynku przy ul. Mickiewicza 12. Dostosowanie budynku do prowadzenia działalności społecznej i medycznej. Zagospodarowanie terenu zielonego wokół budynku IV.3/2016</p> <p>Specjalistyczna placówka wsparcia dziennego – Klub Młodzieżowy MDM – Miejsce Dla Młodych IV.4/2016</p> <p>Punkt Poradnictwa Psychologicznego /Niepubliczna Poradnia Zdrowia Psychicznego PSYCHOSTREFA IV.5/2016</p> <p>Ogród przy MDM IV.6/2016</p> <p>Prowadzenie świetlicy spełniającej wymogi świetlicy socjoterapeutycznej IV.7/2016</p>	konieczność tworzenia przyjaznych warunków osobom starszym, zbyt mała funkcjonalność obszaru rewitalizacji pod względem spędzania wolnego czasu.	1 2 3
V.	Przywrócenie funkcji społecznych istniejącym obiektom w celu wzmocnienia funkcji centrowej obszaru rewitalizacji	<p>Adaptacja budynku Domu Rabina do pełnienia funkcji Muzeum Kultury Żydowskiej V.1/2016</p> <p>Zagospodarowanie dawnego browaru przykasztorne do nowych funkcji usługowo - gastronomicznych V.2/2016</p>	niewykorzystanie potencjału turystycznego dla ożywienia gospodarczego obszaru rewitalizacji i wzrostu dochodów jego mieszkańców.	1 5
VI.	Wzmocnienie kapitału społecznego w celu poprawy aktywności zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji	<p>Rozbudowa zespołu boisk przy Szkole Podstawowej VI.1/2016</p> <p>Budowa sali gimnastycznej z zapleczem i basenem przy Gimnazjum w Węgrowie ul. Szamoty 35 VI.2/2016</p> <p>Kompleksowa modernizacja bazy edukacyjnej I LO. Im. Adama Mickiewicza w Węgrowie wraz z jej rozbudową, renowacją i zagospodarowaniem terenu wokół, w celu dostosowania jej do prowadzenia funkcji społecznych, zwłaszcza edukacyjnych i kulturalnych VI.3/2016</p> <p>Rozbudowa Przedszkola nr 3 przy ulicy Wieniawskiego 1 VI.4/2016</p> <p>NGO go VI.5/2016</p> <p>Przedszkole Nr 3 im. Marii Konopnickiej w Węgrowie – bez barier w szeroki świat VI.6/2016</p> <p>Dawać szanse VI.7/2016</p> <p>Klasy integracyjne szansą na lepszą integrację społeczną i rozwój</p>	zbyt mała funkcjonalność obszaru rewitalizacji pod względem spędzania wolnego czasu, rekreacji, niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu skierowana do osób dorosłych i starszej młodzieży,	1 3

		<p>młodzieży VI.8/2016</p> <p>„Łącznik pokoleń” – cykl zajęć edukacyjno – kulturalnych dla dzieci, młodzieży oraz osób starszych z terenu powiatu węgrowskiego VI.9/2016</p> <p>Rozwój prozdrowotnych postaw u mieszkańców miasta VI.10/2016</p>		
VII.	Poprawa stanu środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji	<p>Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej VII.1/2016</p> <p>Termomodernizacja i modernizacja części wspólnych budynków komunalnych znajdujących się w zasobie Miasta VII.2/2016</p>	brak atrakcyjności obszaru rewitalizacji jako miejsca do zamieszkania	4
VIII.	Poprawa jakości zamieszkania na obszarze rewitalizacji	Budowa mieszkań komunalnych w Węgrowie ul. Szeroka 6A VIII.1/2016	brak atrakcyjności obszaru rewitalizacji jako miejsca do zamieszkania	2 4

8.2 Wykaz głównych przedsięwzięć dopełniających się wzajemnie

Przedsięwzięcie nr 1

Rynek Mariacki – przestrzeń przyciąga

Udostępnienie przestrzeni Rynku Mariackiego w Węgrowie do prowadzenia różnych form aktywności społecznych z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych nr I.1/2016		
	Podmiot odpowiedzialny	Miasto Węgrów
	Lokalizacja	ul. Narutowicza, Rzemieślnicza, skwer przed Domem Lipki i Rynek Mariacki wraz z najbliższym otoczeniem
	Opis przedsięwzięcia	<p>Projekt odpowiada na następujące problemy wynikające z diagnozy:</p> <p>5.1.3. spadek liczby mieszkańców w obszarze rewitalizacji i wyludnianie się Rynku Mariackiego,</p> <p>5.2.1. zbyt mała ilość zadbanych, atrakcyjnych przestrzeni wspólnych, ciągów spacerowych, niewystarczająca ilość obszarów zieleni zagospodarowanej, zbyt duży ruch lokalny przebiegający przez Rynek, brak kanalizacji w niektórych fragmentach obszaru rewitalizacji,</p> <p>Rynek Mariacki to oś pomiędzy ul. Narutowicza tzw. Skansenem Węgrowa, na której znajdują się zabytkowe budynki architektury drewnianej, a Parkiem miejskim. Przedsięwzięcie stanie się elementem łączącym przestrzenie działania w centrum Węgrowa. Stanie się miejscem większości działań społecznych i integracji wielopokoleniowej.</p> <p>Rynek Mariacki będzie osią merytoryczną procesu rewitalizacji, do której będą nawiązywać wszystkie pozostałe działania rewitalizacyjne, a jednocześnie stanie się miejscem integrującym ze sobą społeczność mieszkańców, turystów, przedsiębiorców i młodzieży.</p> <p>Projekt ze względu na swoje położenie na mapie miasta (centrum) oraz funkcję, jaką pełni w świadomości mieszkańców miasta (historyczny ośrodek życia społecznego i kulturalnego miasta) jest kluczowy do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Proces rewitalizacji zostanie rozpoczęty od przywrócenia funkcji centrotwórczych Rynkowi Mariackiemu, w celu wzmocnienia efektów pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaplanowanych w programie rewitalizacji. Zmodernizowany Rynek Mariacki wraz z otoczeniem utworzy nową przestrzeń, która ma służyć również rozwojowi podmiotów ekonomii społecznej na terenie miasta.</p> <p>Cele główne projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktywizacja społeczno-gospodarcza przestrzeni rynku poprzez rozwój infrastruktury technicznej, - zmiana sposobu użytkowania wspólnej przestrzeni miejskiej w celu koncentracji działalności gospodarczej, - poprawa warunków korzystania z udostępnionej przestrzeni miejskiej przez osoby niepełnosprawne (dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób niepełnosprawnych) - dopełnienie funkcji tworzenia wspólnych przestrzeni niezbędnych do prowadzenia działań społecznych i kulturalnych <p>Przedmiotowy projekt w połączeniu z projektem nr II.1/2016 Zagospodarowanie Parku Armii Krajowej na potrzeby różnych form aktywności stanowią kompleksową odpowiedź na wynikające z diagnozy problemy. Projekty te wyznaczają główną oś komunikacyjną miasta (są tradycyjnym ciągiem komunikacyjnym), z którego efektów korzystać będą wszystkie przedsięwzięcia objęte programem rewitalizacji oraz ich ostateczni beneficjenci.</p> <p>Nasadzenia drzew i roślin wpłyną na poprawę jakości środowiska naturalnego oraz poprawę jakości życia mieszkańców. Wyprowadzenie ruchu</p>

		<p>samochodowego z Rynku poprawi jakość atmosfery w centrum miasta oraz umożliwi rozwój jego funkcji centrotwórczych.</p> <p>Zakres realizowanych działań: przywrócenie funkcji społecznej w wyniku nowego zagospodarowania Rynku Mariackiego</p> <p>Wymiana nawierzchni wraz z likwidacją barier architektonicznych na Rynku z urządzeniem placzyku przed Domem Lipki, oraz rozbudowa ulicy Rzemieślniczej i przebudowa ulicy Narutowicza.</p> <p>Montaż małych form architektury (ławki, kosze, słupki drogowe, stojaki dla rowerów) oraz kształtowanie zieleni miejskiej.</p> <p>Iluminacja Domu Lipki i kościoła Ewangelickiego.</p> <p>Budowa oświetlenia uliczne.</p> <p>Rozbudowa monitoringu miejskiego.</p> <p>Budowa kanalizacji deszczowej, sanitarnej.</p> <p>Przebudowa sieci elektroenergetycznej NN i sieci elektroenergetycznej SN 15kV.</p> <p>Przebudowa sieci wodociągowej, budowa punktu czepalnego, automatycznego nawadniania.</p> <p>Cele projektu:</p> <p>rozwijanie zadbanej, atrakcyjnych przestrzeni wspólnych, stref zieleni, małej architektury, zapewnienie spójności architektonicznej w obrębie centrum miasta oraz rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży, dorosłych i starszych, z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych.</p> <p>uatrakcyjnienie obszaru rewitalizowanego dla mieszkańców i turystów</p> <p>dostosowanie przestrzeni do różnych form aktywności</p> <p>dbanie o tereny zielone, więcej ławek, małej architektury</p> <p>ułatwienia w przestrzeni dla osób starszych i niepełnosprawnych</p> <p>poprawa wizerunku obszaru rewitalizowanego</p> <p><u>poprawa ciągów pieszych i ulic</u></p> <p>poprawa bezpieczeństwa</p> <p>Projekt komplementarny z projektem nr I.4/2016 „Rozwój ekonomii społecznej na obszarze rewitalizacji Miasta Węgrowa” w LPR MW do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku).</p>	
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Poprawa wizerunku przestrzeni publicznej,</p> <p>Poprawa stanu infrastruktury w obrębie rynku,</p> <p>Zmniejszenie emisji spalin</p> <p>Ułatwienie turystom dostępu do rynku i obiektów przyległych,</p> <p>Wzrost liczby odwiedzających,</p> <p>Zapobieganie dalszej dewastacji przestrzeni publicznej,</p> <p>Poprawa komunikacji w obrębie miasta,</p> <p>Wzrost bezpieczeństwa,</p> <p>Poprawa warunków życia mieszkańców</p> <p>Projekt wpłynie na:</p> <p>Zahamowanie wyludniania się centrum miasta.</p> <p>W perspektywie do 2023r. wzrośnie liczba mieszkańców na terenie rewitalizacji.</p> <p>Poprawi się wskaźnik gospodarczy, kondycja firm działających w obrębie rynku Mariackiego, zwiększy się ilość zatrudnianych pracowników. Uatrakcyjniona zostanie oferta usług skierowana do mieszkańców przez podmioty działające na rynku.</p> <p>Obniżenie wskaźnika: liczby osób długotrwale bezrobotni na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym; ilości wypłacanych zasiłków z powodu ubóstwa na 1 tys. mieszkańców.</p>	
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	Od	2016
		do	2020
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	16.000.000,00zł	
	Źródło finansowania	<p>Środki UE (RPO WM) – do 80% dofinansowania</p> <p>Środki Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej</p> <p>3 000 000,00 zł</p>	

		Wkład własny 6 038 000,00 zł		
	Wskaźnik rezultatu	Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	szt	2
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją			m2	20882

Przywrócenie funkcji społecznej ul. Narutowicza, Rzemieślniczej, skwerowi przed Domem Lipki i Rynkowi Mariackiemu nr I.2/2016			
	Podmiot odpowiedzialny	Miasto Węgrów	
	Lokalizacja	ul. Narutowicza, Rzemieślnicza, skwer przed Domem Lipki i Rynek Mariacki wraz z najbliższym otoczeniem	
	Opis przedsięwzięcia	<p>Projekt odpowiada na problemy malejącej liczby ludności (wyludnianie się Rynku Mariackiego), marginalizacji obszaru centrum, dużej liczby wykluczonych społecznie osób, braku dostępności komunikacyjnej, zbyt mało zieleni urządzonej, zbyt dużej intensywności ruchu kołowego na Rynku.</p> <p>Projekt ściśle związany z projektem nr I.1/2016 mający na celu wzmocnienie funkcji centrotwórczych Rynku Mariackiego. Dzięki realizacji tych samych celów na poziomie projektu nr I.2/2016 oraz nr I.1/2016 zostanie stworzona nowoczesna przestrzeń o funkcji społecznej. Dzięki efektowi skali nastąpi rozlanie się rezultatów rewitalizacji na sąsiednie tereny, którym nie są aktualnie dedykowane żadne przedsięwzięcia.</p> <p>Zakres realizowanych działań: przywrócenie funkcji społecznej w wyniku nowego zagospodarowania ul. Narutowicza, Rzemieślniczej, skweru przed Domem Lipki i Rynku Mariackiego. Celem projektu jest rozwijanie zadbanych, atrakcyjnych przestrzeni wspólnych, stref zieleni, małej architektury, zapewnienie spójności architektonicznej w obrębie centrum miasta oraz rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży, dorosłych i starszych, z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych; uatrakcyjnienie obszaru rewitalizowanego dla mieszkańców i turystów; dostosowanie przestrzeni do różnych form aktywności; ograniczenie barier architektonicznych, poprawa wizerunku obszaru rewitalizowanego, poprawa ciągów pieszych i ulic.</p> <p>Projekt powiązany z Działaniem 6.2 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych (P6e). Komplementarny z Projektem nr I.1/2016 „Udostępnienie przestrzeni Rynku Mariackiego w Węgrowie do prowadzenia różnych form aktywności społecznych z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych”, Projektem VIII.1/2016 „Budowa mieszkań komunalnych w Węgrowie ul. Szeroka 6a”, projektem nr I.4/2016 „Rozwój ekonomii społecznej na obszarze rewitalizacji Miasta Węgrowsa” w LPR MW do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku).</p>	
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Uatrakcyjnienie obszaru dla mieszkańców i turystów; powiększenie przestrzeni do różnych form aktywności; zwiększenie ilości terenów zielonych; dostosowanie przestrzeni dla osób starszych; zwiększenie długości ciągów pieszych i ulic.</p> <p>W wyniku poprawy jakości przestrzeni publicznej nastąpi rozwój funkcji centrotwórczych w centralnym obszarze miasta, co zahamuje proces odpływu mieszkańców i wpłynie na poprawę wskaźnika udziału osób w wieku poprodukcyjnym w populacji. W perspektywie do 2023r. wzrośnie liczba mieszkańców na terenie rewitalizacji. Projekt wpłynie na obniżenie wskaźnika: udziału osób długotrwale bezrobotni na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym – z tyt. przyrostu obrotu gospodarczego w centrum; liczby wypłacanych zasiłków z powodu ubóstwa na 1 tys. mieszkańców z tyt. poprawy aktywności społecznej mieszkańców.</p>	
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	2017
		do	2020
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	200 000,00	

	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WM) – do 80% dofinansowania Wkład własny 40 000,00		
	Wskaźnik rezultatu	Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na rewitalizowanych obszarach	szt	2
	Wskaźnik produktu	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	m2	20882

Promocja Krainy Mistrza Twardowskiego nr I.3/2016				
	Podmiot odpowiedzialny	Miasto Węgrów		
	Lokalizacja	teren poddany rewitalizacji, ul. Rynek Mariacki 16		
	Opis przedsięwzięcia	Problemy, które rozwiązuje projekt: niewykorzystanie potencjału turystycznego dla ożywienia gospodarczego obszaru rewitalizacji i wzrostu dochodów jego mieszkańców, niewykorzystany potencjał kulturowy obszaru rewitalizacji, Zakres projektu obejmuje wsparcie działalności Punktu Informacji Turystycznej w celu zwiększenia ruchu turystycznego i obrotów gospodarczych, a w szczególności: zakup strojów Mistrza Twardowskiego, Pani Twardowskiej; opracowanie procedury i zakup: ciasteczek, rogali, wydanie przewodnika multimedialnego do odsłuchania, zaprojektowanie materiałów promocyjnych np.: torby z Twardowskim, zestaw pamiątek w koszach, książeczki Twardowskiego. Pamiątki z Krainy – koguty gliniane, magnesy 3D, figurki Twardowskiego, kolorowanki dla dzieci. Opracowanie publikacji Legendy węgrowskiej w wersji dla dzieci z zadaniami edukacyjnymi. Cele projektu: Intensyfikacja działalności Punktu Informacji Turystycznej, sklepów cukierniczych, piekarni itp. na obszarze rewitalizacji oraz terenie przyległym (zwiększenie zatrudnienia). Wielowymiarowa i wielopokoleniowa integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz lepsza identyfikacja mieszkańców z miejscem zamieszkania. Projekt powiązany z Działaniem 6.2 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych (P6e). Komplementarny z Projektem nr I.1/2016 „Udostępnienie przestrzeni Rynku Mariackiego w Węgrowie do prowadzenia różnych form aktywności społecznych z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych” kluczowym projektem wiązki projektowej w LPR MW do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku).		
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Promocja dziedzictwa kulturowego obszaru rewitalizacji, wzrost liczby odwiedzających miasto turystów. Projekt wpłynie na obniżenie wskaźnika: długotrwale bezrobotni na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym; zmniejszy się liczba zasiłków z powodu ubóstwa na 1 tys. mieszkańców. Poprawi się kondycja firm posiadających lokalizacje na terenie obszaru. Zahamowane zostanie wyludnianie się centrum miasta.		
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	2017	
		do	2020	
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	500 000,00 PLN		
	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WM) – do 80% dofinansowania Wkład własny 100 000,00 PLN		
	Wskaźnik rezultatu	Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne	osoby	2 000
	Wskaźnik produktu	Liczba wydarzeń służących zachowaniu, upowszechnianiu oraz promocji obszaru rewitalizacji produktów i usług lokalnych	Szt.	4

Rozwój ekonomii społecznej na obszarze rewitalizacji Miasta Węgrowa nr I.4/2016	
Podmiot odpowiedzialny	Miasto Węgrów, Centrum Pomocy Społecznej

	Lokalizacja	Rynek Mariacki wraz z najbliższym otoczeniem oraz Park im. Armii Krajowej	
	Opis przedsięwzięcia	<p>Problemy, na które odpowiada projekt: niska podaż miejsc pracy na obszarze rewitalizacji, wysoki poziom bezrobocia i ubóstwa na obszarze rewitalizacji, wysoki udział zasiłków z tyt. opieki społecznej, malejąca liczba ludności (wyludnianie się Rynku Mariackiego).</p> <p>Rynek Mariacki w Węgrowie wraz z otoczeniem, w tym Parkiem im. Armii Krajowej, będzie lokalizacją głównych interwencji rewitalizacyjnych. Wytworzona w wyniku realizacji działań infrastrukturalnych nr I.2, I.1, II.1 przestrzeń publiczna spełniać będzie funkcje centrotwórcze i stanie się miejscem integrującym lokalną społeczność.</p> <p>Wyeksponowane obiekty dziedzictwa kulturowego, wprowadzenie nowych funkcji społecznych do przestrzeni publicznej, wyprowadzenie ruchu samochodowego, nasadzenia drzew i roślin zwiększą atrakcyjność przestrzeni dla mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <p>Zakres projektu</p> <p>W trosce o zachowanie wysokiej jakości przestrzeni publicznej po zakończeniu realizacji projektów infrastrukturalnych zaplanowano utworzenie przedsiębiorstwa w formie spółdzielni socjalnej, którego zadaniem byłoby utrzymanie terenów zielonych (pielęgnacja, koszenie, sadzenie, podlewanie) oraz czystości. Spółdzielnia socjalna powołana byłaby spośród osób bezrobotnych, mieszkańców rejonu ul. Narutowicza, Rynek Mariacki.</p> <p>Zakres realizowanych działań: przeprowadzenie szkolenia nt. zagadnień ekonomii społecznej, aspektów prawnych i technicznych modelu spółdzielni socjalnej dla osób wykluczonych społecznie, przygotowanie edukacyjne przyszłych uczestników do uruchomienia i prowadzenia spółdzielni socjalnej (źródła finansowania spółdzielni socjalnych przez samorządy i przedsiębiorców); opracowanie biznes planu funkcjonowania spółdzielni oraz projektu statutu i dokumentów założycielskich; wsparcie doradcze (prawno-administracyjne) spółdzielni</p> <p>Cele projektu: wprowadzenie na rynek pracy osoby wykluczone społecznie, ograniczenie poziomu ubóstwa mieszkańców obszaru rewitalizacji, ożywienie społeczno-gospodarcze w wyniku utworzenia nowych miejsc pracy, nabycie postaw przedsiębiorczych przez osoby nieaktywne zawodowo. Efektem dodanym projektu będzie wsparcie utrzymania wysokiej jakości przestrzeni publicznej, będącej produktem projektów infrastrukturalnych współfinansowanych środkami EFRR (projekty nr I.2, I.1, II,1).</p> <p>Projekt komplementarny z projektami nr I.1/2016 „Udostępnienie przestrzeni Rynku Mariackiego w Węgrowie do prowadzenia różnych form aktywności społecznych z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych”, II.1/2016 – „Zagospodarowanie Parku im Armii Krajowej na potrzeby różnych form aktywności”, I.2/2016 „Przywrócenie funkcji społecznej ul. Narutowicza, Rzemieślniczej, skwerowi przed Domem Lipki i Rynkowi Mariackiemu” w LPR WM do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku).</p>	
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Wzmocnienie funkcji centrotwórczej obszaru rewitalizacji w wyniku utrzymania wysokiej jakości wizerunku przestrzeni publicznej.</p> <p>W wyniku realizacji projektu wzrośnie liczba przedsiębiorstw na obszarze rewitalizacji, jak również zmniejszy się liczba bezrobotnych w związku z utworzeniem nowych miejsc pracy w ramach spółdzielni socjalnej. Ulegnie poprawie jakość życia mieszkańców. Projekt wpłynie na zahamowanie wyludniania się centrum miasta, a w perspektywie do 2023r. wzrośnie liczba mieszkańców na terenie rewitalizacji.</p> <p>Nastąpi obniżenie wskaźnika: liczby osób długotrwale bezrobotni na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym; ilości wypłacanych zasiłków z powodu ubóstwa na 1 tys. mieszkańców.</p>	
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	Od	2019
		do	2020
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	250 000,00zł	

	Źródło finansowania	Środki UE (RPO WM 9.3 Rozwój ekonomii społecznej) – do 80% dofinansowania Środki Funduszu Pracy		
	Wskaźnik rezultatu	Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	szt	1
		Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	Os.	10

Przedsięwzięcie nr 2

Zagospodarowanie Parku im Armii Krajowej wraz z wprowadzeniem nowych aktywności lokalnych

Zagospodarowanie Parku im Armii Krajowej na potrzeby różnych form aktywności nr II.1/2016		
	Podmiot odpowiedzialny	Miasto Węgrów
	Lokalizacja	Park im. Armii Krajowej wraz z przyległymi uliczkami (Kowalska i Parkowa). Nr działki głównej 5927
	Opis przedsięwzięcia	<p>Problemy, na które odpowiada projekt: przeprowadzanie się młodych małżeństw na peryferia z powodu małej atrakcyjności centrum, konieczność tworzenia przyjaznych warunków osobom starszym, zbyt mała funkcjonalność obszaru rewitalizacji pod względem spędzania wolnego czasu, rekreacji, atrakcji zbyt mało przestrzeni publicznej do prowadzenia różnych form aktywności społecznych, zbyt mało zieleni urządzonej, zbyt mało zadbanych, atrakcyjnych przestrzeni wspólnych,</p> <p>Projekt w połączeniu z projektem nr I.1 Udostępnienie przestrzeni Rynku Mariackiego w Węgrowie do prowadzenia różnych form aktywności społecznych z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych nr I.1/2016 stanowi kompleksową odpowiedź na wynikające z diagnozy problemy. Projekty te wyznaczają główną oś komunikacyjną miasta (są tradycyjnym ciągiem komunikacyjnym), z którego efektów korzystać będą wszystkie przedsięwzięcia objęte programem rewitalizacji oraz ich ostateczni beneficjenci.</p> <p>Zakres realizowanych działań Projekt przewiduje: przebudowę alei zewnętrznej wzdłuż ul. Kościuszki, budowę komunikacji kołowej na terenie parku z drogą pożarową, parking samochodowy, układu komunikacji pieszej i rowerowo – rolkowej na terenie parku z podjazdami i wjazdami rowerowymi i podjazdem dla osób niepełnosprawnych, budowę placów reprezentacyjnych z fontanną, masztem flagowym, układem posiedzisk, klombami i innymi el. małej architektury, budowę placu rekreacji i czynnego wypoczynku dla młodzieży i dorosłych oraz Skateparku, budowę boiska ze sztuczną nawierzchnią wraz z ogrodzeniem i piłkochwytnymi, wykonanie amfiteatru z nasypową sceną i tarasami widokowymi, ustawienie wolnostojącego ekranu przeznaczonego do twórczości plenerowej, przebudowę istniejącego stawu z budową przepustu z piętrzeniem wody na rowie odpływowym ze stawu bez zasilania, z przejazdem rowerowym, budowa kładki rowerowej nad odnogą stawu, budowę ogrodzenia działki z bramami i furtkami, budowę instalacji elektrycznej oświetlenie terenu z zasilaniem amfiteatru i urządzeń wodnych (fontanna, gejzery) wraz z przebudową linii napowietrznej na linię kablową, budowę instalacji wodociągowej z hydrantem, z przyłączami dla potrzeb doprowadzenia wody do fontanny oraz punktów czerpania wody i podłączenia urządzeń do podlewania działki, opracowanie wytycznych kompozycyjnych docelowego kształtowania zieleni wraz z elementami małej architektury.</p>

		<p>Ponadto, w ramach stworzenia odpowiedniej infrastruktury towarzyszącej, planuje się modernizację i rozbudowę zaplecza usługowo – handlowego, stworzenie miejsc pracy w obsłudze placów zabaw.</p> <p>Dodatkowa w ramach rewitalizacji Parku AK zostaną przebudowane ulice przyległe do parku: ulica Kowalska, ulica Parkowa.</p> <p>Celem projektu jest rozwijanie zadbanych, atrakcyjnych przestrzeni wspólnych, stref zieleni, małej architektury, zapewnienie spójności architektonicznej w obrębie centrum miasta oraz rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży, dorosłych i starszych, z uwzględnieniem potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych. Dzięki temu powstanie atrakcyjna przestrzeń dla mieszkańców i turystów, powiększy się liczba dostępnych ławek i obiektów małej architektury.</p> <p>Projekt jest również ściśle powiązany z projektem nr V.2/2016 Zagospodarowanie dawnego browaru przyklastornego do nowych funkcji usługowo – gastronomicznych Obiekt zabytkowy znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie Parku im. Armii Krajowej. Docelowe przeznaczenie zaadoptowanych obiektów stanowić będzie uzupełnienie i zaplecze dla Parku Miejskiego przeznaczonego do wypoczynku rodzinnego. Park leży w bezpośrednim sąsiedztwie terenu realizacji projektów nr III.1/2016, III.2/2016, III.3/2016 (projektów o istotnym oddziaływaniu społecznym), planowanych do realizacji przez podmioty kościelne, co wpłynie na dodatkową możliwość wzmocnienia oddziaływania wszystkich projektów. Większość działań społecznych planowanych do realizacji ramach ww. projektów może być uatrakcyjniona o zajęcia w parku lokalizacyjnie i kulturowo położonym w bezpośrednim sąsiedztwie.</p>		
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <p>zapewnienie miejsca w którym można spędzać czas wolny w różnorodnych atrakcyjnych formach,</p> <p>umożliwienie organizowania imprez i wzrost ich ogólnej liczby,</p> <p>wzrost liczby osób odwiedzających miasto,</p> <p>poprawa bezpieczeństwa dzięki oświetleniu i ogrodzeniu terenu,</p> <p>poprawa wizerunku przestrzeni publicznej.</p> <p>Projekt wpłynie na:</p> <p>Obniżenie wskaźnika: długotrwale bezrobotni na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym; zasiłki z powodu ubóstwa na 1 tys mieszkańców.</p> <p>Zahamowane zostanie wyludnianie się centrum miasta.</p> <p>Poprawi się wskaźnik gospodarczy, bowiem zmniejszy się udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej w liczbie bezrobotnych.</p> <p>Projekt komplementarny z projektem nr I.4/2016 „Rozwój ekonomii społecznej na obszarze rewitalizacji Miasta Węgrowa”</p>		
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	2016	
		do	2020	
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	14.000.000,00zł		
	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WM, POIiŚ) – odpowiednio do 80% / 85% dofinansowania Wkład własny 2 800 000,00 zł / 2 100 000,00		
	Wskaźnik rezultatu	Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	szt	1
	Wskaźnik produktu	Liczba ośrodków miejskich, w których realizowane są projekty dotyczące zieleni miejskiej	szt	1
		Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	m2	14.587

Przedsięwzięcie nr 3.

Wykorzystanie zabytkowego potencjału kulturowego obszaru rewitalizacji Węgrowa w celu aktywizacji społecznej i ożywienia gospodarczego

Modernizacja budynku byłego klasztoru Księży Komunistów – Bartoszków przy ul. Kościelnej na potrzeby świetlicy socjoterapeutycznej III.1/2016

Podmiot odpowiedzialny Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wniebowzięcia N.M.P.

Lokalizacja	Węgrów, ul. Rynek Mariacki / ul. Kościelna		
Opis przedsięwzięcia	<p>Projekt odpowiada na problem niewykorzystanego potencjału zabytkowych budowli i pomieszczeń w budynkach parafialnych.</p> <p>Zakres realizowanych działań obejmuje: remont budynku byłego klasztoru Księży Komunistów – Bartoszków przy ul. Kościelnej, w której prowadzona jest działalność świetlicy socjoterapeutycznej (remont elewacji zewnętrznej, remont pomieszczeń, instalacji wewnętrznych, zakup wyposażenia).</p> <p>W budynku przy ul. Kościelnej prowadzona jest od 2015 r. przez Caritas Diecezji Drohiczyńskiej świetlica socjoterapeutyczna. Istniejący budynek wymaga gruntownej modernizacji z uwagi na zły stan techniczny elewacji oraz zdewastowane wnętrze budynku. Doraźne działania remontowe niestety nie wystarczyły na zabezpieczenie budynku przed zniszczeniem, budynek uległ zagrzybieniu, poszczególne elementy zużyciu i zniszczeniu. Ściany fundamentowe uległy zawilgoceniu. Wymiany wymaga stolarka okienna i drzwiowa, wnętrza wymaga przebudowy i dostosowania do potrzeb dzieci i młodzieży.</p> <p>Celem projektu jest modernizacja zabytkowego budynku klasztorowego w celu dostosowania go do pełnienia funkcji społecznej w postaci siedziby świetlicy socjoterapeutycznej.</p> <p>Komplementarny z Projektem nr IV.7/2016 „Prowadzenie świetlicy spełniające wymogi świetlicy socjoterapeutycznej” w LPR MW do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku).</p>		
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Dzięki poprawie stanu technicznego budynku ulegnie poprawie jakość oferty świadczonej w obrębie istniejącej świetlicy socjoterapeutycznej. Ulegnie poprawie wizerunek obszaru rewitalizowanego i nastąpi wielowymiarowa integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz lepsza identyfikacja mieszkańców z miejscem zamieszkania.</p> <p>Poprzez wzmocnienie oferty usług społecznych dedykowanej dzieciom i młodzieży centrum Węgrowska będzie coraz bardziej atrakcyjne i zostanie zahamowane jego wyludnianie się. Zahamowanie odpływu mieszkańców wpłynie na poprawę wskaźnika udziału osób w wieku poprodukcyjnym w populacji.</p> <p>W perspektywie do 2023r. wzrośnie liczba mieszkańców na terenie rewitalizacji.</p>		
Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	2017	
	do	2020	
Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	3.000.000,00 zł		
Źródła finansowania	Środki UE (RPO WM) –80% dofinansowania Wkład własny Fundusz Kościelny 600 000,00 zł		
Wskaźnik rezultatu	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy	szt.	1
Wskaźnik produktu	Liczba obiektów zabytkowych objętych wsparciem	szt	1

Modernizacja siedziby ewangelickiego Domu Opieki „Sarepta” przez Parafię Ewangelicko-Augsburską pw. Świętej Trójcy Nr III.2/2016			
Podmiot odpowiedzialny	Parafia Ewangelicko Augsburska pw. Świętej Trójcy		
Lokalizacja	Węgrów, ul. Narutowicza 20		
Opis przedsięwzięcia	<p>Problemy, na które odpowiada projekt:</p> <p>niewykorzystany potencjał dziedzictwa kulturowego, stanowiącego świadectwo wielokulturowości Węgrowska</p> <p>niewykorzystany potencjał zabytkowych budowli i pomieszczeń w budynkach parafialnych.</p> <p>rosnąca liczba osób starszych wymagających profesjonalnej opieki.</p> <p>Zakres realizowanych działań obejmuje remont siedziby ewangelickiego Domu Opieki „Sarepta” (remont elewacji zewnętrznej, remont pomieszczeń, instalacji wewnętrznych, zakup wyposażenia).</p> <p>W budynku przy ul. Narutowicza 20 prowadzona była działalność w zakresie domu opieki. Z uwagi na zły stan techniczny budynku działalność domu opieki została zawieszona. Budynek wymaga pilnej interwencji modernizacyjnej z uwagi na zły stan techniczny w znacznym stopniu ograniczający jego funkcje użytkowe. Dotychczasowe</p>		

	remonty dachu i kominów nie rozwiązały problemów z postępującą dewastacją budynku. Do wykonania jest remont połaci dachowych, zmiana pokrycia dachowego oraz impregnacja poddasza, remont elewacji zewnętrznych. Do budynku zostanie dobudowana klatka schodowa z szybem windy umożliwiającą poruszanie się osobom niepełnosprawnym wewnątrz budynku. Celem projektu jest modernizacja zabytkowego budynku parafialnego w celu dostosowania go do pełnienia funkcji społecznej w postaci siedziby domu opieki dla osób starszych.		
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Cele projektu kompleksowa opieka nad starzejącym się społeczeństwem aktywizacja osób starszych Projekt powiązany z działaniem 5.3 Dziedzictwo kulturowe (P6c) i Działaniem 8.1 Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury (P6c) Komplementarny z Projektem nr III.7/2016 „Nasza tożsamość – współpraca sieciowa na rzecz promowania dziedzictwa kulturowego Miasta” w LPR MW do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku). Projekt wpłynie na obniżenie wskaźnika długotrwale bezrobotnych na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym; zasiłki z powodu ubóstwa na 1 tys. mieszkańców.		
Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	2017	
	do	2020	
Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	2 500 000,00 PLN		
Źródła finansowania	Środki UE (RPO WM) – 80% dofinansowania Wkład własny 500 000,00 zł		
Wskaźnik rezultatu	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy	szt	1
Wskaźnik produktu	Liczba obiektów zabytkowych objętych wsparciem	szt	1

Utworzenie Centrum Dialogu Kultur i Tolerancji Religijnej w pomieszczeniach dawnego klasztoru ojców Reformatów w Węgrowie nr III.3/2016			
	Podmiot odpowiedzialny	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Piotra z Alkantary i św. Antoniego z Padwy w Węgrowie	
	Lokalizacja	Klasztor ojców Reformatów przy kościele pw. św. Piotra z Alkantary i św. Antoniego z Padwy w Węgrowie, ul Kościuszki	
	Opis przedsięwzięcia	<p>Problemy, na które odpowiada projekt:</p> <p>niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu skierowana do osób dorosłych i starszej młodzieży,</p> <p>brak wystarczającej oferty edukacyjno-kulturalnej na terenie miasta,</p> <p>niewykorzystany potencjał zabytkowych budowli i pomieszczeń w budynkach parafialnych.</p> <p>Zakres realizowanych działań - dostosowanie pomieszczeń dawnego klasztoru (uwzględniając dostęp dla osób niepełnosprawnych) do potrzeb Centrum Dialogu Kultur poprzez utworzenie sal twórczości artystycznej o określonej tematyce. W wyniku realizacji projektu utworzona zostanie oferta edukacji kulturotwórczej, oferowana również osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym – z elementami multikulturowości.</p> <p>Powiązanie projektu w ramach RPOWM z Działaniem 9.2 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej (P9b)</p> <p>Komplementarny z Projektem nr III.6/2016 „Świetlica młodzieżowa”, III.4/2016 „Utworzenie miejsc noclegowych na poddaszu dawnego klasztoru ojców Reformatów w Węgrowie” oraz Projektem uzupełniającym „Organizacja półkolonii oraz kolonii dla dzieci i młodzieży” w LPR MW do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku).</p>	

	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Cele projektu obejmują wzmocnienie potencjału centrum miasta poprzez wykreowanie wysokiej jakości oferty edukacyjno-kulturalnej, która wspomaga zahamowanie procesu odpływu mieszkańców. W perspektywie do 2023r. wzrośnie liczba mieszkańców na terenie rewitalizacji. Projekt wpłynie na: Obniżenie wskaźnika: udziału osób długotrwale bezrobotni na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym; liczby wypłacanych zasiłków z powodu ubóstwa na 1 tys. mieszkańców z tyt. utworzenia miejsc pracy w ramach projektu.		
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	07/2018	
		do	12/2023	
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	4 000 000,00		
	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WM, POIiŚ) – odpowiednio do 80% i 85% dofinansowania Wkład własny 800 000,00 zł / 600 000,00 zł		
	Wskaźnik rezultatu	Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne	szt	2000
	Wskaźnik produktu	Liczba obiektów zabytkowych objętych wsparciem	szt	1

Utworzenie miejsc noclegowych na poddaszu dawnego klasztoru ojców Reformatów w Węgrowie III.4/2016				
	Podmiot odpowiedzialny	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Piotra z Alkantary i św. Antoniego z Padwy w Węgrowie		
	Lokalizacja	Klasztor ojców Reformatów przy kościele pw. św. Piotra z Alkantary i św. Antoniego z Padwy w Węgrowie, ul. Kościuszki 27		
	Opis przedsięwzięcia	Problemy, na które odpowiada projekt: niewykorzystanie potencjału turystycznego dla ożywienia gospodarczego obszaru rewitalizacji i wzrostu dochodów jego mieszkańców, brak wystarczających miejsc noclegowych dla zorganizowanych grup odwiedzających Węgrów, bezrobocie. Zakres projektu obejmuje dostosowanie poddasza dawnego klasztoru na miejsca noclegowe i dostosowanie ich do wymagań osób niepełnosprawnych. Utworzenie miejsc pracy w placówce. Cele projektu obejmują udostępnienie miejsc noclegowych grupom uczestniczącym w edukacji kulturotwórczej w ramach oferty programowej Centrum Dialogu Kultur i Tolerancji Religijnej. Projekt powiązany z RPOWM Działaniem P9b Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży. Komplementarny z Projektem nr III.3/2016 „Utworzenie Centrum Dialogu Kultur i Tolerancji Religijnej w pomieszczeniach dawnego klasztoru ojców Reformatów w Węgrowie” oraz Projektem uzupełniającym „Organizacja półkolonii oraz kolonii dla dzieci i młodzieży” w LPR MW do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku).		
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Projekt wpłynie na: Obniżenie wskaźnika: udziału osób długotrwale bezrobotni na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym; liczby wypłacanych zasiłków z powodu ubóstwa na 1 tys. mieszkańców z tyt. zwiększenia ruchu turystycznego w mieście oraz utworzenia miejsc pracy w placówce.		
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	07/2018	
		do	12/2023	
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	2 000 000,00 zł		
	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WM, POIiŚ) – odpowiednio do 80% i 85% dofinansowania Wkład własny 400 000,00 PLN /300 000,00		
	Wskaźnik rezultatu	Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne		osoby 2000

	Wskaźnik produktu	Liczba obiektów zabytkowych objętych wsparciem	szt	1
		Liczba kulturowych obszarów/miejsc/instytucji kulturalnych udostępnianych dla niepełnosprawnych	Szt.	1

Adaptacja zabytkowych podziemi w celu utworzenia przestrzeni muzealnej w kościele i dawnym klasztorze ojców Reformatów w Węgrowie nr III.5/2016					
	Podmiot odpowiedzialny	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Piotra z Alkantary i św. Antoniego z Padwy w Węgrowie			
	Lokalizacja	Poreformacki zespół zabudowań - ul. Kościuszki 27 w Węgrowie			
	Opis przedsięwzięcia	Problemy, które rozwiązuje projekt: niewykorzystanie potencjału turystycznego dla ożywienia gospodarczego obszaru rewitalizacji i wzrostu dochodów jego mieszkańców, niewykorzystany potencjał zabytkowych budowli i pomieszczeń w budynkach parafialnych. niewystarczająca oferta wysokiej jakości placówek kulturalnych w centrum Węgrowa (muzeum o tematyce dialogu kulturowego). Zakres realizowanych działań: prace renowacyjne w podziemiach kościoła i dawnego klasztoru ojców Reformatów. Cele projektu: wykreowanie w centrum miasta wysokiej jakości oferty kulturalnej ożywiającej obszar rewitalizowany poprzez nadaniu mu funkcji centrotwórczych. Udostępnienie mieszkańcom odrestaurowanych obiektów dziedzictwa kulturowego w celu ich aktywizacji społecznej. Projekt powiązany z RPOWM Działaniem z działaniem 5.3 Dziedzictwo kulturowe (P6c) i Działaniem 8.1 Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury (P6c) Komplementarny z Projektem nr III.7/2016 „Nasza tożsamość – współpraca sieciowa na rzecz promowania dziedzictwa kulturowego Miasta” w LPR MW do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku).			
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Cele projektu obejmują wzmocnienie potencjału centrum miasta i zahamowanie procesu odpływu mieszkańców, co wpłynie na poprawę wskaźnika udziału osób w wieku poprodukcyjnym w populacji. W perspektywie do 2023r. wzrośnie liczba mieszkańców na terenie rewitalizacji. Projekt wpłynie na: Obniżenie wskaźnika: udziału osób długotrwale bezrobotni na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym; liczby wypłacanych zasiłków z powodu ubóstwa na 1 tys. mieszkańców z tyt. zwiększenia ruchu turystycznego w mieście oraz utworzenia miejsc pracy w placówce.			
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	07/2018		
		do	12/2023		
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	1 000 000,00			
	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WM, POIiŚ) – odpowiednio do 80% i 85% dofinansowania Wkład własny 200 000,00 PLN/ 150 000,00 PLN			
	Wskaźnik rezultatu	Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne	szt	2000	
	Wskaźnik produktu	Liczba obiektów zabytkowych objętych wsparciem	szt	1	

Świetlica młodzieżowa nr III.6/2016				
	Podmiot odpowiedzialny	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Piotra z Alkantary i św. Antoniego z Padwy w Węgrowie		
	Lokalizacja	Poreformacki zespół zabudowań w Węgrowie, ul. Kościuszki 27		
	Opis przedsięwzięcia	<p>Problemy, które rozwiązuje projekt: niewystarczająca oferta zajęć dodatkowych i spędzenia czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, niewykorzystany potencjał zabytkowych budowli i pomieszczeń w budynkach</p>		

		parafialnych. Zakres realizowanych działań: prace adaptacyjne części podziemi dawnego klasztoru ojców Reformatów do celów utworzenia świetlicy młodzieżowej. Cele projektu: stworzenie nowej oferty spędzania wolnego czasu dla młodzieży, w tym realizacja programów edukacyjno-terapeutycznych dla osób wykluczonych społecznie. Projekt powiązany z działaniem 5.3 Dziedzictwo kulturowe (P6c) Komplementarny z Projektem nr III.3 /2016 „Utworzenie Centrum Dialogu Kultur i Tolerancji Religijnej w pomieszczeniach dawnego klasztoru ojców Reformatów w Węgrowie” w LPR MW do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku).		
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Dostosowanie części pomieszczeń podziemi do utworzenia ogólnodostępnej i nieodpłatnej świetlicy młodzieżowej dla osób wykluczonych społecznie, bądź też zagrożonych takim wykluczeniem. Z powodu zagospodarowania czasu wolnego młodzieży w wyniku realizacji projektu i prowadzeniu terapii zajęciowej ulegnie obniżeniu wskaźnik: przestępstw ogółem na 1 km2 oraz niebieskie karty na 1 tys. Mieszkańców.; długotrwale bezrobotni na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym; zasiłki z powodu ubóstwa na 1 tys. mieszkańców		
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	03/2018	
		do	12/2020	
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	50 000,00 zł		
	Źródła finansowania	Środki UE (9.2 RPO WM) –do 80% dofinansowania Wkład własny 10 000,00 PLN		
	Wskaźnik rezultatu	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	szt	1
	Wskaźnik produktu	Liczb osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	szt	25

Nasza tożsamość –współpraca sieciowa na rzecz promowania dziedzictwa kulturowego Miasta III.7/2016				
	Podmiot odpowiedzialny	Miasto Węgrów, Parafie, organizacje pozarządowe		
	Lokalizacja	Ul. Rynek Mariacki, ul. Kościuszki, ul. Kościelna, ul. Narutowicza		
	Opis przedsięwzięcia	<p>Problemy, na które odpowiada projekt to niewykorzystany potencjał dziedzictwa kulturowego zlokalizowanego na terenie rewitalizowanym, rozumiany jako duża liczba zaniedbanych obiektów zabytkowych oraz niska atrakcyjność obszaru rewitalizacji dla mieszkańców. Węgrów posiada wiele obiektów, które stanowią ważny element dziedzictwa kulturowego - dawne zabudowania księży komunistów: seminarium, plebania i kolegium – własność parafii Wniebowzięcia NMP w Węgrowie; obiekty wchodzące w skład zespołu poreformackiego.</p> <p>Zakres projektu obejmuje utworzenie spójnej koncepcji oferty edukacyjno-kulturalnej (np. w formie szlaku dziedzictwa kulturowego) w celu aktywizacji społeczności lokalnych i organizacji pozarządowych, a w szczególności: opracowanie programu merytorycznego szlaku dziedzictwa kulturowego w oparciu o główne zabytki obszaru rewitalizacji, opracowanie wspólnej koncepcji wizualizacji szlaku i materiałów promocyjnych, oznakowanie szlaku, utworzenie strony internetowej szlaku wraz z aplikacją mobilną, wydruk ulotek informacyjnych nt. dziedzictwa szlaku wraz z mapą szlaku, godzinami otwarcia placówek, ofertą edukacyjną i kalendarzem wydarzeń kulturalno-promocyjnych.</p> <p>W wyniku powyższych działań ulegnie zwiększeniu dostępność do obiektów zabytkowych. Nastąpi przygotowanie koncepcji programu merytorycznego obejmującego wszystkich partnerów projektu, nastąpi aktywizacja</p>		

		<p>działalności Punktu Informacji Turystycznej co wpłynie na zwiększone zainteresowanie szlakiem dziedzictwa wśród mieszkańców i turystów, a przez to na dalszy rozwój zasobów kulturowych. W wyniku realizowanej renowacji obiektów zabytkowych nastąpi uatrakcyjnienie obszaru rewitalizowanego dla mieszkańców i ich szerokie udostępnienie dla usług około turystycznych.</p> <p>Projekt powiązany z działaniem 5.3 Dziedzictwo kulturowe (P6c), Działaniem 8.1 Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury (P6c) i Działanie m 6.2 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych (P6e) oraz komplementarny z:</p> <ul style="list-style-type: none"> Projektem nr III.1/2016 „Modernizacja budynku byłego klasztoru Księży Komunistów – Bartoszków przy ul. Kościelnej na potrzeby świetlicy socjoterapeutycznej”, Projektem nr III.2/2016 „Modernizacja siedziby ewangelickiego Domu Opieki „Sarepta” przez Parafię Ewangelicko-Augsburską pw. Świętej Trójcy”, Projektem nr III.5/2016 „Adaptacja zabytkowych podziemi w celu utworzenia przestrzeni muzealnej w kościele i dawnym klasztorze ojców Reformatów w Węgrowie”, Projektem nr I.1/2016 „Udostępnienie przestrzeni Rynku Mariackiego w Węgrowie do prowadzenia różnych form aktywności społecznych z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych” - kluczowym projektem wiązki projektowej w LPR MW do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku). <p>oraz przedsięwzięciami z listy uzupełniającej:</p> <ul style="list-style-type: none"> „Renowacja zabytków architektury sakralnej Parafia Ewangelicko Augsburska pw. Świętej Trójcy” Renowacja zabytków architektury sakralnej – Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wniebowzięcia N.M.P” „Prace konserwatorskie polichromii Michała Anioła Palloniego w kopule transeptu i przeprowadzenie badań konserwatorskich ścian kościoła pod wezwaniem św. Piotra z Alkantary i św. Antoniego z Padwy w Węgrowie” „Odkrycie i konserwacja fresków na korytarzach klasztornych w kościele pod wezwaniem św. Piotra z Alkantary i św. Antoniego z Padwy w Węgrowie”		
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Projekt przyczyni się do wzmocnienia potencjału centrum miasta i zahamuje proces odpływu mieszkańców, co wpłynie na poprawę wskaźnika udziału osób w wieku poprodukcyjnym w populacji. W perspektywie do 2023r. wzrośnie liczba mieszkańców na terenie rewitalizacji. Projekt wpłynie na obniżenie wskaźnika: udziału osób długotrwale bezrobotni na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym; liczby wypłacanych zasiłków z powodu ubóstwa na 1 tys. mieszkańców z tyt. zwiększenia ruchu turystycznego w mieście.		
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	2016	
		do	2020	
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	100 000,00		
	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WM) – do 80% dofinansowania Wkład własny 50 000,00 zł		
	Wskaźnik rezultatu	Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejsc należących do dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne	osoby	2000
	Wskaźnik produktu	Liczba obiektów zabytkowych objętych wsparciem	szt	4

Przedsięwzięcie nr 4.

Poprawa spójności społecznej przez aktywizację mieszkańców obszaru rewitalizacji miasta Węgrowa

Utworzenie Domu Dziennego Pobytu „Senior-Wigor” IV.1/2016				
	Podmiot odpowiedzialny	Miasto Węgrów/Centrum Pomocy Społecznej w Węgrowie		
	Lokalizacja	Węgrów Ul. Mickiewicza 12 - w przypadku trudności z uzyskaniem pozwolenia na wykorzystanie wskazanego budynku podjęte zostaną działania dla uzyskania innej lokalizacji w rejonie rewitalizowanego obszaru Miasta		
	Opis przedsięwzięcia	<p>Potrzeba utworzenia Domu Dziennego Pobytu wynika ze zgłaszanych potrzeb mieszkańców Węgrowa, jak również z analizy czynników kryzysowych: starzejące się społeczeństwo, depopulacja i emigracja zarobkowa osób aktywnych zawodowo, zanik modelu rodzin wielopokoleniowych, samotność oraz zły stan zdrowia osób starszych. Potrzeby bytowe osób starszych obejmują szczególnie zapewnienie pomocy w formie usług opiekuńczych. Projekt „Utworzenie Domu Dziennego Pobytu Senior-Wigor” odpowiada na te potrzeby poprzez stworzenie warunków do dziennego pobytu osób w warunkach zapewniających profesjonalną opiekę oraz częściowe wyżywienie. Placówka (DDP dla 30 osób) będzie świadczyć usługi w postaci zajęć kulturalno-oświatowych dostosowanych do potrzeb osób starszych, zajęć warsztatowych, rehabilitację społeczną oraz fizyczną.</p> <p>Projekt powiązany w ramach RPOWM z Działaniem 6.2 Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych (PI 9b). Komplementarny z Projektem nr IV.3/2016 „Remont i modernizacja budynku przy ul. Mickiewicza 12. Dostosowanie budynku do prowadzenia działalności społecznej i medycznej. Zagospodarowanie terenu zielonego wokół budynku” w LPR MW do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku).</p>		
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Funkcjonowanie Domu Dziennego Pobytu ograniczy ilość osób wymagających umieszczenia na pobyt stały w Domach Pomocy Społecznej oraz osób wymagających pomocy w formie usług opiekuńczych.</p> <p>Utworzenie DDP poprawi sytuację osób starszych w zakresie spędzania wolnego czasu, rozwijania zainteresowań, włączania społecznego, integracji z lokalną społecznością, ograniczy konieczność przenoszenia osób starszych na pobyt stały do domów pomocy społecznej poza miejsce zamieszkania. Z tyt. utworzenia nowych miejsc pracy projekt wpłynie na ograniczenie liczby osób korzystających z usług opiekuńczych i zasiłków OPS. Nastąpi obniżenie wskaźnika: długotrwale bezrobotni na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym; zasiłki z powodu ubóstwa na 1 tys. mieszkańców.</p> <p>Utworzenie miejsc pracy w centrum miasta ograniczy proces jego wyludniania, przez co zmniejszy się odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do łącznej populacji. Zahamowane zostanie wyludnianie się centrum miasta. W perspektywie do 2023r. wzrośnie liczba mieszkańców na terenie rewitalizacji.</p>		
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	01/09/2017	
do		31/12/2018		
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	320.000,00 zł		
	Źródła finansowania	Kwota wkładu własnego 70.000,00 zł Dofinansowanie z Programu Senior-Wigor – maksymalna możliwa kwota do pozyskania 250.000,00 zł.		
	Wskaźnik rezultatu	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług istniejących p zakończeniu projektu	szt	1
	Wskaźnik produktu	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	szt	30

Centrum Integracji Społecznej IV.2/2016				
	Podmiot odpowiedzialny	Miasto Węgrów/Centrum Pomocy Społecznej w Węgrowie		
	Lokalizacja	Węgrów, Rynek Mariacki 9		

	Opis przedsięwzięcia	Utworzenie Centrum Integracji Społecznej będzie odpowiedzią na problem długotrwałego bezrobocia powiązanego z brakiem lub niskimi albo zdezaktualizowanymi kwalifikacjami zawodowymi mieszkańców Węgrowa, korzystającymi jednocześnie ze świadczeń systemu pomocy społecznej. Utworzenie CIS będzie odpowiedzią na potrzeby mieszkańców i zgodne będzie z trendami w polityce społecznej dot. zastępowania nieefektywnych form wspierania osób bezrobotnych formami aktywizującymi. Problem bezrobocia jest bardzo znaczący dla miasta. Na koniec grudnia 2015r. w powiecie węgrowskim bezrobotnych było 2894 osób, z czego aż 1183 osoby nie posiadało żadnych kwalifikacji zawodowych, w tym 607 kobiet. W szczególnej sytuacji na rynku pracy znajdowało się aż 2596 osób. Tylko 320 osób posiadało prawo do zasiłku dla bezrobotnych. Głównym celem utworzonego CIS będzie aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych, wyposażenie ich w kwalifikacje zawodowe niezbędne do powrotu na otwarty rynek pracy i/lub przygotowanie do zakładania spółdzielni socjalnych albo zatrudnienie w istniejącej już spółdzielni socjalnej. Zakres realizowanych działań: rekrutacja dwóch grup uczestników CIS w 2018 i 2019r po 15 osób. Utworzenie w każdym roku po 3 grupy reintegracyjne: grupa opiekuńcza; grupa kucharska; grupa zawodowa (zależna od zdiagnozowanego zapotrzebowania wśród pracodawców na terenie Węgrowa i okolic na pracowników w określonym zawodzie) Reintegracja społeczna i zawodowa uczestników CIS: zajęcia z psychologiem; szkolenia zawodowe; praca w grupach reintegracyjnych; szkolenia z przedsiębiorczości i ekonomii społecznej. Projekt powiązany w ramach RPOWM z Działanie 6.2 Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych (PI 9b). Komplementarny z projektem nr VII.2/2016 „Termomodernizacja i modernizacja części wspólnych budynków komunalnych znajdujących się w zasobie Miasta” w LPR MW do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku).		
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Aktywizacja społeczno-zawodowa 30 osób długotrwanie pozostających bez pracy, nie posiadających kwalifikacji zawodowych. Wpływ na obniżenie wskaźnika: długotrwanie bezrobotni na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym przyznawania zasiłków z powodu ubóstwa na 1 tys mieszkańców Zmniejszy się udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej w liczbie bezrobotnych.		
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	01/01/2018	
		do	31/ 12/2019	
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	348 000,00 zł		
	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WM) – odpowiednio do 80% dofinansowania Wkład własny - 69 600,00 zł		
	Wskaźnik rezultatu	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług istniejących p zakończeniu projektu	szt	1
	Wskaźnik produktu	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	szt	30

Remont i modernizacja budynku przy ul. Mickiewicza 12. Dostosowanie budynku do prowadzenia działalności społecznej i medycznej. Zagospodarowanie terenu zielonego wokół budynku IV.3/2016				
	Podmiot odpowiedzialny	Fundacja By The Way		
	Lokalizacja	ul. Mickiewicza 12, Węgrów		
	Opis przedsięwzięcia	<p>W dn. 23.10.2015 r. w budynku przy ul. Mickiewicza 12 został powołany przez Fundację By The Way pierwszy w Węgrowie Klub Młodzieżowy MDM. Klub mieści się w lokalu o powierzchni 35m2, który został wyremontowany własnymi zasobami organizacji przy wsparciu finansowym Miasta Węgrów oraz dzięki dotacji pozyskanej z FIO Mazowsze Lokalnie. Fundacja wynajmuje również sąsiedni lokal o powierzchni 16m2, w którym planuje utworzenie Punktu Poradnictwa Psychologicznego, gdzie mieszkańcy Węgrowa będą mogli skorzystać ze specjalistycznej pomocy w zakresie ochrony i promocji zdrowia psychicznego.</p>		

		<p>Zakres projektu obejmuje:</p> <p>dostosowanie pomieszczeń budynku przy ul. Mickiewicza 12 do wymogów budowlanych, sanitarnych i przeciwpożarowych zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dn. 09.06.2011 w celu utworzenia specjalistycznej placówki wsparcia dziennego dla młodzieży.</p> <p>dostosowanie budynku do wymogów budowlanych (m.in. zniwelowanie barier architektonicznych i dostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych), sanitarnych i przeciwpożarowych dotyczących placówek medycznych w celu utworzenia Niepublicznej Poradni Zdrowia Psychicznego, która świadczyłaby specjalistyczne usługi w zakresie psychiatrii dla osób w różnym wieku (młodzież, osoby dorosłe oraz seniorzy).</p> <p>zagospodarowanie terenu zielonego znajdującego się wokół budynku przy ul. Mickiewicza 12. Stworzenie miejsca w przestrzeni publicznej, w którym mieszkańcy Węgrowa w różnym wieku będą mogli spędzać wspólnie czas, organizować ciekawe, kameralne, plenerowe inicjatywy artystyczne i kulturalne.</p> <p>Budynek znajdujący się w tej lokalizacji mógłby stać się głównym centrum młodzieżowym w Węgrowie ponieważ znajduje się on w bliskim sąsiedztwie: Gimnazjum Gminy Liw, I Liceum Ogólnokształcące, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych, dworzec PKS – około 50% uczniów szkół ponadgimnazjalnych pochodzi z terenu powiatu węgrowskiego i dojeżdża do szkoły autobusem, największych blokowisk w Węgrowie.</p> <p>Projekt powiązany z RPOWM Działaniem 9.2 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej. Komplementarny z projektem nr UM IV.1/2016 „Utworzenie Domu Dziennego Pobytu „Senior-Wigor”, projektem nr IV.4/2016 „– Specjalistyczna placówka wsparcia dziennego - Klub Młodzieżowy MDM- Miejsce Dla Młodych”, projektem nr IV.5/2016 „Punkt Poradnictwa Psychologicznego/Niepubliczna Poradnia Zdrowia Psychicznego „PSYCHOSTREFA”, projektem nr IV.6/2016 „Ogród przy MDM” w LPR MW do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku).</p>
	<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>	<p>Głównym efektem projektu będzie umożliwienie prowadzenia specjalistycznych placówek wsparcia społecznego i medycznego, w budynku spełniającym standardy budowlane, sanitarne i przeciwpożarowe:</p> <p>specjalistyczna placówka wsparcia dziennego dla młodzieży – Klub Młodzieżowy MDM – Miejsce Dla Młodych, w którym będą odbywały się zajęcia psychologiczne, edukacyjne, kulturalne i artystyczne. Zaangażowanie młodzieży w działania klubu MDM pozwoli na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawę kondycji psychicznej młodzieży; - wzrost kompetencji społecznych wśród młodych ludzi, - zmniejszenie ilości przestępstw dokonywanych przez osoby nieletnie, - zmniejszenie ilości młodych osób mających problem uzależnienia od alkoholu i środków psychoaktywnych, - przeciwdziałanie migracji osób młodych poprzez stworzenie przestrzeni, w której mogą realizować swoje zainteresowania i pasje oraz angażować się w działania na rzecz społeczności lokalnej. <p>Punkt Poradnictwa Psychologicznego/Niepubliczna Poradnia Zdrowia Psychicznego „PSYCHOSTREFA”, w której będą świadczone profesjonalne, specjalistyczne usługi z zakresu psychiatrii, diagnozy psychologicznej, psychoterapii indywidualnej dzieci, młodzieży oraz dorosłych, psychoterapii rodzinnej oraz grupowej, zajęcia rehabilitacyjne dla osób starszych oraz o obniżonej sprawności procesów poznawczych w wyniku udarów z zakresu wspomaganie procesów poznawczych, zajęcia logopedyczne. Prowadzenie działań w zakresie leczenia chorób i zaburzeń psychicznych pozwoli na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie ilości osób długotrwale bezrobotnych, - zmniejszenie ilości zakładanych Niebieskich Kart poprzez działania terapeutyczne dla rodzin, - poprawa komfortu życia oraz aktywizacja osób starszych, <p>Utworzenie ogólnodostępnej przestrzeni publicznej w formie ogrodu przy ul. Mickiewicza 12- mieszkańcy miasta w różnym wieku będą mogli spędzać czas wolny oraz brać udział w wydarzeniach artystycznych i kulturalnych organizowanych w ogrodzie. Stworzenie ogródka pozwoli na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - międzypokoleniową integrację mieszkańców miasta, - rozwój w sferze kulturalnej mieszkańców miasta, - wzbogacenie oferty możliwości spędzania czasu wolnego dla osób w różnym wieku.

		Wpływ na obniżenie wskaźnika: długotrwale bezrobotni na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym zasiłki z powodu ubóstwa na 1 tys mieszkańców Wzrośnie wskaźnik udział osób w wieku poprodukcyjnym w populacji		
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	2016	
		do	2020	
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	200 000,00 PLN		
	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WM) – do 80% dofinansowania Wkład własny 40 000,00		
	Wskaźnik rezultatu	Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	szt	1
	Wskaźnik produktu	Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich	szt	1

Specjalistyczna placówka wsparcia dziennego – Klub Młodzieżowy MDM – Miejsce Dla Młodych IV.4/2016				
	Podmiot odpowiedzialny	Fundacja By The Way		
	Lokalizacja	Węgrów, ul. Mickiewicza 12		
	Opis przedsięwzięcia	<p>Etap rozwojowy jakim jest kryzys tożsamości u osób w wieku 13-19 lat niesie za sobą szczególne potrzeby rozwojowe - dookreślenie własnej tożsamości, osadzenie tożsamości płciowej, przeniesienie aktywności z relacji rodzinnych na relacje rówieśnicze, co jest warunkiem koniecznym do prawidłowego przejścia procesu separacji i indywidualizacji, wykształcenie się spójnego systemu wartości, adaptacja do społecznych i kulturowych norm, nawiązywanie bliskich relacji. W 2015 roku Fundacja By The Way przeprowadziła badania potrzeb i zainteresowań młodzieży w wieku 14-19 lat na grupie 343 osób. Młodzi sygnalizują, że potrzebują:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uczestniczyć w zajęciach w grupie rówieśniczej, które będą odpowiadały ich zainteresowaniom (73% badanych), - żeby zajęcia odbywały się po lekcjach (46%) - ze względu na ograniczone możliwości finansowe rodziców mogą uczestniczyć w zajęciach bezpłatnych (34%), - 61% potrzebuje usprawnienia sieci komunikacyjnej - młodzież deklaruje chęć uczestnictwa w zajęciach, a jako jedną z głównych przyczyn podaje brak możliwości dojazdu, - rozwijać swoje kompetencje społeczne (ok 80% ankietowanych), - mieć wpływ na decyzje podejmowane w sprawie młodzieży (58%). <p>Wychodząc naprzeciw zdiagnozowanym problemom Fundacja By The Way planuje rozszerzyć działalność istniejącego Klubu Miejsce dla Młodych i nadać mu status specjalistycznej placówki wsparcia dziennego dla młodzieży – zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dn. 09.06.2011.</p> <p>W placówce będą prowadzone działania psychologiczne, socjoterapeutyczne, edukacyjne oraz kulturalne. Ponadto z naszych doświadczeń w pracy z grupami młodzieżowymi wynika, że młodzi są bardzo chętni do inicjowania i organizowania działań na rzecz społeczności lokalnej w przestrzeni miejskiej. Klub staje się placówką, do której młodzież zgłasza się z pomysłami i może liczyć na wsparcie organizacyjne i finansowe.</p> <p>Szczegółowe działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie placówki dostępnej dla młodzieży minimum 5 dni w tygodniu w godzinach 14:00-20:00, - zorganizowanie 1 grupy socjoterapeutycznej dla młodzieży – 15 osób, - zorganizowanie 2 grup aktywności młodzieżowej (po 5 osób), które będą organizować działania dla społeczności lokalnej w przestrzeni miejskiej (rynek, park AK, ogródek przy MDM itp.) <p>Projekt powiązany w ramach RPOWM z Działaniem 6.2 Rewitalizacja obszarów marginalizowanych. Komplementarny z Projektem IV.3/2016 „Remont i modernizacja budynku przy ul. Mickiewicza 12. Dostosowanie budynku do prowadzenia działalności społecznej i medycznej.</p>		

		Zagospodarowanie terenu zielonego wokół budynku” w LPR MW do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku).		
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Realizacja projektu umożliwi aktywizację społeczną młodzieży, wzrost kompetencji społecznych uczestników klubu, poprawę kondycji psychicznej młodzieży; ograniczenie poziomu agresji i zmniejszenie ilości przestępstw dokonywanych przez osoby nieletnie, ograniczenie zjawisk patologicznych poprzez zmniejszenie ilości młodych osób uzależnionych od alkoholu i środków psychoaktywnych, przeciwdziałanie migracji osób młodych poprzez stworzenie przestrzeni, w której mogą realizować swoje zainteresowania i pasje oraz angażować się w działania na rzecz społeczności lokalnej. Projekt wpłynie na obniżenie poziomu depopulacji, ograniczenie liczby przestępstwa ogółem na 1 km2, liczby długotrwale bezrobotnych na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym; niebieskich kart na 1 tyś mieszkańców		
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	01/01/2017	
		do	31/12/2020	
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	500 000,00 zł		
	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WM) –do 80% dofinansowania Wkład własny 100 000,00 PLN		
	Wskaźnik rezultatu	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	szt	1
	Wskaźnik produktu	Liczb osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	osoby	10

Punkt Poradnictwa Psychologicznego/Niepubliczna Poradnia Zdrowia Psychicznego PSYCHOSTREFA IV.5/2016				
	Podmiot odpowiedzialny	Fundacja By The Way		
	Lokalizacja	Węgrów, ul. Mickiewicza 12		
	Opis przedsięwzięcia	<p>Utworzenie Punktu Poradnictwa Psychologicznego, gdzie mieszkańcy Węgrowa będą mogli skorzystać ze specjalistycznej pomocy w zakresie ochrony i promocji zdrowia psychicznego (młodzież, osoby dorosłe oraz seniorzy).</p> <p>Z analiz przeprowadzonych na podstawie raportów z Poradni Zdrowia Psychicznego w Węgrowie oraz danych pozyskanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie, które są jedynymi ośrodkami w mieście świadczącymi pomoc w zakresie zdrowia psychicznego (bez zaburzeń związanych z uzależnieniem) dla osób dorosłych oraz współpracy z dyrektorami szkół ponadgimnazjalnych wynika, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> - z usług dostępnych w PZP (psychiatra, psycholog) skorzystało około 1% mieszkańców powiatu węgrowskiego. Analizy prowadzone w kraju przewidują, że niebawem co czwarty Polak powinien korzystać z pomocy psychologicznej (czyli 25%). Z przedstawionych statystyk wynika, że w powiecie węgrowskim istnieje ogromna potrzeba podnoszenia świadomości społecznej, prowadzenia akcji informacyjnych, przeciwdziałania stereotypom i stygmatyzacji osób cierpiących na zaburzenia i choroby psychiczne. - w powiecie węgrowskim nie ma możliwości skorzystania z żadnej bezpłatnej formy psychoterapii (oprócz terapii uzależnień), a w formie płatnej jest ona bardzo ograniczona (2 psychoterapeutów w powiecie). Fundacja By The Way współpracuje z dyplomowanymi psychoterapeutami i planuje rozszerzyć swoją działalność w tym zakresie, żeby zwiększyć dostępność tego typu usług. - na podstawie doświadczeń związanych z prowadzeniem zajęć na temat anoreksji dla grupy ponad 500 uczniów (Gimnazjum w Miedźnie oraz I Liceum Ogólnokształcące w Węgrowie) wnioskujemy, że poziom wiedzy na temat chorób i zaburzeń psychicznych wśród młodzieży jest bardzo niski, przy jednoczesnym dużym zaangażowaniu i ciekawości w tym obszarze. Widzimy zatem ogromną potrzebę organizowania spotkań, warsztatów, szkoleń, projekcji filmowych, konferencji i happeningów, których forma byłaby dostosowana do odbiorców w wieku 13-19 lat, ponieważ przekłada się to na konkretne działania młodych ludzi wobec swoich rówieśników, u których 		

		<p>pojawiają się niepokojące objawy.</p> <ul style="list-style-type: none"> - na podstawie współpracy z dyrektorami szkół i placówek opieki społecznej, a także bezpośrednio z grupami młodzieżowymi widzimy, że istnieje potrzeba stworzenia w naszym mieście niezależnego punktu konsultacyjnego, w którym można uzyskać wsparcie psychologiczne oraz informacje na temat dostępnych form leczenia na terenie Mazowsza. - widzimy również potrzebę stworzenia portalu poradnictwa psychologicznego, gdzie zamieszczane są rzetelne informacje na temat chorób i zaburzeń psychicznych, ich objawów oraz form leczenia, a także istnieje możliwość pierwszego kontaktu ze specjalistą w bezpiecznej dla pacjenta formie elektronicznej bądź telefonicznej. <p>Szczegółowe działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powołanie do istnienia Punktu Poradnictwa Psychologicznego lub Niepublicznej Poradni Zdrowia Psychicznego PSYCHOSTREFA dostępnej dla pacjentów 6 godzin dziennie, 5 dni w tygodniu, w której będą dostępne usługi: psychiatryczne, diagnoza psychologiczna, psychotherapeutyczne (psychotherapia indywidualne, rodzinna i grupowa), wspomaganie procesów poznawczych u osób starszych, logopedyczne. - powołanie do istnienia internetowego Portalu Poradnictwa Psychologicznego. <p>Projekt powiązany w ramach RPOWM z Działaniem 6.2 Rewitalizacja obszarów marginalizowanych. Komplementarny z Projektem nr IV.3/2016 „Remont i modernizacja budynku przy ul. Mickiewicza 12. Dostosowanie budynku do prowadzenia działalności społecznej i medycznej. Zagospodarowanie terenu zielonego wokół budynku” w LPR MW do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku).</p>		
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Realizacja projektu umożliwi aktywizację społeczną wykluczonych mieszkańców miasta, poprawę kondycji psychicznej mieszkańców; ograniczenie poziomu agresji, ograniczenie poziomu wykluczenia społecznego osób niepełnosprawnych umysłowo. Projekt wpłynie na obniżenie poziomu depopulacji, ograniczenie liczby osób objętych wsparciem OPS, liczby długotrwale bezrobotnych na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym.		
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	01/01/2017	
		do	31/ 12/2020	
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	Okolo 1 300 000 zł		
	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WM) –do 80% dofinansowania Wkład własny 260 000,00 PLN		
	Wskaźnik rezultatu	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	szt	1
	Wskaźnik produktu	Liczb osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	szt	50

OGRÓD przy MDM IV.6/2016				
	Podmiot odpowiedzialny	Fundacja By The Way		
	Lokalizacja	Węgrów, ul. Mickiewicza 12		
	Opis przedsięwzięcia	<p>Projekt dotyczy zagospodarowania terenu zielonego znajdującego się wokół budynku przy ul. Mickiewicza 12 i stworzenie miejsca w przestrzeni publicznej, w którym mieszkańcy Węgrowsa w różnym wieku będą mogli spędzać wspólnie czas, organizować ciekawe, kameralne, plenerowe inicjatywy artystyczne i kulturalne (letnie kino plenerowe, kameralne koncerty akustyczne, warsztaty taneczne, teatralne, zajęcia animacyjne dla najmłodszych, warsztaty rękodzieła artystycznego, plenerowe warsztaty malarskie, rodzinne grillowanie).</p> <p>Zakres projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uporządkowanie terenu, - nawiezenie humusu, 		

		<ul style="list-style-type: none"> - zasianie trawy i wykonanie nasadzeń, - montaż elementów małej architektury Projekt powiązany w ramach RPOWM z Działaniem 6.2 Rewitalizacja obszarów marginalizowanych. Komplementarny z Projektem IV.3/2016 „Remont i modernizacja budynku przy ul. Mickiewicza 12. Dostosowanie budynku do prowadzenia działalności społecznej i medycznej. Zagospodarowanie terenu zielonego wokół budynku” w LPR MW do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku).		
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Stworzenie ogródka pozwoli na: <ul style="list-style-type: none"> - międzypokoleniową integrację mieszkańców miasta, - rozwój w sferze kulturalnej mieszkańców miasta, - wzbogacenie oferty możliwości spędzania czasu wolnego dla osób w różnym wieku oraz rodzin z dziećmi. Realizacja projektu umożliwi aktywizację społeczną mieszkańców, w tym wykluczonych, ograniczenie poziomu agresji, ograniczenie poziomu wykluczenia społecznego. Projekt wpłynie na obniżenie poziomu depopulacji, ograniczenie liczby osób objętych wsparciem OPS, liczby długotrwale bezrobotnych na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym.		
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	01/01/2017	
do		31/12/2020		
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	150 000 zł		
	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WM) – do 80% dofinansowania Wkład własny 30 000,00 PLN		
	Wskaźnik rezultatu	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	szt	1
	Wskaźnik produktu	Liczb osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	szt	30

Prowadzenie świetlicy spełniającej wymogi świetlicy socjoterapeutycznej IV.7/2016				
	Podmiot odpowiedzialny	Caritas Diecezji Drohiczyńskiej		
	Lokalizacja	Węgrów, Ul. Kościelna		
	Opis przedsięwzięcia	Problemy, na które odpowiada projekt to wysoki poziom uzależnień i patologii wśród młodzieży na obszarze rewitalizacji, brak oferty spędzania wolnego czasu pozaszkolnego, brak oferty pomocy socjoterapeutycznej dla młodzieży, niska aktywność społeczna młodzieży węgrowskiej. Zakres realizowanych działań obejmuje zagospodarowanie czasu wolnego, pozaszkolnego młodzieży wraz z ofertą programu socjoterapeutycznego. Cele projektu obejmują ograniczenie i zmniejszenia negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży oraz pomoc dzieciom i młodzieży z rodzin patologicznych, niewydolnych wychowawczo, z przemocą. Projekt powiązany z RPOWM Działaniem 5.3 Dziedzictwo kulturowe (P6c). Komplementarny z Projektem nr III.1/2016 „Modernizacja budynku byłego klasztoru Księża Komunistów – Bartoszków przy ul. Kościelnej na potrzeby świetlicy socjoterapeutycznej”		
	Prognostowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Zmniejszenie liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, pomoc dzieciom borykającym się z problemami emocjonalnymi. Poprawa spójności społecznej obszaru rewitalizacji poprzez włączenie społeczne osób wykluczonych, z uzależnieniami. Zwiększenie aktywności społecznej młodzieży. W wyniku realizacji projektu zostanie obniżony wskaźnik: długotrwale bezrobotni na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym; liczby osób otrzymujących zasiłki z powodu ubóstwa na 1 tys mieszkańców.		
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	2017	
		do	2020	

	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	100 000,00PLN		
	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WM) – do 80% dofinansowania Wkład własny 20 000,00 PLN		
	Wskaźnik rezultatu	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	szt	1
	Wskaźnik produktu	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	szt	100

Przedsięwzięcie Nr 5**Przywrócenie funkcji społecznych istniejącym obiektom w celu wzmocnienia funkcji centrotwórczej obszaru rewitalizacji**

Adaptacja budynku Domu Rabina do pełnienia funkcji Muzeum Kultury Żydowskiej V.1/2016			
	Podmiot odpowiedzialny	Miasto Węgrów	
	Lokalizacja	Dom Rabina przy ul. Zwycięstwa	
	Opis przedsięwzięcia	<p>Projekt odpowiada na problem niewykorzystanego potencjału dziedzictwa kulturowego centrum miasta oraz niskiej aktywności społecznej mieszkańców miasta. Wykorzystanie potencjału zabytkowych budowli i pomieszczeń umożliwi utworzenie miejsca przeznaczonego na działalność NGO.</p> <p>Dom Rabina jest jednym z nielicznych zachowanych w pełni budynków drewnianych będących materialną pamiątką kultury Żydowskiej miasta. Prace projektowe przy istniejącym obiekcie będą miały na celu pełne odtworzenie zabytkowej formy drewnianego domu mieszczańskiego z jego wszystkimi detalami architektonicznymi. Celowe jest pełne zachowanie dawnego układu wnętrza z ich wykończeniem materiałowym, jednoczesnym dostosowaniem ich możliwości wprowadzenia ekspozycji wystawowej związanej z kulturą dominującej liczebnie przed wojną grupy mieszkańców miasta</p> <p>Zakres realizowanych działań:</p> <p>Stworzenie projektu zagospodarowania dawnego Domu Rabina do nowych funkcji,</p> <p>Przebudowa i rozbudowa budynku ze zmianą sposobu użytkowania,</p> <p>Prace zabezpieczające, prace konserwatorskie i adaptacyjne w obrębie budynku.</p> <p>Projekt powiązany z Działaniem 6.2 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych (P6e). Komplementarny z Projektem nr I.1/2016 „Udostępnienie przestrzeni Rynku Mariackiego w Węgrowie do prowadzenia różnych form aktywności społecznych z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych” w LPR MW do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku).</p>	
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Cele projektu: renowacja obiektów zabytkowych i ich szerokie udostępnienie dla usług, wzrost potencjału kapitału społecznego, estetyzacja zabudowy, rozwój funkcji centrotwórczych w centralnym obszarze miasta, co zahamuje proces odpływu mieszkańców i wpłynie na poprawę wskaźnika udziału osób w wieku poprodukcyjnym w populacji. W perspektywie do 2023r. wzrost liczby mieszkańców na terenie rewitalizacji. Projekt wpłynie na obniżenie wskaźnika: udziału osób długotrwale bezrobotni na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym; liczby wypłacanych zasiłków z powodu ubóstwa na 1 tys. mieszkańców z tyt. poprawy aktywności społecznej mieszkańców.</p>	
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	2017
		do	2020
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	2 000 000,00	
	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WM) – do 80% dofinansowania Wkład własny 400 000,00	
	Wskaźnik rezultatu	wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego, naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne	szt 2 000
	Wskaźnik produktu	liczba obiektów zabytkowych objętych wsparciem	szt 1

Zagospodarowanie dawnego browaru przyklasztornego do nowych funkcji usługowo - gastronomicznych V.2/2016			
	Podmiot odpowiedzialny	Miasto Węgrów	
	Lokalizacja	Budynek Browaru i dawnej Manufaktury przy ul. Klasztornej	
	Opis przedsięwzięcia	<p>Projekt odpowiada na problem niewykorzystanego potencjału dziedzictwa kulturowego centrum miasta oraz niskiej aktywności społecznej mieszkańców miasta. Wykorzystanie potencjału zabytkowych budowli i pomieszczeń umożliwi poprawę spójności społecznej mieszkańców miasta.</p> <p>Obiekt zabytkowy znajduje się na tyłach dawnego klasztoru oraz w</p>	

		bepośrednim sąsiedztwie Parku im. Armii Krajowej. Docelowe przeznaczenie zaadoptowanych obiektów stanowić będzie uzupełnienie i zaplecze dla Parku Miejskiego przeznaczonego do wypoczynku rodzinnego. Zakres realizowanych działań: zagospodarowanie dawnego browaru przyklastornego na potrzeby obsługi osób korzystających z Parku im. Armii Krajowej. Zabytkowy obiekt dawnego browaru oraz budynek dawnej manufaktury winny zostać połączone tak by stanowić jedną całość. Zakres realizowanych działań: Wykonanie projektu zagospodarowania obiektu do nowych funkcji, Prace zabezpieczające, prace konserwatorskie i adaptacyjne w obrębie budynku, Zagospodarowani terenu wokół adoptowanego kompleksu budynków. Projekt powiązany w ramach RPOWM z Działaniem 6.2 Rewitalizacja obszarów marginalizowanych (P9b) i Działaniem 2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego (P6e). Komplementarny z Projektem nr UM II.1/2016 „Zagospodarowanie Parku im Armii Krajowej na potrzeby różnych form aktywności” w LPR MW do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku).		
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Cele projektu: renowacja obiektów zabytkowych i ich szerokie udostępnienie dla usług, wzrost potencjału kapitału społecznego, estetyzacja zabudowy, rozwój funkcji centrotwórczych w centralnym obszarze miasta, co zahamuje proces odpływu mieszkańców i wpłynie na poprawę wskaźnika udziału osób w wieku poprodukcyjnym w populacji. W perspektywie do 2023r. wzrośnie liczba mieszkańców na terenie rewitalizacji. Projekt wpłynie na obniżenie wskaźnika: udziału osób długotrwale bezrobotni na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym; liczby wypłacanych zasiłków z powodu ubóstwa na 1 tys. mieszkańców z tyt. poprawy aktywności społecznej mieszkańców.		
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	2017	
		do	2020	
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	3 000 000,00 zł		
	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WM) – do 80% dofinansowania Wkład własny 600 000,00 zł		
	Wskaźnik rezultatu	wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne	osoby	5 000
	Wskaźnik produktu	liczba obiektów zabytkowych objętych wsparciem	szt	1

Przedsięwzięcie nr 6

Wzmocnienie kapitału społecznego w celu poprawy aktywności zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji

Rozbudowa zespołu boisk przy Szkole Podstawowej VI.1/2016				
	Podmiot odpowiedzialny	Miasto Węgrów		
	Lokalizacja	Szkola Podstawowa przy ul. Kościuszki w Węgrowie		
	Opis przedsięwzięcia	<p>Problemy, które rozwiązuje projekt to niewystarczająca oferta aktywnego spędzania czasu skierowana do młodzieży, seniorów oraz zbyt mało przestrzeni publicznej do prowadzenia różnych form aktywności społecznych. Ogranicza to w znacznym stopniu poziom aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <p>Istotnym problemem wynikającym z diagnozy jest depopulacja oraz starzenie się mieszkańców obszaru rewitalizacji. Konieczne jest więc opracowanie programu działań prozdrowotnych dedykowanego również seniorom w sytuacji braku takiej oferty oraz infrastruktury na terenie rewitalizowanym, w obrębie której można byłoby aktualnie prowadzić tego typu działania.</p> <p>Celem projektu jest budowa przyszłolnych obiektów sportowo-rekreacyjnych w celu udostępnienia ich mieszkańcom miasta w celu realizacji kompleksowego programu profilaktyki prozdrowotnej, dedykowanego zarówno młodzieży, jak i seniorom.</p> <p>Projekt przewiduje wykonanie boiska o wymiarach 20mx40m z dwu-</p>		

		metrowymi wybiegami z każdej strony, wpisanymi boiskami do piłki ręcznej i tenisa ziemnego; boiska o wymiarach 28mx15m z dwu-metrowymi wybiegami z każdej strony, wpisanymi boiskami do koszykówki, siatkówki, badminton. Wykonanie drogi dojazdowej, trybun dla widzów, ogrodzenie boisk oraz wykonanie oświetlenia i monitoringu. Celem projektu jest zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez wprowadzenie oferty aktywnego spędzania czasu i dostosowanie przestrzeni do różnych form aktywności sportowej. Projekt powiązany z RPOWM Działaniem 10.1 Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży (P10i). Komplementarny z Projektem nr UM VI.10/2016 „Rozwój prozdrowotnych postaw u mieszkańców miasta” w LPR MW do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku).		
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Wprowadzenie nowych funkcji sportowych do obszaru rewitalizacji, w oparciu o które można realizować nowe formy aktywnego spędzania wolnego czasu. W wyniku realizacji projektu zostanie zwiększony poziom aktywności społecznej młodzieży, ograniczony poziom agresji oraz zachowań patologicznych. Projekt wpłynie na zahamowanie odpływu młodych osób z miasta, przez co zmniejszy się poziom wskaźnika udział osób w wieku poprodukcyjnym w populacji. Zahamowane zostanie wyludnianie się centrum miasta. Nastąpi obniżenie wskaźnika długotrwale bezrobotnych, liczby zasiłków z powodu ubóstwa.		
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	2016	
		do	2020	
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	1.000.000,00zł		
	Źródła finansowania	Ministerstwo Sportu PROGRAM Rozwoju szkolnej infrastruktury sportowej – do 50% dofinansowania Wkład własny 500 000,00 zł		
	Wskaźnik rezultatu	Liczba udostępnionych boisk	Szt.	2
	Wskaźnik produktu	Powierzchnia wybudowanych boisk	M2	1664

Budowa sali gimnastycznej z zapleczem i basenem przy Gimnazjum w Węgrowie ul. Szamoty 35 VI.2/2016				
	Podmiot odpowiedzialny	Miasto Węgrów		
	Lokalizacja	Gimnazjum w Węgrowie, ulica Karola Szamoty 33		
	Opis przedsięwzięcia	<p>Problemy, na które odpowiada projekt: wyludnianie się obszaru centrum miasta, niska aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji, starzejące się społeczeństwo, niewystarczająca oferta aktywnego spędzania czasu skierowana do osób dorosłych i starszej młodzieży, brak właściwej infrastruktury służącej do rozwoju różnych form aktywności społecznych.</p> <p>Istotnym problemem wynikającym z diagnozy jest depopulacja oraz starzenie się mieszkańców obszaru rewitalizacji. Konieczne jest więc opracowanie programu działań prozdrowotnych dedykowanego również seniorom w sytuacji braku takiej oferty oraz infrastruktury na terenie rewitalizowanym, w obrębie której można byłoby aktualnie prowadzić tego typu działania.</p> <p>Celem projektu jest budowa przyszłolnych obiektów sportowo-rekreacyjnych w celu udostępnienia ich mieszkańcom miasta w celu realizacji kompleksowego programu profilaktyki prozdrowotnej, dedykowanego zarówno młodzieży, jak i seniorom.</p> <p>Projekt przewiduje budowę:</p> <p>sali gimnastycznej o wymiarach płyty boiska 20m*40m z minimum dwu-metrowymi wybiegami z każdej strony, wpisanymi boiskami do piłki ręcznej, koszykówki, siatkówki, tenisa ziemnego, badmintona. Sala posiada zaplecze o 2 kondygnacjach naziemnych i parterze, 4 szatnie z sanitariatami, 2 pokoje trenera, nauczyciela, gabinet lekarski z wyposażeniem, magazyny sprzętu sportowego, pomieszczenia techniczne, siłownię, sala rytmiki, sala ćwiczeń korekcyjnych, sala klubowa, sala masażu.</p>		

		Basenu - nieka 25 metrów długości i min 4 tory (10 metrów szerokości) z regulowanym dnem z możliwością całkowitego zakrycia basenu. Celem projektu jest wprowadzenie do obszaru rewitalizacji nowej formy aktywności – sportowej, przez co nastąpi uatrakcyjnienie obszaru rewitalizacji. Rozwinięta zostanie oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży, dorosłych i starszych z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych. Projekt powiązany z Działaniem 10.1 Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży (P10i). Komplementarny z Projektem nr UM VI.10/2016 „Rozwój prozdrowotnych postaw u mieszkańców miasta”, Projektem nr VIII.1/2016 „Budowa mieszkań komunalnych w Węgrowie ul. Szeroka 6A” w LPR MW do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku).		
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Wprowadzenie nowych funkcji sportowych do obszaru rewitalizacji, w oparciu o które można realizować nowe formy aktywnego spędzania wolnego czasu. W wyniku realizacji projektu zostanie zwiększony poziom aktywności społecznej młodzieży, ograniczony poziom agresji oraz zachowań patologicznych. Projekt wpłynie na zahamowanie odpływu młodych osób z miasta, przez co zmniejszy się poziom wskaźnika udział osób w wieku poprodukcyjnym w populacji. Zahamowane zostanie wyludnianie się centrum miasta. Nastąpi obniżenie wskaźnika długotrwale bezrobotnych, liczby zasiłków z powodu ubóstwa.		
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	2016	
		do	2020	
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	17.000.000,00 zł		
	Źródła finansowania	Program rozwoju szkolnej infrastruktury sportowej – do 50% dofinansowania Wkład własny 8 500 000 PLN		
	Wskaźnik rezultatu	Liczba udostępnionych obiektów szkolnej infrastruktury sportowej	Szt.	1
	Wskaźnik produktu	Powierzchnia wybudowanych obiektów	M2	4700

Kompleksowa modernizacja bazy edukacyjnej I LO. Im. Adama Mickiewicza w Węgrowie wraz z jej rozbudową, renowacją i zagospodarowaniem terenu wokół, w celu dostosowania jej do prowadzenia funkcji społecznych, zwłaszcza edukacyjnych i kulturalnych VI.3/2016				
	Podmiot odpowiedzialny	POWIAT WĘGROWSKI		
	Lokalizacja	I LO im. A. Mickiewicza w Węgrowie, ul. A. Mickiewicza 3		
	Opis przedsięwzięcia	<p>Problemem, który rozwiązuje projekt, jest niski poziom oferty edukacyjnej węgrowskich szkół, która wzmaga proces depopulacji miasta. Słabo rozwinięta infrastruktura edukacyjna wpływa na niską aktywność społeczną młodzieży, jak i jej niską aktywność zawodową.</p> <p>Obecny budynek szkoły, jak również przestrzeń wokół niego nie stwarza warunków do dalszego rozwoju szkoły i jej oferty edukacyjnej. Stan techniczny obiektu wpływa negatywnie na wizerunek szkoły i powoduje mniejsze zainteresowania młodzieży kończącej gimnazja, kontynuacją nauki w tej placówce. W ramach projektu zostanie stworzona atrakcyjna przestrzeń edukacyjną, która pozwoli na polepszenie jakości infrastruktury edukacyjnej, wzrost konkurencyjności świadczonych usług dydaktycznych, rozwój kulturalno – oświatowy.</p> <p>Zakres realizowanych działań obejmuje: renowację zabytkowej centralnej części budynku głównego, poprzez przywrócenie dawnej formy ozdobnej, ceglanej elewacji wraz z remontem pomieszczeń wewnątrz budynku, przebudowę budynku pomocniczego na cele kulturalne, remont budynku sali sportowej, budowę łącznika – forum, budowę placu apelowego – rekreacja terenowa, kompleksowe zagospodarowanie terenu.</p> <p>Celem przedsięwzięcia jest rozwój istniejącej bazy edukacyjnej w celu zahamowania procesu depopulacji miasta, poprawy aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców, uatrakcyjnienie obszaru rewitalizacji przez zapewnienie spójności architektonicznej w obrębie centrum miasta. Realizacja przedsięwzięcia w znacznym stopniu wpłynie na wyrównywanie szans edukacyjnych młodzieży, jak również na jakość życia mieszkańców.</p> <p>W oparciu o przebudowaną infrastrukturę zostanie zrealizowane</p>		

		przedsięwzięcie „Łącznik pokoleń”. Będzie to cykl zajęć edukacyjno – kulturalnych dla dzieci, młodzieży oraz osób starszych z terenu powiatu węgrowskiego. Projekt powiązany z RPOWM Działaniem 10.1 Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży (P10i). Komplementarny z Projektem nr VI.9/2016 „Łącznik pokoleń” – cykl zajęć edukacyjno – kulturalnych dla dzieci, młodzieży oraz osób starszych z terenu powiatu węgrowskiego” w LPR MW do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku).		
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Rezultatem projektu będzie ograniczenie migracji osób młodych, poprawa warunków edukacji i pracy placówki oświatowej, rozwój kompetencji wśród młodzieży ponadgimnazjalnej, ochrona dziedzictwa kulturowego i wzmocnienie funkcji centrotwórczej obszaru rewitalizacji Węgrowa. Projekt wpłynie na poprawę spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej obszaru rewitalizacji, co jednocześnie może zahamować odpływ młodych osób z miasta. Zostanie ograniczone wyludnianie się centrum miasta, przez co zmniejszy się poziom wskaźnika udział osób w wieku poprodukcyjnym w populacji. Projekt wpłynie na obniżenie wskaźnika długotrwale bezrobotnych i liczbę zasiłków przyznawanych osobom z powodu ubóstwa. Zmniejszy się udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych.		
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	01/01/2017	
		do	31/12/2019	
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	2 000 000,00 zł		
	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WM) – do 80% dofinansowania Wkład własny 400 000,00 PLN		
	Wskaźnik rezultatu	Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich	Szt.	1
	Wskaźnik produktu	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	M2	7522

Rozbudowa Przedszkola nr 3 przy ulicy Wieniawskiego 1 VI.4/2016			
	Podmiot odpowiedzialny	Miasto Węgrów	
	Lokalizacja	Przedszkole przy ul. Wieniawskiego 1 w Węgrowie	
	Opis przedsięwzięcia	<p>Problemy, na które odpowiada projekt: wyludnianie się obszaru centrum miasta, niska aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji, starzejące się społeczeństwo.</p> <p>Projekt przewiduje rozbudowę istniejącego przedszkola w celu utworzenia dodatkowych oddziałów przedszkolnych, w tym przystosowanych dla dzieci poniżej 3 roku życia.</p> <p>Celem projektu jest zwiększenie dostępności mieszkańców obszaru rewitalizacji do usług opieki nad małymi dziećmi.</p> <p>Projekt powiązany z RPOWM z Działaniem 10.1 Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży (P10i). Komplementarny z Projektem nr VI.6/2016 „Przedszkole Nr 3 im. Marii Konopnickiej w Węgrowie bez barier w szeroki świat” w LPR MW do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku)</p>	
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Projekt przyczyni się do zwiększenia dostępności mieszkańców obszaru rewitalizacji do usług opieki nad małymi dziećmi, w celu poprawy ich aktywności społeczno-zawodowej. Realizacja projektu umożliwi poprawę warunków bytowych rodzin w obszarze rewitalizacji, co jednocześnie może zahamować odpływ młodych osób z miasta. Zahamowane zostanie wyludnianie się centrum miasta. Zmniejszy się poziom wskaźnika udział osób w wieku poprodukcyjnym w populacji. W wyniku realizacji projektu nastąpi obniżenie wskaźnika długotrwale bezrobotnych, liczby zasiłków z powodu ubóstwa.</p>	
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	2016
		do	2020
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	5.000.000,00zł	

	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WM) – do 80% dofinansowania Wkład własny 1 000 000,00 PLN		
	Wskaźnik rezultatu	Liczba rozbudowanych/wybudowanych obiektów użyteczności publicznej	szt	1
	Wskaźnik produktu	Powierzchnia wybudowanych /rozbudowanych obiektów	M2	1000

NGO go VI.5/2016				
	Podmiot odpowiedzialny	Organizacje pozarządowe, Miasto Węgrów, samorząd powiatowy		
	Lokalizacja	Obszar rewitalizowany, ze szczególnym wskazaniem na budynek przy ul. Żeromskiego 4a		
	Opis przedsięwzięcia	<p>Problemy, na które odpowiada projekt obejmują niska aktywność społeczną mieszkańców, niski kapitał społeczny obszaru rewitalizacji, które przekładają się na niska aktywność na rynku pracy i wysoki poziom bezrobocia. Na obszarze rewitalizacji brak miejsc przeznaczonych na działalność NGO.</p> <p>By wykorzystać potencjał, który posiadają istniejące organizacje należy je wspierać, stwarzać możliwości do ich rozwoju. Z informacji pozyskanych od przedstawicieli III sektora wynika, iż potrzebne jest utworzenie miejsca informacyjno - integracyjnego dla organizacji pozarządowych oraz innych form aktywności obywatelskiej, udzielanie wsparcia technicznego i merytorycznego dla organizacji pozarządowych, szczególnie pod kątem nowej perspektywy finansowej UE.</p> <p>Planowane w ramach projektu jest utworzenie w budynku przy ul. Żeromskiego 4a centrum dla III sektora, przeznaczonego na siedziby stowarzyszeń, wsparcie doradcze stowarzyszeń, promocję sektora NGO.</p> <p>Cele projektu: aktywizacja społeczności lokalnych i organizacji pozarządowych, zmniejszenie odpływu młodych ludzi z miasta, zmniejszenie bezrobocia.</p> <p>Projekt powiązany z RPOWM Działaniem 4.2 Efektywność energetyczna (P4c). Komplementarny z Projektem nr VII.2/2016 „Termomodernizacja i modernizacja części wspólnych budynków komunalnych znajdujących się w zasobie Miasta” w LPR do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku)</p>		
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Realizacja projektu zwiększy aktywność społeczną mieszkańców miasta, co wpłynie na ograniczenie poziomu wykluczenia społecznego, pełniejsze wykorzystanie potencjału kapitału ludzkiego, profesjonalizację kadr NGO, zwiększenie miejsc pracy w sektorze pozarządowym. Nastąpi osób długotrwale bezrobotnych na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym; ograniczenie liczby wypłacanych zasiłków z powodu ubóstwa na 1 tys mieszkańców. Zahamowane zostanie wyludnianie się centrum miasta.		
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	2017	
		do	2020	
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	500 000,00 zł		
	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WM) – do 80% dofinansowania Wkład własny 100 000,00 PLN		
	Wskaźnik rezultatu	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	[osoby]	20
	Wskaźnik produktu	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem	osoby	30

Przedszkole Nr 3 im. Marii Konopnickiej w Węgrowie – bez barier w szeroki świat VI.6/2016				
	Podmiot odpowiedzialny	Miasto Węgrów		
	Lokalizacja	Przedszkole nr 3 Ul. Wieniawskiego 1		
	Opis przedsięwzięcia	<p>Problemy, na które odpowiada projekt: bezrobocie, niska aktywność zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji, depopulacja centrum miasta.</p> <p>W wyniku realizacji projektu zwiększy się uczestnictwo dzieci w wychowaniu przedszkolnym poprzez rozbudowanie przedszkola o salę dla dzieci poniżej 3 roku życia. Przyczyniłoby się to do stworzenia lepszych warunków życia w</p>		

		<p>mieście kobietom, które chcą rozwijać się zawodowo, lecz nie mają zapewnionej opieki nad dzieckiem.</p> <p>Placówka zaspokajałaby podstawowe potrzeby małego dziecka i stwarzałaby właściwe warunki do jego prawidłowego i wszechstronnego rozwoju. Realizacja projektu pozwoli także na wsparcie działań wspomagających rozwój i rehabilitację dzieci niepełnosprawnych poprzez budowę sali Integracji Sensorycznej, w której realizowany byłby cykl zajęć ogólnorozwojowych i specjalistycznych. Oznacza to integrację dzieci niepełnosprawnych i pełnosprawnych poprzez realizację wspólnych zajęć.</p> <p>Program ten zawierałby następujące typy zajęć: korekcyjno-kompensacyjne, ogólnorozwojowe integracyjne, muzyczno-taneczne integracyjne, plastyczne integracyjne oraz rytmikę integracyjną, a także zajęcia o specjalnym programie dla dzieci niepełnosprawnych: zajęcia rewalidacyjne i rehabilitacyjne</p> <p>Realizacja projektu będzie sprzyjała:</p> <ul style="list-style-type: none"> - upowszechnieniu edukacji przedszkolnej na terenie Miasta Węgrowa dzieci w wieku poniżej 3 lat, - integracji dzieci niepełnosprawnych i pełnosprawnych, - dostosowaniu placówki do potrzeb dzieci niepełnosprawnych. <p>Projekt powiązany z Działaniem 6.2 Rewitalizacja obszarów marginalizowanych (P9b). Komplementarny z Projektem nr UM VI.4/2016 „Rozbudowa Przedszkola nr 3 ulica Wieniawskiego 1” w LPR MW do roku do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku)</p>		
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Efekty realizacji projektu:</p> <p>wyrównywanie szans w dostępie dzieci do edukacji, zmniejszenie dysproporcji rozwojowych wśród dzieci, rozwój umiejętności psychofizycznych i komunikacyjnych, wzajemna integracja i zmiana postaw, uspołecznienie, bogata baza wyposażenia w sprzęt i pomoce dydaktyczne wysokiej jakości, zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w Węgrowie, rozwój społeczno – gospodarczy Węgrowa, wzrost liczby ludności w Węgrowie.</p> <p>Projekt wpłynie na zwiększenie aktywności i mobilności zawodowej mieszkańców; ograniczenie bezrobocia, rozwój gospodarczy miasta. Projekt bezpośrednio wpłynie na obniżenie wskaźnika: długotrwale bezrobotnych na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym; zasiłków z powodu ubóstwa na 1 tys. mieszkańców, ograniczy depopulację centrum miasta.</p>		
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	2017	
		do	2023	
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	1.000.000,00zł		
	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WM) – do 80% dofinansowania Wkład własny 200 000,00 PLN		
	Wskaźnik rezultatu	Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	osoby	4
	Wskaźnik produktu	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie	szt	25

Dawać szanse VI.7/2016				
	Podmiot odpowiedzialny	Miasto Węgrów/Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II		
	Lokalizacja	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II, ul. Kościuszki 16		
	Opis przedsięwzięcia	<p>Problem, na który odpowiada projekt jest niedostateczny poziom kompetencji kluczowych u uczniów ograniczających możliwości bycia konkurencyjnym na przyszłym rynku pracy, co ogranicza szanse zawodowe węgrowskiej młodzieży.</p> <p>Zakres realizowanych działań: wsparcie działalności publicznych placówek oświatowych systemem stypendialnym. Program zajęć pozaszkolnych o charakterze edukacyjno-wychowawczym, który będzie obejmował również dzieci i młodzież zagrożoną dysfunkcjami społecznymi i patologiami</p>		

		społecznymi. Projekt wpłynie na maksymalne wykorzystanie talentów i potencjału drzemiącego w dzieciach i młodzieży. Istnieje potrzeba by objąć szkoły programem zajęć ukierunkowanych na rozwój zainteresowań i uzdolnień uczniów szkół. Celem projektu jest poprawa wyników sprawdzianów i egzaminów oraz poprawa jakości nauczania. Projekt powiązany z RPO WM Działaniem 4.2 Efektywność energetyczna (P4c). Komplementarny z Projektem nr VII.1/2016 „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej” w LPR MW do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku)		
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Podniesienie u uczniów kompetencji kluczowych, właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy. Projekt wpłynie na obniżenie wskaźników: udziału osób długotrwale bezrobotni na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym; liczby wypłacanych zasiłków z powodu ubóstwa na 1 tys mieszkańców. Zmniejszy się poziom wskaźnika udział osób w wieku poprodukcyjnym w populacji, co korzystnie wpłynie na odmłodzenie środowiska mieszkańców. Projekt może ograniczyć wyludnianie się centrum miasta.		
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	2017	
		do	2020	
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	2 000 000,00 PLN		
	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WM) – do 80% dofinansowania Wkład własny 400 000,00 PLN		
	Wskaźnik rezultatu	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	Szt.	1
	Wskaźnik produktu	Liczba szkół, w których pracownice przedmiotowe wykorzystują doposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych	Szt.	1
		Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu	osoby	300
		Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	Osoby	5
		Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	Szt.	1
		Liczba szkół, których pracownice zostały wyposażone w programie	Szt.	1
		Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie	osoby	300
		Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie	osoby	5

Klasy integracyjne szansą na lepszą integrację społeczną i rozwój młodzieży VI.8/2016				
	Podmiot odpowiedzialny	Miasto Węgrów, Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II		
	Lokalizacja	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Węgrowie		
	Opis przedsięwzięcia	Problemy, na które odpowiada projekt obejmują brak warunków do kształcenia dzieci niepełnosprawnych. W ramach projektu zostaną utworzone klasy integracyjne w szkole podstawowej w Węgrowie, umożliwiające wspólne kształcenie dzieci niepełnosprawnych i dzieci zdrowych. Zakres projektu obejmuje likwidację barier architektonicznych w obrębie placówki, zakup wyposażenia klas dostosowanego do niepełnosprawnych uczniów. Cel projektu obejmuje umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym. Projekt powiązany z RPOWM Działaniem 4.2 Efektywność energetyczna (P4c). Komplementarny z Projektem nr VII.1/2016 „Termomodernizacja		

		budynków użyteczności publicznej” w LPR MW do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku)		
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Nauka w klasie integracyjnej sprzyja wykształcaniu u uczniów postawy tolerancji, akceptacji, empatii, gotowości służenia pomocą, a więc przeciwdziała istniejącym tendencjom do wykluczenia osób niepełnosprawnych ze społeczeństwa. Możliwość porównania własnych ograniczeń i trudności z codziennymi zmaganiem osób niepełnosprawnych uczy pokory i cierpliwości w pokonywaniu życiowych przeszkód. W wyniku realizacji projektu zostanie zwiększony poziom aktywności społecznej młodzieży, ograniczony poziom agresji oraz zachowań patologicznych.		
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	2017	
		do	2020	
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	240 000,00 PLN		
	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WM) – do 80% dofinansowania Wkład własny 48 000,00 PLN		
	Wskaźnik rezultatu	Liczba uczniów którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu.	os	30
	Wskaźnik produktu	Liczba szkół których pracownie przedmiotowe zostały wyposażone w programie	szt	1
		Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie	osoby	30

„Łącznik pokoleń” – cykl zajęć edukacyjno – kulturalnych dla dzieci, młodzieży oraz osób starszych z terenu powiatu węgrowskiego VI.9/2016				
	Podmiot odpowiedzialny	POWIAT WĘGROWSKI		
	Lokalizacja	I LO im. A. Mickiewicza w Węgrowie, ul. A. Mickiewicza 3		
	Opis przedsięwzięcia	<p>Projekt odpowiada na zdiagnozowaną w lokalnym środowisku potrzebę wsparcia uczniów zagrożonych niepowodzeniem szkolnym, pochodzących z rodzin o niskim statusie materialnym i społecznym. Uczniom tym brak jest kompetencji kluczowych w zakresie planowania, organizowania i oceniania własnego uczenia się, skutecznego komunikowania się w różnych sytuacjach, efektywnego współdziałania w zespole oraz rozwiązywania problemów w sposób twórczy. Przyczyną niskiej aktywności społecznej węgrowskiej młodzieży, jak również powodem rozprzestrzeniania się wśród niej patologii społecznych jest niski poziom samooceny i własnej wartości wśród dzieci i młodzieży.</p> <p>Zakres realizowanych działań obejmuje organizację (w oparciu o przebudowaną infrastrukturę I LO) zajęć edukacyjno – kulturalnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych; spotkań międzypokoleniowych poświęconych rękodziełu, malarstwu, rysunkowi, historii, literaturze, kulturze (teatr, film); organizację zajęć sportowych: taniec ludowy; taniec współczesny.</p> <p>W wyniku realizacji projektu uczestnicy będą mieli możliwość odkrywania nowych i pogłębiania obecnych zainteresowań, rozwijania pasji, zostaną im pokazane pozytywne wzorce do naśladowania.</p> <p>Główne cele przedsięwzięcia to: wielowymiarowa i wielopokoleniowa integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz lepsza identyfikacja mieszkańców z miejscem zamieszkania; aktywizacja seniorów; aktywizacja osób młodych; stworzenie warunków funkcjonowania w środowisku społecznym osób starszych i niepełnosprawnych, poprawa aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <p>Projekt powiązany z RPOWM Działaniem 6.2 Rewitalizacja obszarów marginalizowanych (P9b). Komplementarny z Projektem nr UM VI.3/2016 „Kompleksowa modernizacja bazy edukacyjnej I LO. Im. Adama Mickiewicza w Węgrowie wraz z jej rozbudową, renowacją i zagospodarowaniem terenu wokół, w celu dostosowania jej do prowadzenia funkcji społecznych, zwłaszcza edukacyjnych i kulturalnych” w LPR MW do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku)</p>		

	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Rezultatem projektu będzie nabycie przez młodzież kompetencji kluczowych w zakresie planowania, organizowania i oceniania własnego uczenia się, skutecznego komunikowania się w różnych sytuacjach, efektywnego współdziałania w zespole oraz rozwiązywania problemów w sposób twórczy. Powyższe działania wzmocnią uczestników i wpłyną na poprawę ich aktywności społeczno-zawodowej. Uczestnikom zostanie również przekazane lokalne bogactwo kulturowe przez artystów z regionu. Nastąpi włączenie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia do aktywności kulturowej. W wyniku realizacji projektu zostanie stworzona atrakcyjna forma spędzania wolnego czasu, co wpłynie na zmniejszenie migracji osób młodych, ograniczy proces depopulacji centrum miasta, przez co zmniejszy się poziom wskaźnika udziału osób w wieku poprodukcyjnym w populacji. Projekt wpłynie na obniżenie wskaźnika długotrwale bezrobotnych i liczbę zasiłków przyznawanych osobom z powodu ubóstwa. Zmniejszy się udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych.		
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	01/01/2017	
		do	31/12/2020	
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	500 000,00 zł		
	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WM) – do 80% dofinansowania Wkład własny 100 000,00 PLN		
	Wskaźnik rezultatu	Liczba uczniów którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu	Os.	200
	Wskaźnik produktu	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie.	Os.	200

Rozwój prozdrowotnych postaw u mieszkańców miasta VI.10/2016				
	Podmiot odpowiedzialny	Miasto Węgrów, kluby sportowe		
	Lokalizacja	Węgrów, ul. Kościuszki 16, ul. Szamoty 35,		
	Opis przedsięwzięcia	<p>Kultura fizyczna jest czynnikiem kształtowania osobowości, rozwijania nawyków i prozdrowotnych postaw, a także wartościową formą spędzania wolnego czasu. Projekt wspiera uprawianie masowej rekreacji i sportu wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <p>W wyniku realizacji projektu powstanie kompleksowa i profesjonalna oferta zajęć sportowo-rekreacyjnych dostosowania do wieku i możliwości uczestników w celu zagospodarowania czasu wolnego, organizacja bezpiecznego spędzania wolnego czasu, rozwoju. Do oferty rekreacyjnej zostanie dołączony program merytoryczny promujący zdrowe nawyki i prozdrowotne postawy. W ramach projektu planuje się rozszerzenie programu animator w ramach zespołu boisk przy Szkole Podstawowej o lodowisko i sporty zimowe. W ramach programu profilaktyki prozdrowotnej przewiduje się opracowanie zestawu zajęć dla seniorów w obrębie planowanego do wybudowania basenu w ramach projektu VI.2/2016.</p> <p>Celem projektu jest doprowadzenie do ograniczenia i zmniejszenia negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży, pomoc dzieciom i młodzieży z rodzin patologicznych, niewydolnych wychowawczo, z przemocą, ograniczenia poziomu agresji, w tym wśród rodzin, ograniczenia poziomu ubóstwa w wyniku poprawy aktywności społecznej mieszkańców oraz poprawa jakości życia seniorów obszaru rewitalizacji.</p> <p>Projekt powiązany z RPOWM Działaniem 6.2 Rewitalizacja obszarów marginalizowanych (P9b). Komplementarny z Projektem nr UM VI.1/2016 „Rozbudowa zespołu boisk przy Szkole Podstawowej”, Projektem nr VI.2/2016 „Budowa sali gimnastycznej z zapleczem i basenem przy Gimnazjum w Węgrowie ul. Szamoty 35” w LPR MW do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku)</p> <p>Projekt należący do wiązki projektów, w którym wiodącym jest projekt VI.2/2016 z uwagi na lokalizację w sąsiedztwie bardzo dużego skupiska zjawisk kryzysowych.</p>		

	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	W wyniku aktywizacji społecznej mieszkańców ze względu na aktywność sportową zostanie zahamowany odpływ młodych osób z miasta, tym samym zmniejszy się poziom wskaźnika udział osób w wieku poprodukcyjnym w populacji. Zahamowane zostanie wyludnianie się centrum miasta. Nastąpi aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji, kształtowanie postaw prozdrowotnych, organicznie zjawiska ubóstwa, przemocy, angażowanie w życie społeczności lokalnej. W wyniku realizacji projektu zostanie obniżony wskaźnik: długotrwale bezrobotni na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym; liczby osób otrzymujących zasiłki z powodu ubóstwa na 1 tys mieszkańców.		
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	2017	
		do	2020	
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	120 000,00 PLN		
	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WM) – do 80% dofinansowania Wkład własny 24 000,00 PLN		
	Wskaźnik rezultatu	Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe w programie	osoby	200
	Wskaźnik produktu	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie	osoby	200

Przedsięwzięcie nr 7

Poprawa stanu środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji

Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej VII.1/2016				
	Podmiot odpowiedzialny	Miasto Węgrów		
	Lokalizacja	Teren rewitalizowany (w tym ul. Rynek Mariacki, ul. Mickiewicza4a, ul. Kościuszki, ul. Żeromskiego 4, Szamoty 33 i 35)		
	Opis przedsięwzięcia	Problemy, które rozwiązuje projekt to zły stan techniczny budynków komunalnych (w szczególności budynki szkoły podstawowej, Urzędu Miejskiego, budynek na ul. Żeromskiego 4a). Zakres realizowanych działań obejmuje termomodernizację budynków użyteczności publicznej na terenie rewitalizowanym. Cele projektu: zapewnienie dobrych warunków prowadzenia działalności użyteczności publicznej; ograniczenie niskiej emisji oraz strat ciepła w budynkach, eliminacja zagrożeń występujących w obszarze. Projekt powiązany z RPOWM Działaniem 8.1 Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych przez PUP, Działaniem 8.2 Aktywizacja zawodowa osób nieaktywnych zawodowo, Działaniem 3.1 Poprawa rozwoju MŚP na Mazowszu (P9v),Działaniem 10.1 Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży (P10i). Komplementarny z Projektem uzupełniającym „Program szkoleniowy dla uczniów z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej”, Projektem VI.7/2016 „Dawać szansę”, Projektem uzupełniającym „Punkt obsługi inwestora”, Projektem nr VI.8/2016 „Klasy integracyjne szansą na lepszą integrację społeczną i rozwój młodzieży” w LPR do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku)		
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Zwiększenie efektywności energetycznej budynków, polepszenie stanu środowiska naturalnego przez zmianę źródła ogrzewania budynków i ograniczenie niskiej emisji, ograniczenie strat energii, estetyzacja zabudowy.		
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	2017	
		do	2020	
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	6 000 000,00		
	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WM) – do 80% dofinansowania Wkład własny 1 200 000,00 PLN		
	Wskaźnik rezultatu	szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	Mg CO2	380
	Wskaźnik produktu	Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji	M2	18 500

Termomodernizacja i modernizacja części wspólnych budynków komunalnych znajdujących się w zasobie Miasta VII.2/2016				
	Podmiot odpowiedzialny	Miasto Węgrów, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.		
	Lokalizacja	Ul. Kilińskiego 4, 8, 16 Ul. Kościuszki 1,4,9,9a,24,86 Ul. Krasińskiego 1,3,5 Ul. Mickiewicza 1,2,8,8a,14 Ul. Narutowicza 1,2,8,8a,14 Ul. Piwna 56 Ul. Rynek Mariacki 3,9,8a,10,14 Ul. Stadionowa 2 Ul. Szeroka 2,4,6,6a Ul. Wyszyńskiego 2,4,8 Ul. Zwycięstwa 3,5		
	Opis przedsięwzięcia	<p>Problemy, które rozwiązuje projekt to zły stan techniczny budynków komunalnych na obszarze rewitalizacji oraz zanieczyszczenie atmosfery z tyt. spalania paliw stałych w piecach węglowych służących do ogrzewania przedmiotowych budynków. Zakres realizowanych działań obejmuje termomodernizację budynków komunalnych na terenie rewitalizowanym, budowę kotłowni gazowej, modernizację części wspólnych budynków komunalnych.</p> <p>Cele projektu: poprawa jakości zamieszkania w wyniku zwiększenia wydajności energetycznej budynków mieszkalnych, ograniczenie niskiej emisji, poprawa jakości środowiska naturalnego, ograniczenie strat ciepła w budynkach, eliminacja zagrożeń występujących w obszarze.</p> <p>Projekt powiązany z RPOWM Działaniem9.2 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej (P9iv), oraz Działaniem 9.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu (P9v) oraz komplementarny z Projektem nr UM IV.2/2016 „Centrum Integracji Społecznej”, Projektem nr VI.5/2016 „NGO go” w LPR do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku)</p>		
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Zwiększenie efektywności energetycznej budynków, polepszenie stanu środowiska naturalnego przez zmianę źródła ogrzewania budynków i ograniczenie niskiej emisji, ograniczenie strat energii, estetyzacja zabudowy. Polepszenie warunków życia i zamieszkania w centrum Węgrowska.		
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	2017	
		do	2020	
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	4 245 700,00 PLN		
	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WM) – do 80% dofinansowania Wkład własny 849 140,00 PLN		
	Wskaźnik rezultatu	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	Mg CO2	200
	Wskaźnik produktu	Liczba zmodernizowanych energetycznie budvników	szt	11

Przedsięwzięcie nr 8

Poprawa jakości zamieszkania na obszarze rewitalizacji

Budowa mieszkań komunalnych w Węgrów ul. Szeroka 6A VIII.1/2016				
	Podmiot odpowiedzialny	Miasto Węgrów		
	Lokalizacja	Węgrów, ulica Szeroka 6A		
	Opis przedsięwzięcia	<p>Problemy, na które odpowiada projekt to brak mieszkań komunalnych i socjalnych, na które jest największe zapotrzebowanie na obszarze rewitalizacji z powodu dużego poziomu ubóstwa.</p> <p>Zakres realizowanych działań obejmuje budowę 32 mieszkań komunalnych (24 – dwupokojowych i 8 jednopokojowych) z zagospodarowaniem terenu (parkingi, drogi manewrowe, zieleni).</p> <p>Celem projektu jest wspieranie budownictwa mieszkaniowego w obszarze</p>		

		rewitalizacji. Projekt powiązany z Działaniem 6.2 Rewitalizacja obszarów marginalizowanych (P6e). Komplementarny z Projektem nr 1.2/2016 „Przywrócenie funkcji społecznej ul. Narutowicza, Rzemieślniczej, skweru przed Domem Lipki i Rynkowi Mariackiemu” w LPR MW do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku)		
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Poprawa jakości zamieszkania w obszarze rewitalizacji, polepszenie warunków życia mieszkańców w wyniku zwiększenia zasobu mieszkań komunalnych. Projekt wpłynie na realizację potrzeb mieszkaniowych uboższej części społeczeństwa, co zahamuje odpływ młodych osób z miasta. W perspektywie do 2023r. wzrośnie liczba mieszkańców na terenie rewitalizacji. Zmniejszy się poziom wskaźnika udział osób w wieku poprodukcyjnym w populacji.		
	Planowany okres realizacji projektu (liczba miesięcy)	od	2016	
		do	2020	
	Szacowany budżet projektu (w przybliżeniu w zł)	5.000.000,00zł		
	Źródła finansowania	Fundusz Dopłat z Banku Gospodarstwa Krajowego 35% dofinansowania Wkład własny 3 250 000,00 PLN		
	Wskaźnik rezultatu	Liczba osób zamieszkałych w nowo wybudowanych mieszkaniach	osoby	85
	Wskaźnik produktu	Liczba wybudowanych mieszkań	Szt.	32

8.3 Wykaz projektów uzupełniających

W tej części Lokalnego Programu Rewitalizacji przedstawiono ogólny opis uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których wpływu – z powodu mniejszej skali oddziaływania – nie analizuje się indywidualnie, ale są pożądane na obszarze rewitalizacji i mogą, dzięki efektowi synergii wzmocnić efekty podstawowych przedsięwzięć.

Punkt obsługi inwestora

Utworzenie i zorganizowanie działalności Punktu obsługi inwestora, który będzie odpowiadał za współpracę z przedsiębiorcami, kupcami i rzemieślnikami, przygotowanie oferty terenów inwestycyjnych i lokali użytkowych, wypracuje model współpracy z przedsiębiorcami – zaktywizuje sektor gospodarczy i zmniejszy odpływ młodych ludzi z miasta. Punkt obsługi inwestora będzie współpracował z przedsiębiorcami w celu dostosowania kwalifikacji pracowników do wymagań lokalnego rynku pracy, dzięki czemu poprawie ulegną warunki bytowe rodzin w obszarze rewitalizacji.

Stanowisko ds. obsługi i wsparcia inwestora będzie odpowiedzialne za udostępnienie informacji i danych potrzebnych inwestorowi, ułatwienie kontaktów z urzędami i instytucjami administracji publicznej, pomoc w całym procesie inwestycyjnym.

Punkt informacji nt. funduszy UE dla małych i średnich przedsiębiorstw będzie pomagał w aplikowaniu o fundusze, otworzy szerszy dostęp do instrumentów finansowych dotujących zakładanie lub rozwój działalności gospodarczej.

Projekt odpowiada na problemy bezrobocia, deficytu miejsc pracy, depopulacji obszaru rewitalizacji.

Program szkoleniowy dla uczniów z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej

Organizacja w szkołach z obszaru rewitalizacji szkoleń tematycznych odnośnie zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Projekt odpowiada na problem bezrobocia, w tym w odniesieniu do osób poniżej 25 roku życia.

Upowszechnienie dostępu do Internetu na terenie miasta poprzez zwiększenie zasięgu i liczby stref bezpłatnego dostępu do Internetu

Zakres projektu: zwiększenie zasięgu i liczby stref bezpłatnego dostępu do Internetu w celu poszerzenia oferty czynności administracyjnych, które można wykonać bez konieczności odwiedzania Urzędu. Projekt odpowiada na problem niskiej aktywności społecznej obszaru rewitalizacji oraz depopulacji centrum.

Organizacja półkolonii oraz kolonii dla dzieci i młodzieży

Projekt będzie realizowany w poreformackim zespole zabudowań w Węgrowie, ul Kościuszki, na placu zabaw w Parku Miejskim im. Armii Krajowej.

Zakres realizowanych działań: Organizacja półkolonii i kolonii dla dzieci i młodzieży przy wykorzystaniu potencjału placówek edukacyjnych będących w dyspozycji parafii. Cele projektu: umożliwienie dzieci i młodzieży, w tym wykluczonych społecznie, nieodpłatnego korzystania z zajęć edukacyjno- rekreacyjnych podczas półkolonii oraz kolonii.

Problemy, na które odpowiada projekt: brak oferty spędzania wolnego czasu dedykowanej dzieciom i młodzieży, w tym zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Węgrowskie niedźwiadki

Zakres projektu obejmuje uatrakcyjnienie przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji Węgrowskiego symbolem w postaci 30 centymetrowych figurek niedźwiedzi, przypominające wyglądem niedźwiedzia z herbu Miasta. Każdy wyglądem, pozą, miną nawiązywałby do miejsca, które „promuje”. Np. Niedźwiedź na rynku mógłby „moczyć nogę w fontannie”.

Niedźwiedź na placu zabaw w parku AK z szerokim uśmiechem, zapraszający dzieci do zabaw. Montaż figurek w przestrzeni miasta połączony byłby z opracowaniem szlaku niedźwiedziego po mieście. W oparciu o ideę szlaku zostanie wydana również gra planszowa i multimedialna, którą można pobierać na telefony, oparta o elementy gry miejskiej.

Celem projektu jest poprawa wizerunku obszaru zdegradowanego miasta, uatrakcyjnienie obszaru rewitalizowanego dla mieszkańców i turystów, poprawa aktywności społecznej mieszkańców, ograniczenie patologii społecznych.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta Węgrów.

Planuje się, iż na terenie Węgrowska wyroby zawierające azbest będą sukcesywnie usuwane w zależności od stopnia pilności, zużycia, wykonania ich konserwacji oraz zabezpieczenia, w okresie 2009 – 2032 r. Zadanie usuwania wyrobów, instalacji zawierających azbest, które stanowią potencjalne odpady azbestowe przewidziane jest zgodnie z Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terytorium Polski do zrealizowania do roku 2032. Program ten zakłada, iż właściciele obiektów, wyrobów zawierających azbest powinni dokonać usuwania i unieszkodliwiania tych wyrobów na własny koszt.

Realizacja partnerskich projektów i przedsięwzięć dotyczących kwestii społecznych

W tym: wzmocnienie opiekuńczych i wychowawczych funkcji rodzin, ograniczenie dysfunkcji w rodzinach, przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Koordynacja: Centrum Pomocy Społecznej

Organizowanie akcji i kampanii społecznych, spotkań informacyjnych z szerokim udziałem lokalnych instytucji i organizacji pozarządowych. Koordynacja: Węgrowski Ośrodek Kultury.

Rozbudowa/budowa placów zabaw, siłowni plenerowych na obszarze rewitalizowanym – projekt obejmuje rozbudowę istniejących placów zabaw w urządzenia do ćwiczeń siłowych zlokalizowanych na świeżym powietrzu (wraz z monitoringiem). Place zabaw - siłownie plenerowe cieszą się dużym powodzeniem. Z urządzeń w Węgrowie będą mogły korzystać dzieci, młodzież, osoby starsze jak i również osoby niepełnosprawne. Projekt odpowiada na problem niewystarczającej liczby miejsc aktywności w przestrzeni publicznej oraz sprzyjać negatywnemu zachowaniu młodzieży poprzez możliwość uprawiania sportu i spędzania wolnego czasu w atrakcyjnej, zorganizowanej przestrzeni.

Renowacja zabytków architektury sakralnej – Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wniebowzięcia N.M.P. – projekt obejmuje: remont, przebudowę, prace konserwatorskie zabytkowej plebanii przy Parafii p.w. Wniebowzięcia N.M.P.; prace konserwatorskie przy elewacji zewnętrznej kościoła p.w. Wniebowzięcia N.M.P. wraz z bramą wjazdową, dwiema

dzwonnicy i parkanem. Celem projektu jest rozwój potencjału dla turystyki zabytkowych budowli i ich szerokie udostępnienie mieszkańcom oraz turystom.

Renowacja zabytków architektury sakralnej Parafia Ewangelicko Augsburska pw. Świętej Trójcy – projekt obejmuje remont zabytków sakralnych: kościoła p.w. Świętej Trójcy – remont elewacji, remont ogrodzenia, renowacja fresków w celu zwiększenia atrakcyjności budynków będących elementem wielokulturowości Węgrowa.

Prace konserwatorskie polichromii Michała Anioła Palloniego w kopule transeptu i przeprowadzenie badań konserwatorskich ścian kościoła pod wezwaniem św. Piotra z Alkantary i św. Antoniego z Padwy w Węgrowie – projekt obejmuje prace konserwatorskie przy fresku w kopule autorstwa Michała Anioła Palloniego, prace odkrywkowe ścian świątyni. Celem projektu jest odnowienie zabytkowego kompleksu poklasztornego dla wzmocnienia celów społecznych i rozwojowych obszaru rewitalizacji.

Odkrycie i konserwacja fresków na korytarzach klasztornych w kościele pod wezwaniem św. Piotra z Alkantary i św. Antoniego z Padwy w Węgrowie – projekt obejmuje prace konserwatorskie przy freskach na korytarzu budynku dawnego klasztoru, prace odkrywkowe ścian korytarza klasztorne. Celem projektu jest wykorzystanie potencjału turystycznego dla ożywienia gospodarczego obszaru rewitalizacji.

9 Finansowanie

9.1 Źródła finansowania

Realizacja poszczególnych projektów i zadań inwestycyjnych uzależniona jest od odpowiedniego montażu finansowego środków pochodzących z różnych źródeł. Bezwzględny priorytet w realizacji otrzymają projekty dofinansowane z funduszy strukturalnych, dotacji i innych środków zewnętrznych. Założenia ujęte w niniejszym Programie stanowią podstawę do konstruowania montażu finansowego i przygotowania aplikacji o wsparcie finansowe wybranych projektów.

Źródłami finansowania zadań będą:

- Środki publiczne;
- Środki prywatne: środki spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych, osób prywatnych, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych;
- Środki komercyjne: kredyty i pożyczki bankowe;
- Środki z funduszy Unii Europejskiej.

Finansowe środki własne miasta będą pochodziły w przeważającej części z budżetu gminnego. Przewidziano jednak możliwość zaciągania kredytów hipotecznych na prace budowlane, (jeśli będą one prowadzone w budynkach komunalnych), pozyskania środków z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz ze zbycia nieruchomości miejskich i inne.

Wszystkie projekty będą realizowane zgodnie z uchwalonym przez Radę Miejską, Wieloletnią Prognozą Finansową oraz budżetami rocznymi gminy.

Potencjalnymi źródłami pochodzenie środków mogą być środki Unii Europejskiej są zgodnie z zasadą dodatkowości środków UE:

- Fundusz kościelny
- Programy Banku Gospodarstwa Krajowego (budownictwo socjalne i czynszowe)
- Programy Ministra Sportu i Turystyki (infrastruktura sportowa)³³
- Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego³⁴
  - Program Dziedzictwo Kulturowe
  - Program Rozwój Infrastruktury Kultury
  - Infrastruktura Domów Kultury
  - Program Promocja Literatury i Czytelnictwa
  - Program Narodowego Instytutu Dziedzictwa – Wolontariat Na Rzecz Dziedzictwa
- Program Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków
- Rządowy Program Na Rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych
- Program „Senior –Wigor”
- Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- Narodowy fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

---

³³ <http://www.msport.gov.pl/fundusz-rozwoju-kultury-fizycznej-dis>

³⁴ <http://www.mkidn.gov.pl/pages/strona-glowna/finanse.php>

9.2 Indykatywne ramy finansowe przedsięwzięć

Indykatywne ramy finansowe zawierają informacje na temat szacowanych kosztów przedsięwzięć objętych Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Węgrowa do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku).

Tabela 9 Planowane źródła finansowania LPR

LP	Nazwa przedsięwzięcia	Wartość przedsięwzięcia [zł]	Dofinansowanie zewnętrzne (UE+inne)	Wkład własny [zł]	W tym finansowany ze środków publicznych (samorząd)	W tym finansowany ze środków prywatnych (dot. partnerów społecznych i prywatnych)
			(1-3)	(4+5)	(3-5)	(3-4)
		1	2	3	4	5
I	Rynek Mariacki – przestrzeń przyciąga	16 950 000,00	10 721 995,20	6 228 004,80	6 228 004,80	0,00
II	Zagospodarowanie Parku im. Armii Krajowej wraz z wprowadzeniem nowych aktywności lokalnych	14 000 000,00	11 200 000,00	2 800 000,00	2 800 000,00	0,00
III	Wykorzystanie zabytkowego potencjału kulturowego obszaru rewitalizacji Węgrowa w celu aktywizacji społecznej i ożywienia gospodarczego	12 650 000,00 zł	10 120 000,00	2 530 000,00	20 000,00	2 510 000,00
IV	Poprawa spójności społecznej przez aktywizację mieszkańców obszaru rewitalizacji miasta Węgrowa	2 918 000,00	2 328 400,00	589 600,00	139 600,00	450 000,00
V	Przywrócenie funkcji społecznych istniejącym obiektom w celu wzmocnienia funkcji centrotwórczej obszaru rewitalizacji	5 000 000,00	4 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00
VI	Wzmocnienie kapitału społecznego w celu poprawy aktywności zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji	29 360 000,00	18 088 000,00	11 272 000,00	11 272 000,00	0,00

VII	Poprawa stanu środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji	10 245 700,00	8 196 560,00	2 049 140,00	2 049 140,00	0,00
VIII	Poprawa jakości zamieszkania na obszarze rewitalizacji	5 000 000,00	1 750 000,00	3 250 000,00	3 250 000,00	0,00
	RAZEM	96 123 700,00	66 404 955,20	29 718 744,80	26 758 744,80	2 960 000,00

Źródło: Urząd Miasta

10 SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ ORAZ WPROWADZANIA ZMIAN W LOKALNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI MIASTA WĘGROWA DO 2020 ROKU (z perspektywą do 2023 roku)

Celem monitorowania jest pozyskanie informacji, na podstawie których następuje:

- ocena stopnia realizacji celów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych (monitoring postępu realizacji programu),
- ocena i identyfikacja trudności, przeszkód lub nieprawidłowości występujących podczas realizacji programu i przedsięwzięć rewitalizacyjnych (monitoring barier i trudności).

Monitorowanie odbywa się w sposób ciągły w okresie od rozpoczęcia procesu rewitalizacji tj. od programowania aż do momentu zakończenia realizacji programu.

Monitorowanie realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji roku będzie odbywać się w czterech etapach:

1. analiza realizacji celów – monitorowanie przeprowadzane w całym okresie realizacji programu rewitalizacji,
2. analiza procedur wdrażania – analiza sposobu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
3. monitorowanie wskaźników:
4. raportowanie wyników.

Program rewitalizacji ma formułę otwartą, co oznacza, że w przypadku:

- zmiany wymogów prawnych (w tym zmiany w wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, SZOOP RPO WM 2014-2020),
- pojawienia się nowych problemów społecznych, gospodarczych, przestrzennych, środowiskowych, technicznych,
- zaplanowania nowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w reakcji na zmiany zachodzące w obszarach rewitalizacji,
- monitorowania efektów programu, gdzie uzasadnieniem korekt będzie istotna zmienność otoczenia odwzorowana w raportach z monitorowania realizacji LPR,

Za uruchomienie procedury aktualizacji LPR odpowiadać będzie zespół ds. rewitalizacji. W przypadku stwierdzenia, że LPR wymaga zmiany, Burmistrz Gminy Węgrów przedłoży Radzie Gminy Węgrów stosowny projekt uchwały zmieniającej LPR. Zmiana LPR następuje w trybie, w jakim był on uchwalany. Wszelkie zaproponowane zmiany w LPR muszą posiadać

uzasadnienie oraz zostać właściwie opisane. Powinny zawierać informacje o zakresie i przyczynach zmiany oraz jej wpływu na dalszą realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Węgrów i propozycję modyfikacji.

Przyjęto założenie, że docelowo do roku 2023 wskaźniki powinny polepszyć się o połowę różnicy między obecną wartością dla obszaru rewitalizacji i dla miasta. Zasady tej nie zaproponowano tylko do wskaźnika starości demograficznej z powodu szybko postępującego starzenia się całego społeczeństwa w mieście. Przyjęto, że celem będzie utrzymanie wskaźnika udziału osób w wieku poprodukcyjnym w populacji obszaru rewitalizacji na takim samym poziomie, jak obecnie. Również w przypadku występowania azbestu przyjęto inną regułę – celem jest likwidacja wszystkich pozostałości azbestu.

Tabela 10 Wskaźniki bazowe i oczekiwane realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

LP	WSKAŹNIK	Poziom dla całego miasta	Poziom wskaźnika bazowy	Oczekiwany poziom wskaźnika po 2023r.
Wskaźniki społeczne	wyludnienie	0	-6%	-3%
	przestępstwa ogółem na 1 km ²	6	111	60
	niebieskie karty na 1 tys. mieszkańców	4,3	5,7	5,0
	długotrwale bezrobotni na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym	29,5	35,6	32,5
	zasiłki z powodu ubóstwa na 1 tys. mieszkańców	17,9	32,8	25,3
	osoby w wieku poprodukcyjnym w populacji	18,8%	21%	21%
Wskaźnik gospodarczy	udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych	23,9%	32%	28%
Wskaźnik środowiskowy	ilość azbestu występującego w budynkach jednorodzinnych	759 257 kg	16 330 kg	0 kg

Źródło: opracowanie własne

11 SYSTEM ZARZĄDZANIA

11.1 Koordynacja procesu rewitalizacji

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Węgrowa zostanie przyjęty uchwałą Rady Miasta Węgrowa i aktualizowany będzie w ten sam sposób.

Wdrożenie monitorowania i ocenę Lokalnego Programu Rewitalizacji powierza się Wydziałowi Funduszy Europejskich i Zamówień Publicznych.

Dla sprawnego wdrażania, monitorowania i oceny Programu w drodze odpowiedniego zarządzenia Burmistrz Miasta Węgrowa powołał Pełnomocnika wraz z Zespołem Zadaniowym ds. Rewitalizacji. Do zadań Pełnomocnika należy:

- koordynacja Programu na obszarze rewitalizacji;
- promowanie Programu oraz opracowanie systemu informacji o możliwościach i zasadach przystąpienia do niego;
- organizacja systemu monitorowania Programu;
- sporządzanie raportów okresowych/rocznych oraz raportu końcowego z realizacji Programu;
- przygotowywanie projektów aktualizacji Programu;
- współpraca z partnerami społecznymi i gospodarczymi;
- współpraca z administracją rządową oraz samorządową w zakresie wykorzystywania funduszy strukturalnych do współfinansowania Programu.

Na czas realizacji Programu zostanie zarządzeniem Burmistrza powołany Zespół ds. rewitalizacji. W strukturze Urzędu podlegał on będzie bezpośrednio Burmistrzowi. Będzie się składał z przedstawicieli Wydziałów zaangażowanych w proces rewitalizacji. Zespół będzie pełnił rolę koordynacyjną w zakresie:

- wdrażania – poprzez koordynację wdrażania LPR i tam wskazanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w całym okresie realizacji programu.
Jednym z zadań będzie prawidłowe i sprawne przygotowanie wniosków aplikacyjnych celem pozyskania środków na realizację inwestycji zapisanych w programie. LPR poprzez identyfikację projektów rewitalizacyjnych, umożliwia wnioskowanie o dofinansowanie projektów w nim ujętych ze środków Unii Europejskiej. Główną rolę w przygotowaniu wniosków aplikacyjnych odegrają podmioty będące beneficjentami środków. Za przygotowanie wniosków, których beneficjentami będzie Gmina Węgrów odpowiedzialni będą pracownicy Urzędu Gminy - jako podmiot odpowiedzialny za proces rewitalizacji w gminie oraz

powołany w tym celu zewnętrzny koordynator / menager – jako podmiot odpowiedzialny za te właśnie zadanie.

- monitoringu – poprzez koordynowanie gromadzenia informacji niezbędnych do monitoringu i ewaluacji celów programu. Zespół będzie opracowywał rekomendacje dla Burmistrza.
- aktualizacji programu.
- ewaluacji – poprzez koordynację dokonywania pomiaru stopnia realizacji programu.

Szczegóły dotyczące działania Zespołu zostaną określone w regulaminie jego pracy.

11.2 Ewaluacja

Ewaluacja ex post jest dokumentem, który posłuży do rozliczenia wyników wdrożenia prac związanych z Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Węgrowa do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku). Za wykonanie Ewaluacji odpowiedzialny będzie Wydział Funduszy i Zamówień Publicznych.

Raport ten powinien zawierać zestawienie najważniejszych wniosków ze Sprawozdań Rocznych prowadzonych przez cały okres jego obowiązywania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Węgrowa do roku 2020 (z perspektywą do 2023 roku). Ewaluacja powinna obejmować badania społeczno-ekonomiczne, które będą stanowiły odpowiedź na zdiagnozowane problemy w dokumencie Diagnozy opracowanej na potrzeby wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji. Takie zestawienie pozwoli na wykazanie efektów, które zostały osiągnięte dzięki podjętej interwencji.

Na okres 2016-2023, w roku 2023 sporządzony zostanie Raport ewaluacyjny. Powinien on zostać przedstawiony do 31.07.2024r. i przekazany Burmistrzowi oraz Radzie Miasta, a także podany do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miasta Węgrowa.

11.3 Spójność wewnętrzna Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Węgrowa do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku).

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Węgrowa będzie realizowany za pomocą projektów rewitalizacyjnych, inwestycyjnych i nie inwestycyjnych skierowanych do mieszkańców terenu rewitalizacji.

Beneficjentem projektów rewitalizacyjnych może być każdy podmiot niezależnie od formy działalności, wielkości i struktury kapitału oraz osoby fizyczne.

W procesie prac nad programem ważne stało się wskazanie zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania, przy założeniu, że stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych³⁵. Dlatego tak cenne stało się zaangażowanie podmiotów spoza sektora finansów publicznych. Niestety niskie zainteresowanie wskazywali lokalni przedsiębiorcy, którzy nie zgłosili żadnego projektu. Miasto zgłosiło jeden wniosek, na utworzenie Centrum Obsługi Przedsiębiorców.

---

³⁵ Z def. Komplementarności finansowej

Tabela 11 Beneficjenci LPR Miasta Węgrowa do roku 2020 (z perspektywą do 2023 roku)

Beneficjent /podmiot zgłaszający propozycje przedsięwzięć	Liczba projektów (podstawowych i uzupełniających)
Miasto Węgrów	25
Fundacja By The Way	4
Miasto Węgrów, kluby sportowe	1
Miasto Węgrów/Centrum Pomocy Społecznej w Węgrowie	4
Miasto Węgrów/przedsiębiorcy	1
Miasto Węgrów/Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II	1
Organizacje pozarządowe, Miasto Węgrów, Powiat	1
Parafia Ewangelicko Augsburska	1
Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wniebowzięcia N.M.P.	1
Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Piotra z Alkantary i św. Antoniego z Padwy w Węgrowie	12

Źródło: opracowanie własne

Należy również zaznaczyć, że dostęp do dofinansowania z budżetu miasta będzie regulowany i ograniczony pod warunkiem, że przedsięwzięcie pozwala na realizację celów i kierunków działania LPR Miasta Węgrowa do 2020 roku (z perspektywą do 2023 roku). Takie podejście potwierdza skoncentrowanie tematyczne - działania skupiają się na rozwiązaniu problemów, które wg diagnozy najbardziej szkodzą obszarowi problemowemu.

Tabela 12 Koncentracja tematyczna - Liczba zgłoszonych przedsięwzięć pozwalające na realizację celów i kierunków działania LPR Miasta Węgrowa do roku 2020 (z perspektywą do 2023 roku)

Koncentracja tematyczna	Liczba projektów (podstawowych i uzupełniających)
Cel 1. Wyrównywanie szans na rynku pracy w obszarze rewitalizacji	21
Cel 2. Tworzenie warunków komfortowego życia dla osób starszych i niepełnosprawnych	4
Cel 3. Wielowymiarowa i wielopokoleniowa integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz lepsza identyfikacja mieszkańców z miejscem zamieszkania	5
Cel 4. Tworzenie warunków oraz zachęt do osiedlania się młodych szczególnie dla rodzin i osób młodych w obszarze rewitalizacji	7
Cel 5. Uatrakcyjnienie obszaru rewitalizacji dla mieszkańców i turystów oraz dostosowanie przestrzeni do różnych form aktywności	16

Źródło: opracowanie własne

Spis Tabel

Tabela 1 Wskaźnik przyrostu naturalnego, urodzeń i zgonów na 1000 mieszkańców w miastach regionu 2005-2014r.	18
Tabela 2 Udział trzech kategorii wiekowych ludności w populacji miast referencyjnych (2014r.).....	21
Tabela 3 Bezrobotni długotrwale i bezrobotni w wieku do 25 r.ż. w Węgrowie w 2015 r.....	25
Tabela 4 Średnie wyniki sprawdzianu po 6 klasie w Węgrowie w 2015 r. (% maksymalnego możliwego wyniku).....	35
Tabela 5 Wyniki egzaminów gimnazjalnych w szkołach w Węgrowie w 2015 r. (% maksymalnego możliwego wyniku)	36
Tabela 6 Wyniki egzaminu maturalnego z j. polskiego i matematyki w 2015 r. (% maksymalnego możliwego wyniku)	36
Tabela 7 Wyposażenie budynków komunalnych	65
Tabela 8 Zestawienie przedsięwzięć i projektów w kontekście problemów i celów.....	75
Tabela 9 Planowane źródła finansowania LPR.....	116
Tabela 10 Wskaźniki bazowe i oczekiwane realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji	119
Tabela 11 Beneficjenci LPR Miasta Węgrowa do roku 2020 (z perspektywą do 2023 roku)	123
Tabela 12 Koncentracja tematyczna - Liczba zgłoszonych przedsięwzięć pozwalające na realizację celów i kierunków działania LPR Miasta Węgrowa do roku 2020 (z perspektywą do 2023 roku)	123

Spis Rysunków

Rysunek 1 Liczba mieszkańców Węgrowa w latach 1995-2014	15
Rysunek 2 Dynamika spadku liczby mieszkańców według ulic od 2007 do 2015r.	16
Rysunek 3 Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny w Węgrowie w latach 2005-2014	17
Rysunek 4 Zameldowania na pobyt stały w Węgrowie w latach 2005-2014.....	19
Rysunek 5 Osoby w wieku przedprodukcyjnym w Węgrowie od 2005r. oraz prognoza do 2020r.	21
Rysunek 6 Osoby w wieku poprodukcyjnym w Węgrowie od 2005r. oraz prognoza do 2020r.	22
Rysunek 7 Zasiłki pomocy społecznej z powodu ubóstwa w Węgrowie w 2015r.	26
Rysunek 8 Przestępstwa ogółem w odniesieniu do długości ulicy (2015 r.).....	28
Rysunek 9 Przestępstwa i wykroczenia w Węgrowie według rodzajów w 2015r.....	30

Rysunek 10 Inne problemy społeczne: zasiłki pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i bezradności wychowawczej w Węgrowie w 2015r.....	31
Rysunek 11 Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego w Węgrowie	45
Rysunek 12 Budynki w Węgrowie należące w 100% do gminy.....	46
Rysunek 13 Placówki służby zdrowia w Węgrowie	48
Rysunek 14 Obiekty sportowe i rekreacyjne w Węgrowie	49
Rysunek 15 Przedszkola i szkoły w Węgrowie	50
Rysunek 16 Placówki kultury i kościoły w Węgrowie.....	51
Rysunek 17 Zdiagnozowany na podstawie badania wskaźników obszar zdegradowany.....	56
Rysunek 18 Obszar rewitalizacji w Węgrowie.....	58